

การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
DEVELOPMENT OF ACTIVITIES FOR THE FIVE PRECEPTS LEARNING
PROMOTION FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS
IN PATHUMTHANI PROVINCE

พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐิติโก (สร้อยทองคำ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐิติโก (สร้อยทองคำ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

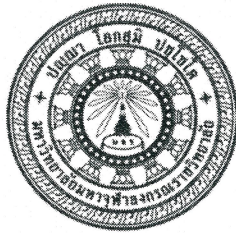
Development of Activities for the Five Precepts Learning
Promotion for Primary School Students
In Pathumthani Province

Phrakhrupalad Prasit Thitiko (Soithongkum)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลป ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบบัณฑิตวิทยาลัย

(พระครูกิตติญาณวิสิฐ, ดร.)

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.อานวย เดชชัยศรี)

กรรมการ

(พระครูวิรุฬห์สุคตณ, ดร.)

กรรมการ

(รศ. ดร.สิน งามประโคน)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย

พระครูวิรุฬห์สุคตณ, ดร.

ประธานกรรมการ

รศ. ดร.สิน งามประโคน

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูปลัดประสิทธิ์ รุติโก)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
- ผู้วิจัย** : พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐิติโก (สร้อยทองคำ)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร.ป.ธ. ๔, พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)
 - พธ.ม. (การบริหารการศึกษา), พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
 - : รศ.ดร.สิน งามประโคน,
 - พธ.บ. (การบริหารการศึกษา) ,
 - M.A. (Educational Administration),
 - Ph.D.(Educational Administration)
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ๒) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ๓) เพื่อเสนอแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๕๑ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๕ คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวันจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด รองลงมา ได้แก่ ด้านวันจากการพูดเท็จ ด้านวันจากการลักทรัพย์ ด้านวันจากการประพฤติผิดในกาม และข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านวันจากการฆ่าสัตว์

๒. การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเรื่องความซื่อสัตย์ รู้จักเหตุผลของความสุขทุกข์เมื่อของที่ตนเองรักหายไปมีการบูรณาการให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของศีลข้อนี้ ให้ปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมไม่ควรเข้าไปคบพบแบบเชิงชู้สาวกับภรรยาหรือสามีคนอื่น มีการให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย พูดที่ไพเราะแก่นักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ครูทุกคนสอนให้นักเรียนมีนิสัยจะพูดอะไร มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของยาเสพติดจากสื่อต่างๆ เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องแล้วจะเกิดอะไรขึ้นผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดที่ให้อภัยคุณและโทษของสิ่งเสพติดต่างๆ หากมีเพื่อนหรือใครมาชวนขอให้ปฏิเสธและมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

๓. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา ๑) ครอบครัวย่อย ๒) มีนักเรียนต้นแบบ ๓) มีพระสงฆ์ช่วยขัดเกลาจิตใจและจัด
กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๔) มีชุมชนร่วมมือรณรงค์ด้านยาเสพติดและรู้จักเคารพ
กฎหมายและประเพณีที่ดีงามของชุมชนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับองค์ความรู้ที่ว่า เรียนรู้ศิลปะ ๕
พาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าที่ดีตลอดไป

Thesis Title : Development of Activities for the Five Precepts Learning Promotion for Primary School Students In Pathumthani Province

Researcher : Phrakhrupalad Prasit Thitiko (Soithongkum)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Advisory Committee :

: Phrakruwiroonsuttakhun, Dr. Pali IV, B.A. (Buddhist Studies),
M.A. (Educational Administration), Ph.D. (Buddhist Educational Administration)

Assoc. Prof. Dr. Sin Ngamprakhon.
B.A. (Educational),
M.A. (Educational Administration),
Ph.D.(Educational Administration)

Date of Graduation : March 19, 2019

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study the current state of activities for the Five Precepts learning promotion for primary school students in Pathumthani province, 2) to develop activities for the Five Precepts learning promotion for primary school students in Pathumthani province, and 3) to propose a guideline of activities for the Five Precepts learning promotion for primary school students in Pathumthani province. The inter-disciplinary research method was used in the study. The quantitative data were collected by questionnaires from 151 samples and analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative data were obtained from documents and in-depth interviews with 5 key-informants, and then analyzed by content analysis.

The research results found that:

1. The current state of activities for the Five Precepts learning promotion for primary school students in Pathumthani province was at a high level in total and in aspects. The highest level was on abstaining from intoxicants, followed by abstaining from telling a lie, abstaining from stealing, abstaining from adultery, and abstaining from killing respectively.
2. The development of activities for the Five Precepts learning promotion for primary school students in Pathumthani province indicated that students should be promoted in discipline, honesty, sincerity, and reasons of happiness and suffering

that resulted from the Five Precepts. Students who could practice as the good exemplary should be praised and rewarded. Activities concerning mindfulness and disadvantages of drugs should be arranged regularly for students in order to remind them all the time.

3. A guideline of activities for the Five Precepts learning promotion for primary school students in Pathumthani province consisted of; 1) Sweet and warm family, 2) Model student, 3) Mental refine and religious activity, and 4) Cooperation of community against drugs and to follow community regulations and cultures. That was relevant to the saying that the Five Precepts lead the life progressively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เนื่องด้วยได้รับความเมตตาช่วยเหลือจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คือ พระครูวิรุฬห์สุตคุณ,ดร.ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำด้วยดีตลอดมา ตั้งแต่เริ่มต้นจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันทุกรูปทุกท่านที่ได้สละเวลาตรวจสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มและผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ทุกท่านที่เมตตาให้คำชี้แนะอันเป็นข้อมูลสำคัญแก่การวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและคณะครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ทุกท่านที่เมตตาแก่ผู้วิจัยได้เสียสละให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือทุกประการจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

คุณประโยชน์คุณงามความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอบบอบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แต่คุณ ครูอาจารย์ และผู้ที่ช่วยสนับสนุนการในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

พระครูปลัดประสิทธิ์ จิตฺติโก (สร้อยทองคำ)

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
คำอธิบายสัญลักษณ์และอักษรย่อ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับ	๖
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน	๑๐
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวส่งเสริมการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้	๑๗
๒.๔ ศีล ๕	๒๙
๒.๕ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕	๓๕
๒.๖ ประวัติความเป็นมาโรงเรียน	๔๔
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๕
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๑

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๒
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๒
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๓
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๔
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๕
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๕๕
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๕๗
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี	๕๘
๔.๒ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี	๖๖
๔.๓ ผลการเสนอแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี	๗๑
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๗๒
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๗๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๗๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๑
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก (ก) เครื่องมือสำหรับการวิจัย	๘๓
ภาคผนวก (ข) รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือเชิญ	๙๕
ภาคผนวก (ค) ภาพการสัมภาษณ์	๑๑๐
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเบญจศีลเบญจธรรม ๕	๔๓
๓.๑	ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี	๕๓
๔.๑	ค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๕๘
๔.๒	ค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๕๘
๔.๓	ค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นการเรียน	๕๙
๔.๔	ค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรงเรียน	๕๙
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ภาพรวม ๕ ด้าน	๖๐
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์	๖๑
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการลักทรัพย์	๖๒
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม	๖๓
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการพูดเท็จ	๖๔
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการ	๖๕

	พัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด	
๔.๑๑	องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๗๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	พีระมิดประสบการณ์	๒๘
๒.๒	กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และอักษรย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์นี้ อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยได้กล่าวถึงแหล่งที่มา / เล่ม / ข้อ / และหน้า ตามลำดับ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๑๙๖ หมายถึง ที่มณิกาย ปาฎิกวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๑๑ ข้อที่ ๓๐๕ หน้า ๑๙๖

พระสุตตันตปิฎก

ขุ.ธ. อิติวุตตกะ	(ไทย) = สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ปฏิสัมภีทามรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ปฏิสัมภีทามรรค	(ภาษาไทย)
ส.ส.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตุตก.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษา คือ ชีวิต และชีวิต คือ การศึกษา” มนุษย์จะต้องศึกษาอยู่ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะจากโลกนี้ไป การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ กระบวนการทางการศึกษาสำหรับการพัฒนาตนเมื่อสมาชิกของสังคมได้รับการพัฒนามีคุณภาพแล้ว สังคม และประเทศชาติได้รับการพัฒนาต่อไปด้วย การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพเหมาะสมและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังของประเทศ การศึกษาจึงหมายถึง การเจริญงอกงาม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน คือ สติปัญญา อารมณ์และสังคมถ้าประเทศใดประชากร มีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีการมีคนที่มีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มรายได้ต่อบุคคลให้สูงขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ระบุไว้ในมาตรา ๑๒ ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอนย่อมได้รับความคุ้มครองเท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และในมาตรา ๔๓ ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระพุทธศาสนาถือว่าการศึกษาคือการไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดีงาม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเกื้อกูลแก่สังคม การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ให้เจริญขึ้น มนุษย์ที่ยังไม่พัฒนาจะต้องอาศัยต้นหามานำชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อสนองความต้องการ แต่เมื่อมนุษย์มีปัญญาพอแล้วก็จะอยู่ด้วยสติปัญญา การที่มนุษย์อยู่ดีด้วยปัญญา เป็นเครื่องพิสูจน์ความสำเร็จของการศึกษา เพราะการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ให้มีชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยปัญญา ไม่ต้องอาศัยต้นหามาชักจูง การศึกษาในพระพุทธศาสนาจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ ๓ ประการ ในชีวิตนี้อย่างแท้จริง คือ ประโยชน์ในปัจจุบันที่ประกอบไปด้วยความสุข ประโยชน์ในภพหน้าที่สูงขึ้นไปคือสูงกว่าประโยชน์พระพุทธศาสนากับการศึกษาคือสิ่งที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพราะพระพุทธศาสนามีระบบการศึกษาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง

การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้เพราะว่าเด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก บุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัด ดังนั้น

การศึกษามีได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับความถนัดทางการเรียนของแต่ละบุคคล รวมทั้งองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาด้วย เช่น สถานภาพทางสังคม บุคลิกภาพ ความสนใจ และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออก อันเนื่องมาจากความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ตลอดจนการปรับตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ในด้านสามัญนั้นมีมากมายหลายแขนงซึ่งวิชาต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เท่าทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองและเท่าทันกับสิ่งที่โลกได้มีการพัฒนาไป และคนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากต่อวิชาการทางด้านสามัญ ความรู้และสิ่งต่างๆ เหล่านี้มันจะทำให้เรามีเกียรติยศ มีคนนับหน้าถือตา เป็นที่รู้จักกันในสังคมนั้นๆ และเมื่อเรามีอำนาจมีพวกพ้องมากมาย ความโลกก็จะเข้ามาครอบงำ ทำให้อยากได้สิ่งนั้น วิชาสังคม สามารถแก้ไข สภาพครอบครัว ศาสนา วัฒนธรรมที่แตกต่างซึ่งก่อให้เกิดเรื่องขัดแย้งเพศ สิ่งเสพติด การทะเลาะวิวาทของนักเรียนได้ และก็จะเอามันมาด้วยการเอาเปรียบผู้อื่นที่มีความรู้น้อยกว่า มันจึงทำให้สังคมมีแต่จะแย่ลงไปทุกที

กระบวนการจัดกิจกรรม เป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร การกิจกรรมจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการนำนักเรียนไปสู่จุดหมายของหลักสูตร นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรปัจจุบัน ที่เน้นการจัดการเรียนรู้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยทั้งครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจและนักเรียนเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดหมายที่กำหนดไว้

สังคมไทยเกิดวิกฤติด้านคุณธรรมและจริยธรรม เกิดปัญหาอาชญากรรม ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด มีแนวโน้มจำนวนอาชญากรรมที่ทวีความรุนแรง เพิ่มมากขึ้น ผู้ก่ออาชญากรรมเปลี่ยนเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน^๑ จากรายงานสภาวะสังคม ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ พบว่า ในไตรมาสปี ๒๕๕๑ มีเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีรวม ๔๖,๙๘๑ คดี ความผิดส่วนใหญ่ เป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติดและคดีชีวิตและร่างกายตามลำดับ ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ เป็นเพศชายสูงถึงร้อยละ ๙๑.๐๖ ระดับการศึกษามัธยมต้นร้อยละ ๓๙.๒๘ ประถมศึกษาร้อยละ ๒๙.๑๐ เป็นนักเรียนร้อยละ ๓.๑๘ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมีถึงร้อยละ ๑๔.๐๖ ของคดีที่จับกุมเด็ก และเยาวชนแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่รุนแรงมากขึ้น มีเด็กและเยาวชนถูกส่งเข้าสถานพินิจในความผิดเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงกว่า ๓๕,๐๐๐ คน^๒

^๑สุทธวีรณ ตันติธนาวงศ์ และ ศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ, การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ, รายงานการวิจัย, (ทุนอุดหนุนการวิจัยจากกรมศาสนา : กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๒๕ - ๒๖.

^๒สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานสภาวะสังคมประจำปี ๒๕๕๒-๒๕๕๕, (สำนักประเมินและเผยแพร่การพัฒนา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๓), หน้า ๗๒.

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชน ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่า เยาวชนไทยของเราขาดการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม อย่างยั่งยืน คือ อาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวย ไม่เกิดผลที่ถาวรในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^๓

ดังจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในหมวด ๑ มาตรา ๖ ได้กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องยึดแนวการจัดการศึกษาในหมวด ๔ มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และในมาตรา ๒๔ (๔) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา^๔

ปัญหาเด็กและเยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรม เกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว มีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่แตกต่างกัน ปัญหาจากหลายปัจจัย บางครอบครัวมีความจำเป็นต้องเลี้ยงหลานจากที่พ่อแม่ทิ้งไว้ให้ เนื่องจากความไม่พร้อม ซึ่งอาจตั้งท้องในวัยเรียน พ่อแม่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก เช่นพ่อแม่มีอาชีพรับจ้างเป็นกรรมกร มีที่พักไม่แน่นอนต้องย้ายที่พักไปตามสถานที่ทำงานบ่อยๆ พ่อแม่แยกทางกัน ลูกอยู่กับพ่อบ้าง อยู่กับแม่บ้าง หรืออยู่กับปู่ย่าตายาย ตามสถานการณ์ของครอบครัว และอาจจะมีจากหลายสาเหตุฉะนั้นในการที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนในวันนี้เพื่อให้เป็นบุคคลที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ต้องการของสังคม และเป็นกำลังหลักในการบริหารชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต จึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ สติปัญญา และความสามารถ เป็นที่ต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ ของนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ทราบแนวทาง ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะทางด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้น และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สามารถประกอบสัมมาอาชีพ และพัฒนาประเทศชาติต่อไป

^๓สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักศึกษา, (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๐), หน้า ๖๔.

^๔ราชกิจจานุเบกษา,หมวดที่ ๑ บททั่วไป ความหมายและหลักการ, (เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒), ข้อ ๖ หน้า ๑/๑๙.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อวิจัยสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๑.๒.๒ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ พัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ ระดับความพึงพอใจ ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เน้นศึกษาการจัดกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมและพื้นฐานหลักของศิลปะ ๕^๕

ศิลปะข้อที่ ๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์

ศิลปะข้อที่ ๒. เว้นจากการลักทรัพย์

ศิลปะข้อที่ ๓. เว้นจากการประพฤติดิฉินในกาม

ศิลปะข้อที่ ๔. เว้นจากการพูดเท็จ

ศิลปะข้อที่ ๕. เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น ๒ ตัวแปรดังนี้

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นการเรียน และโรงเรียน โรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้แก่

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต),พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ (ชำระเพิ่มเติม ช่วงที่ ๑/ยุติ), (โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๔). หน้า ๓๙๑.

ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์

ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดินในกาม

ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ

ศีลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ ๔-๖ โรงเรียนในเขต ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวนนักเรียน ๑๕๑ คน และจำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดทศทิศ โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ และโรงเรียนวัดอดิสร ใช้ประชากรในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่ที่ใช้วิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๓ โรงเรียน

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ รวม ๖ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ ศีล ๕ หมายถึง ความเป็นปกติ ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑. การไม่ฆ่าสัตว์ คือ เว้นจากการฆ่า การทำลาย การเบียดเบียนให้ผู้อื่นได้รับความสิ้นชีวิตหรือเดือดร้อนอย่างเด็ดขาด เพื่อเคารพให้เกียรติในสิทธิแห่งการมีชีวิตอยู่ในสังคมและในโลกร่วมกัน ทั้งป้องกันเหตุร้ายอันอาจเกิดจากความอาฆาตของผู้อื่น เพราะความที่ตนถูกรังแกทำร้ายก่อน

๒. การไม่ลักขโมย คือ เว้นจากมิฉกฉวยทุกชนิด เช่น ปล้น ลัก ฉ้อ ปลอม กรรโชก เป็นต้นทั้งนี้ เพื่อเคารพในสิทธิแห่งการครอบครองทรัพย์สินของบุคคลของบุคคลอื่นที่เขาหามาได้ด้วยความสุจริตธรรม

๓. การไม่ประพฤติดินในกาม คือ เว้นการประพฤติดินในทางกาม คือการล่วงละเมิดในสตรีหรือบุรุษผู้เป็นภรรยาหรือสามีของผู้อื่น หรือเป็นบุคคลต้องห้ามด้วยเหตุผลใดๆ เพื่อเคารพในสิทธิแห่งการมีคู่ครองเป็นหลักฐานโดยพัตินัยและนิตินัยของสังคมมนุษย์ผู้เจริญด้วยวัฒนธรรมและอารยธรรม

๔. การไม่กล่าวคำเท็จ คือ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดยุแหยให้แตกความสามัคคี พูดคำหยาบ เช่น คำด่า คำลบหลู่ดูหมิ่นเหยียดหยาม และคำพูดเพื่อเจ้อเหลวไหลไร้สาระ เพื่อเคารพสิทธิแห่งการได้รับข่าวสารที่ถูกต้องดีงามของสมาชิกในสังคม ทั้งเป็นการสร้างความเชื่อตรงให้เกิดขึ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในระหว่างกัน

๕. การไม่เต็มสุราเมรัยหรือเสพสารเสพติดชนิดต่างๆ คือ เว้นขาดจากการเสพสิ่งมีนเมาให้โทษทุกชนิด อันเป็นสาเหตุของการขาดสติสัมปชัญญะในการทำกิจกรรมหรือภารกิจต่างๆ และกลายเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของสังคมด้วย

การพัฒนา หมายถึง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของ “พัฒนา” ว่าเป็น “**ทำให้เจริญ**” ดังนั้น การพัฒนาจึงหมายถึง การทำให้เจริญ “การพัฒนา” หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วไป เช่นการพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือ การทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้นหรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจการพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า

การจัดกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลักสูตรกำหนดเนื้อหาไว้ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต สนองความสนใจ ความสามารถและความถนัดของนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการเองโดยสมัครใจ และด้วยความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกของโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ซึ่งกิจกรรมที่จัดเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ มีส่วนสัมพันธ์กับหลักสูตรหรือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนการสอนตามปกติ ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในตัวนักเรียน

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ ได้ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๑.๖.๒ ได้ผลการศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๑.๖.๓ ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับส่งเสริมการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้

๒.๔ ศิล ๕

๒.๕ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕

๒.๖ ประวัติความเป็นมาโรงเรียน

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

๒.๑.๑ ความสำคัญของการพัฒนา

การพัฒนา ที่เข้าใจโดยทั่วไป มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายจากศัพท์ คือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพระหว่างสภาพการณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าในปัจจุบันสภาพการณ์ของสิ่งนั้นดีกว่า สมบูรณ์กว่าก็แสดงว่าเป็นการพัฒนา

การพัฒนาเป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากความสนใจซึ่งเกิดขึ้นจากการสังเกตปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าสังคมและวัฒนธรรมของมนุษยชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วยสาเหตุต่างๆ หลายประการดังนี้^๑

๑. การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment)

๒. การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร (Population Change)

๓. การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน (Isolation and Contact)

๔. โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Structure)

๕. ระดับของความรู้และเทคโนโลยี (Knowledge and Technology)

^๑ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์, ๒๕๔๖), หน้า ๔.

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นการเล็งเห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหรือนโยบายของผู้นำประเทศ

จากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผ่านมา เราจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงจึงต้องทำความเข้าใจทั้งในด้านทิศทางของการเปลี่ยนแปลง (Direction) ขนาดของการเปลี่ยนแปลง (Magnitude) ระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Time) สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Change & Resistance to Change)

โดยสรุป การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

๒.๑.๒ ความหมายของการพัฒนา

สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้น คือ ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้น กินความครอบคลุมไปถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถดถอยก็ได้ แต่ที่เป็นพื้นฐานแนวคิดที่สำคัญของการพัฒนา ก็คือ ทิศทางของการเปลี่ยนแปลง (Direction for Change) ในลักษณะที่ก้าวหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเท่านั้น คือ การพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาที่เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาได้ให้ความหมายต่อไปนี้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ได้กล่าวถึง การพัฒนา ไว้ว่า คือ การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีสองส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งจะต้องมีทิศทางที่ดีขึ้นเท่านั้น^๒

วิทยากร เชียงกุล ได้กล่าวถึง การพัฒนา ไว้ว่า คือ การพัฒนาที่แท้จริงนั้น หมายถึง การทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความกินดีอยู่ดี ความเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรมและจิตใจอย่างสง่างาม ซึ่งขึ้นอยู่กับที่ได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกาย ทั้งยังรวมความไปถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นของคุณภาพชีวิต อันได้แก่ การศึกษา สิ่งแวดล้อม การพักผ่อนหย่อนใจ^๓

โดยสรุป การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) การพัฒนาเป็นบูรณาการศาสตร์ ซึ่งรวมเอาปรัชญา แนวคิด หลักการจากสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์หลายสาขา เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ชาติพันธุ์วรรณา ปรัชญา จิตวิทยา การบริหารและการศึกษา เข้ามาผสมผสานแล้วสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ดังนั้น การศึกษาวิชาการทางด้านการพัฒนาชุมชนจึงต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสตร์ต่างๆ เหล่านี้เป็นอย่างดีเนื้อหาสาระในวิชานี้จึงประกอบด้วยมิติทางวิชาการหลายมิติที่ทับซ้อนเคลื่อนไหวและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันรวมทั้งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

^๒ วิทยากร เชียงกุล, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, วารสารการพัฒนาชุมชน, ปีที่ ๓๐ (๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙),

^๓ พฤติกรรม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.edupol.org/edu_P/systemedu/cschoo1/data/9.pdf [๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

ภาวนา ๔ (การเจริญ, การทำให้เป็นให้มีขึ้น, การฝึกอบรม, การพัฒนา : cultivation; training; development)

๑. กายภาวนา (การเจริญกาย, พัฒนากาย, การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดี และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้กุศลธรรมเสื่อมสูญ, การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ : physical development)

๒. สีลภาวนา (การเจริญศีล, พัฒนาความประพฤติ, การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน : moral development)

๓. จิตภาวนา (การเจริญจิต, พัฒนาจิต, การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา ขยันหมั่นเพียร อดทนมีสมาธิ และสดชื่น เบิกบาน เป็นสุขผ่องใส เป็นต้น : cultivation of the heart; emotional development)

๔. ปัญญาภาวนา (การเจริญปัญญา, พัฒนาปัญญา, การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลดปล่อยจากความทุกข์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา : cultivation of wisdom; intellectual development)

ในบาลีที่มา ท่านแสดงภาวนา ๔ นี้ ในรูปที่เป็นคุณบทของบุคคล จึงเป็น ภาวิตกาย ภาวิตศีล ภาวิตจิต ภาวิตปัญญา (ผู้ได้เจริญกาย ศีล จิต และปัญญาแล้ว) บุคคลที่มีคุณสมบัติชุดนี้ ครบถ้วนย่อมเป็นพระอรหันต์^๔

Mr. A-ganit A. Khomweera การพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเอง^๕

กระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ”

ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้าสอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สร้างสรรค์ศึกษาและค้นคว้าได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นสาระ ความรู้ ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้จะ

^๔ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗ พ.ศ. ๒๕๕๑, หน้า ๗๐.

^๕ Mr. A-ganit A. Khomweera “แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้”. ๒๕๕๑.(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/304229>. [๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑].

นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต(Long-life Education) และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้^๖

การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนจึงต้องจัดระเบียบและขั้นตอนดังนี้

๑. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียนและตัวผู้เรียน
๒. พัฒนาโดยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียนโดยเน้นด้านความรู้และด้านกระบวนการ
๓. พัฒนาจัดหาสื่อ เครื่องมือช่วยในการใช้สื่อการสอน ICT ช่วยในการจัดการเรียนรู้
๔. สร้างและพัฒนาวัตกรรมการและกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ
๕. ปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้มีบรรยากาศเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
๖. เชื่อมโยงห้องเรียนให้มีองค์ความรู้ในห้องและนอกห้องเรียนสู่องค์ความรู้ที่เป็นสากลโดยใช้สื่อที่จัดทำขึ้นเองและสื่อออนไลน์
๗. มีการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนสนับสนุนผู้ที่เรียนดี เก่ง ให้ได้ศึกษา, และส่งเสริมนักเรียนที่อ่อนโดยใช้บทเรียนออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปร่วมกับผู้ปกครอง
๘. ประเมินผลทุกระยะ เพื่อให้ทราบสภาพจริง แก้ไขและวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน อาจจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ดังนั้นชนิดและประเภทของกิจกรรมนักเรียนจะมีมากเพียงใดขึ้นอยู่กับปรัชญาแนวความคิดและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประเภทของกิจกรรมไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ไว้ดังนี้^๗

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนไว้ ๕ คาบต่อสัปดาห์ โดยแยกประเภทดังนี้

๑) กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งออกเป็น

- กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หรือยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ๑ คาบ
- กิจกรรมอื่น ๆ ๑ คาบต่อสัปดาห์

^๗กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และ ตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๔), หน้า ๓ - ๔.

๒) กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ๑ คาบ ต่อสัปดาห์

๓) กิจกรรมอิสระของผู้เรียน ๒ คาบต่อสัปดาห์

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

๑) กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ๑ คาบต่อสัปดาห์

๒) กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ๒ คาบ ต่อสัปดาห์

๓) กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จัดได้ตามความเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนะกิจกรรมที่ควรจัดในโรงเรียนมีดังนี้

๑) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพโดยเน้นอาชีพอิสระที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ขั้นตอนกระบวนการประกอบอาชีพจาก การศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์ตรง ทั้งควรให้ทดลองปฏิบัติด้วย

๒) กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง การเกษตรและการนำเทคนิควิธีการมาใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานทางการเกษตร เพื่อพัฒนา ผลผลิตทางการเกษตรให้ดีขึ้น

๓) กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการนำระบบสหกรณ์ไปใช้ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ทั้งแก่ตนเองและสังคม

๔) กิจกรรมที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้และ ประสบการณ์ในด้านอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในงานอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม

๕) กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาในศาสนาและให้พบเห็นศิลปะและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้รู้สึกชื่นชมและ ภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ไทย

๖) กิจกรรมการใช้ห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้ถูกต้องตาม ระบบสากล เพื่อปลูกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าหาข้อมูล

๗) กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่างๆ ในหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจในรายวิชาต่าง ๆ โดยเน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จริง มิใช่การสอนเนื้อหาเพิ่มเติมจาก บทเรียนในชั้นเรียน

๘) กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้เล่นกีฬาร่วมกัน เพื่อความสามัคคีมี น้ำใจนักกีฬาและรักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

๙) กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่มุ่ง ส่งเสริมการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ตาม ความถนัดความสนใจ เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน

๑๐) กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้รู้สึกหวงแหนและมีส่วนร่วมในการรักษาไว้เป็นมรดก ของชาติสืบไป

๑๑) กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อให้มีโอกาสได้พบเห็นและสัมผัสกับธรรมชาติ ศิลปะ โบราณสถานและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

๑๒) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งฝึกอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีของชาติบ้านเมือง และตามอุดมคติอุดมการณ์ของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ กองยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์

กอร์ตัน (Gorton) ได้ให้แนวคิดในการจัดแบ่งประเภทของกิจกรรมนักเรียน ออกเป็น ๔ ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้^๔

๑) กิจกรรมนักเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปกครองและการพิมพ์ เช่น สภานักเรียน หนังสือพิมพ์นักเรียน หนังสือประจำโรงเรียน เป็นต้น

๒) กิจกรรมกลุ่มการแสดง เช่น การละคร การดนตรี การขับร้อง และการโต้วาที เป็นต้น

๓) กิจกรรมชมรมและองค์กรต่าง ๆ เช่น ชมรมหมากระดาน ชมรมถ่ายภาพ ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมคณิตศาสตร์ เป็นต้น

๔) กิจกรรมการกีฬา เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส เทเบิลเทนนิส วอลเลย์บอล เป็นต้น

กรมวิชาการ ได้กล่าวว่า การกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถของตนเองตามศักยภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีศีลธรรมและจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปฏิบัติการสร้างจิตสำนึกการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีหลักการมีแนวการจัด มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานและการประเมินผลอย่างชัดเจน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ประกอบกับการมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี จึงก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรีและมีความสุข ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีสาระการ

^๔ กอร์ตัน Gorton, R. A., *School administration and supervision: leadership, challenges and opportunities*, (Dubuque: Wm. C. Brown, 1983), p. 410.

เรียนรู้ ๘ กลุ่ม สารและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมด้วยตนเอง ตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญคือการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคมให้เป็นผู้มีศีลธรรมและจริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็น ๒ ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน

- กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตคุณลักษณะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

- กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ, เนตรนารี, ยุวภาษา, และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลุกฝังความมีระเบียบวินัยรับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตน แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น ๒ ลักษณะคือ

๑) กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อค้นพบความถนัดความสนใจของตนเองและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนพัฒนาทักษะทางสังคมและปลุกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

๒) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวภาษา และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลุกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ซึ่งจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวภาษา สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกรมการรักษาดินแดน

ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการ องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความหมายกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นอีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและให้ศักยภาพที่มีในตนอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพเน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิตคุณลักษณะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้

เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในกิจกรรมลูกเสือ, เนตนารี, ยุวกาชาด, ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งเน้นการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กิจกรรมชมรมวิชาการมุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญการเฉพาะเรื่องที่ถนัดและสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ชุมชนต่าง ๆ เพื่อการร่วมกันคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสนุก ความสุข และพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนวนอนเข้าไว้ เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเองในการจัดกิจกรรม มีเป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

๑) เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมมีความสุขและมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

๑) ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายเกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๒) ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัวมองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

๓) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม

๔) ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคม และประเทศชาติ ในการจัดกิจกรรมจะยึดหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

๑) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

๒) จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน

๓) บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔) ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ฝึกให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

๕) จำนวนสมาชิกเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

๖) มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมาย

๗) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการครูเป็นทีปรึกษา ปฏิบัติหน้าที่และทำงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย

๘) ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง^๔

^๔ กรมวิชาการ, คู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร, (กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา, ๒๕๔๕), หน้า ๑ - ๑๓.

คณะอนุกรรมการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาออกชั้นเรียน เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ควรเป็นไปดังนี้^{๑๐}

๑. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน จะต้องพัฒนา ๓ ประการควบคู่กันไป ไม่ควรให้น้ำหนักไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันได้แก่

๑.๑ การให้ความรู้ทางคุณธรรม

๑.๒ การปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรม เพื่อให้หยั่งลึกลงไปในชีวิตสำนึก ให้ได้รับรู้คุณค่าหรือได้กระจำค่านิยมในตัวเองได้

๑.๓ การปฏิบัติทางคุณธรรม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

๒. การพัฒนาคุณธรรม เป็นทักษะกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การทำกิจกรรมเดียวอาจให้ผลระยะสั้น แต่ไม่ก่อให้เกิดจุดเปลี่ยนทางความคิด และพฤติกรรมระยะยาว

๓. ความเหมาะสมกับวัย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยและห้วงเวลา ดังนั้นการเลือกใช้กิจกรรม การเชิญวิทยากรอาจต้องพิจารณาความเหมาะสมด้วย

๔. เน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนากิจกรรม จริยธรรม มิใช่ถ่ายทอดเพื่อให้นักเรียนจดจำ หรือมุ่งให้หลักธรรม แต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสประเมินค่า และใช้เหตุผลประกอบ เพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๕. การสอดคล้อง เชื่อมโยงกับความเป็นจริงของสังคม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมควรให้นักเรียนได้ย่นคิดเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่สัมผัสได้ โดยเฉพาะกับความเป็นจริงที่นักเรียนเผชิญอยู่

การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่โรงเรียนควรส่งเสริมนั้น ถึงแม้ว่าจะมีนักวิชาการได้เสนอแนะไว้มากมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวในการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ซึ่งได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติดังนี้^{๑๑}

๑) จัดกิจกรรมหน้าเสาธงทุกเช้าเป็นประจำ เน้นฝึกมารยาทความเป็นผู้นำให้ทั่วถึง มีกิจกรรมสำคัญ คือ

๑) กิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ และกล่าวคำปฏิญาณ

๒) กิจกรรมฝึกมารยาทการแสดงความเคารพบุคคลต่าง ๆ

๓) กิจกรรมรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสะอาด เขตรับผิดชอบประจำวันของนักเรียน

๒) การจัดกิจกรรมทางศาสนาในวันสุสัปดาห์ มีกิจกรรมดังนี้

^{๑๐} คณะอนุกรรมการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาออกชั้นเรียน, รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร, (กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการอบรม, ๒๕๕๐), หน้า ๘.

^{๑๑} สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง, แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘, (อ่างทอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง, ๒๕๕๘), หน้า ๒๕ - ๒๖, ๘๓.

๑) กิจกรรมทางศาสนาทุกเย็นวันสวดสัปดาห์ ได้แก่ ฝึกจัดโต๊ะหมู่บูชา การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ สวดมนต์ไหว้พระทำนองสรภัญญะ การนั่งสมาธิ

๒) กิจกรรมทางศาสนาที่จัดเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง นิมนต์พระสงฆ์มาอบรมคุณธรรมจริยธรรม บรรยายธรรม ฝึกนักเรียนได้อารธนาศีล อารธนาธรรม

๓) กิจกรรมบันทึกความดี ให้นักเรียนบันทึกความดีทำลงในสมุดแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง

๓) จัดกิจกรรมทางศาสนาในวันสัปดาห์นักเรียน มีกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ได้แก่

๑) การประกาศเกียรติคุณและมอบรางวัลแก่นักเรียนประพฤติดี

๒) จัดประกวดการเล่านิทานธรรมะหรือนิทานชาดก

๓) จัดการแสดงของนักเรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรม

๔) การคัดเลือกผู้นำนักเรียนด้านจริยธรรม

๔) ปฏิบัติกิจกรรมตามศาสนาของตนตามความเหมาะสมจะเห็นได้ว่านโยบายเหล่านี้เป็นแนวทางที่โรงเรียนในสังกัดจะต้องนำไปปฏิบัติหรือกำหนดนโยบายขึ้นมาให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมตามคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบันมี ๑๐ ประการ คือ^{๑๒}

๑) มีระเบียบวินัย

๒) มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม

๓) ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ

๔) สำนึกในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

๕) รู้จักคิดเป็น วิจาร์ณ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

๖) กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๗) มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

๘) รู้จักพึ่งตนเอง มีอุดมคติ

๙) มีความภาคภูมิใจ รู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ

๑๐) มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ และสามัคคี

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมในโรงเรียน หมายถึง การกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

^{๑๒} ปรากฏา กล้าหาญ, คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ, (กรุงเทพมหานคร: เอลโล่การพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๘๕.

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวส่งเสริมการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นการตั้งใจตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่บทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ กระบวนการเรียนรู้มิได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้หรือที่ เรียกกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ อย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล

๑. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยใช้วิธีการบอกให้จดจำและนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้กับการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่างๆ ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ การจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้จะเกิดขึ้น ได้แก่^{๑๓}

๑. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
๒. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
๓. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบ ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล^{๑๔}

ฮูและตันแคน (Hough & Duncan) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ ๔ ด้าน

๑. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

๒. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

๓. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้

๔. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้^{๑๕}

^{๑๓} สุมน อมรวิวัฒน์ , อ้างใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ,คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้.(พระนครศรีอยุธยา : เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง, ๒๕๕๓), หน้า ๑.

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑.

^{๑๕} ฮูและตันแคน (Hough & Duncan), อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๑.

กู๊ด (Good) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา^{๑๖}

ฮิลล์ (Hills) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน^{๑๗}

มอร์ (Moore) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้คือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่ยพยายามช่วยให้บุคคลอื่นได้เกิดการพัฒนาตนในทุกด้าน อย่างเต็มศักยภาพ^{๑๘}

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมาย ของการจัดการเรียนรู้ไว้อีกหลายทัศนะ เช่น การจัดการเรียนรู้ คือ การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญ งามงามและพัฒนาการทั้งทางกายและทางสมอง อารมณ์และสังคม การจัดการเรียนรู้ คือการอบรมผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรม อุปกรณ์และการแนะแนวให้กับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ คือ การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ คือ การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความสามารถในการนำ ความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมต่างๆให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้ คือ การแนะแนวทางให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดสรรประสบการณ์ที่เลือกสรรแล้วเป็นอย่างดีให้กับผู้เรียน

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านวิธีการ กระบวนการและตัวบุคคล ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้ได้ว่าการจัดการเรียนรู้คือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

๒.ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกันหากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนดังนี้คือ

๑. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
๒. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
๓. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
๔. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
๕. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

อนึ่ง การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา ซึ่งจาก ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

^{๑๖} กู๊ด (Good), อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๒.

^{๑๗} ฮิลล์ (Hills), อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๒.

^{๑๘} มอร์ (Moore) อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๑.

๓. ลักษณะของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ ๓ ลักษณะ คือ

๑. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งหมายความว่าจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

๒. การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่

๒.๑ ด้านความรู้ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย

๒.๒ ด้านทักษะกระบวนการ หรือด้านทักษะพิสัย

๒.๓ ด้านเจตคติ หรือด้านจิตพิสัย

๓. การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ซึ่งหมายความว่าจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้สอนทั้งด้านวิชาการ (ศาสตร์) ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (ศิลป์) เป็นสำคัญ^{๑๙}

จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ จะประสบผลสำเร็จได้ดี ผู้สอนต้องมีทั้งความรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้

๔. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัด การเรียนรู้ของตนและการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบ ๓ ประการคือ

๑. ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และจะละเลยไม่ได้

๒. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นส่วนที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความขี้บ่นของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่นๆอีกนอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิวหรือบางครั้งผู้เรียนได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาเนื่องจากความไม่ปรองดองในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมีทัศนคติจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารเข้าก่อนมาสถานศึกษาของผู้สอนมีเพียงน้ำแ้วเดียวเท่านั้น สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน หน้า ๓.

๓. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นเครื่องชี้บ่งถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนจะต้องหาวิธีการที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และผู้สอนควรจะต้องฝึกให้มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป^{๒๐}

๕. หลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน แม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็จะมีหลักการพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งหลักการพื้นฐานนี้มีนักการศึกษาได้แสดงพรรณนาไว้หลายท่าน เช่นนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ไว้คล้ายๆกัน สรุปได้มี ๔ ประการ คือ

๑. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

๒. หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอน

๓. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง

๔. หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงาน ผลการประเมิน^{๒๑}

ทองคุณ หงส์พันธ์ ได้ให้หลักการจัดการเรียนรู้โดยกล่าวไว้เป็นบัญญัติ ๒๐ ประการของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง
๒. วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี
๓. มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์
๔. สอนจากง่ายไปหายาก
๕. วิธีสอนหลากหลายมากชนิด
๖. สอนให้คิดมากกว่าจำ
๗. สอนให้ทำมากกว่าท่อง
๘. แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร
๙. ต้องชำนาญการจูงใจ
๑๐. อย่าลืมนำจิตวิทยา
๑๑. ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน
๑๒. ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน หน้า ๔ .

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน หน้า ๕ .

๑๓. ฝ่าฝืนตามติดพฤติกรรม
๑๔. อย่าทำตัวเป็นทรราช
๑๕. สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว
๑๖. ประพฤติตัวตามที่สอน
๑๗. อย่าตัดรอนกำลังใจ
๑๘. ใช้เทคนิคการประเมิน
๑๙. ผู้เรียนเพลินมีความสุข
๒๐. ผู้สอนสนุกกับการเรียน^{๒๒}

จากหลักการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการจัดการเรียนรู้ พื้นฐาน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนี้

๑. สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไป หาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ตามปกติผู้เรียนมักจะสนใจและ คำนึงกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว บทเรียนที่ผู้สอนจะนำมาสอนนั้นควรเลือกสิ่งที่อยู่รอบตัว หรือใกล้ตัวก่อน แล้วค่อยสอนสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเรื่อยๆ

๒. สอนจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก การจัดการเรียนรู้ถ้าจะให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องจากง่ายไปหายากอยู่แล้ว เพราะสิ่งง่ายๆ นั้น ผู้เรียนจะเข้าใจได้ ดี และเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งยากต่อไป

๓. สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใดๆ ก็ตาม ผู้สอน ควรให้ตัวอย่างหลายๆ ตัวอย่าง หรืออาจจะให้ผู้เรียนช่วยหาตัวอย่างให้แล้วช่วยกันสรุปตั้งกฎเกณฑ์ ขึ้นมา

๔. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประสบการณ์ใหม่นั้น ย่อมต้อง อาศัยบทเรียนเก่าหรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน จึงจะเรียนบทเรียนใหม่ได้เข้าใจดี

๕. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใดๆ ก็ตาม ผู้สอน ควรพยายามใช้สื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นเพื่อ เป็นวิธีการทำให้บทเรียน เป็นรูปธรรม ซึ่งจะง่ายแก่การเข้าใจของผู้เรียน

๖. สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์ บทเรียนใดที่สามารถให้ผู้เรียน ทดลองปฏิบัติจริงได้ ผู้สอนก็ควรให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง เมื่อทดลองเสร็จ แล้ว ผู้สอนจึงซักถามและให้ผู้เรียนคิดสรุปเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นมา

๗. สอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่างๆ นั้น จะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจ ความถนัดพิเศษและความสามารถ ผู้สอนจะต้องเข้าใจใน หลักพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่างๆ ด้วย เพื่อที่จะได้จัดเตรียมบทเรียนและกิจกรรมไว้อย่าง หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย

๘. สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา หลักจิตวิทยาที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้มากที่สุดคือ จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น

๙. สอนโดยยึดจุดหมายของการจัดการศึกษา จุดหมายของการจัดการศึกษาจะเป็นเป้าหมายหลักตามแนวนโยบายในการจัดดำเนินการศึกษาของชาติในระดับต่างๆ

๑๐. สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลัก ในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดความมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นหลัก และอีกทั้งผู้สอนยังต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของแต่ละสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้นด้วย และในขณะที่สอนผู้สอนต้องพยายามจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหมายเฉพาะสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ นั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการเรียนที่ดี^{๒๓}

๖.ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักในการยึดดังนี้

๑. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่างๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลคิดเปรียบเทียบ และคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ

๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing)

๓. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยมีการศึกษาหารือกันในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน

๔. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

๕. มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อโดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆมาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้

๖. มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อที่ผู้สอนจะได้ทราบว่าจะสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ

๗. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๘. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ หรือไม่ เพียงใด

๙. มีสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียน เช่น ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิดีทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้ เว็บไซต์ และสื่อทัศนูปกรณ์อื่นๆ

๑๐. มีการสนใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษการติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้เกียรติ ฯลฯ มาใช้เป็นสิ่ง

^{๒๓}มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ,อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๗ .

กระตุ้นและชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำกิจกรรมมากขึ้น

๑๑. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน

๑๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๑๓. ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น

๑๔. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอนทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

๑๕. สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(Child center) ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม

๑๖. สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ให้มากที่สุด

๑๗. สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

๑๘. สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน^{๒๔}

๗.ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม

บลูม (Bloom) ได้จำแนกการเรียนรู้ไว้เป็น ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง พัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด

๒. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง พัฒนาการทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ค่านิยม ความซาบซึ้ง การปรับตัวและเจตคติต่างๆ

๓. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง การพัฒนาทักษะในทางปฏิบัติ ได้แก่ทักษะในการใช้วาระต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การลงมือทำงาน การทำการทดลอง^{๒๕}

กาจเย (Gagne) ได้เสนอเงื่อนไขของการเรียนรู้ ไว้ ๘ ประการคือ

๑. การเรียนรู้เมื่อได้รับสัญญาณ (Signal Learning)

^{๒๔}มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, อ่างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๘ .

^{๒๕}บลูม (Bloom), อ่างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๙ .

๒. การเรียนรู้ในลักษณะของการกระตุ้น-ตอบสนอง(Stimulus-Response Learning)
๓. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงการกระตุ้น-ตอบสนอง (Chaining)
๔. การเรียนรู้โดยสร้างความสัมพันธ์กระตุ้น-ตอบสนองด้วยภาษา (Verbal Association)
๕. การเรียนรู้แบบแยกแยะ (Discrimination Learning)
๖. การเรียนรู้ในแนวความคิดหลัก (Concept Learning)
๗. การเรียนรู้ในกฎเกณฑ์ (Rule Learning)
๘. การเรียนรู้เชิงแก้ปัญหา (Problem Solving)^{๒๖}

๘.ลักษณะของการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนจะได้ผลดีนั้นผู้สอนต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีความเข้าใจในระบบการจัดการเรียนรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ด้วย การเรียนรู้ในทัศนะของนักจิตวิทยาโดยทั่วไปนั้นเป็นกระบวนการที่เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรของพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่จิตใจมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าภายนอก ซึ่งพิจารณาได้จากการที่แต่ละบุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าอย่างไร การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเฉพาะของแต่ละบุคคลและเฉพาะเรื่องโดยที่ผู้เรียนต้องกระทำต่อวัตถุและปรากฏการณ์ในสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของเจตคติ ความเชื่อ ข้อเท็จจริง มโนคติ หลักการ กฎ การแก้ปัญหา และทักษะปฏิบัติการการเรียนรู้ในบางเรื่อง ผู้เรียนอาจเรียนรู้ได้เร็ว บางเรื่องอาจเรียนรู้ได้ช้า ต้องใช้เวลาและมีประสบการณ์ การเรียนรู้บางเรื่องจะไม่ลืมนำ แต่บางเรื่องจะลืมได้ง่ายถ้าไม่มีการใช้บ้าง^{๒๗}

แครอล (Caroll) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ๕ ประการ คือ^{๒๘}

๑. ความถนัดทางการเรียนของผู้เรียน
๒. ความสามารถส่วนตัวของผู้เรียนที่จะเข้าใจการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน
๓. ความพยายามในการเรียนของผู้เรียน
๔. เวลาที่ใช้ในการเรียนของผู้เรียน
๕. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน

ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ เป็นผู้สืบเสาะหาความรู้ เป็นผู้ค้นพบ เป็นผู้คิดอย่างพินิจพิเคราะห์และสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรที่จะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เช่น การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing) ของดิวอี้ (Dewey การเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี

^{๒๖} การ์เจ (Gagne),อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๙ .

^{๒๗} มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ,อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐ .

^{๒๘} แครอล (Caroll),อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐ .

พัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน (Theory of Cognitive Development) ของเปียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery Learning) ของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชล (Ausubel) และหลักการเรียนรู้ของกาจเย (Gagne) ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และสภาพการณ์ต่างๆ สำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนได้อย่างถาวร

จากหลักการจัดการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของเปียเจต์ จะมีประโยชน์ต่อผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

๑. ผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน ว่าผู้เรียนทุกคนจะผ่านขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาทั้งสี่ขั้นตามลำดับ ผู้เรียนที่มีอายุเท่ากันอาจมีขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน พัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นเครื่องแสดงความสามารถของบุคคลนั้น ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับประสบการณ์ทางกายภาพและทางสมองพัฒนาการทางสติปัญญา เป็นผลเนื่องจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมซึ่งรวมทั้งผู้สอนด้วย ผู้เรียนควรเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาสติปัญญาของตนเอง การจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจเรียนทำให้สภาวะสมดุลเกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นผลให้มีพัฒนาการทางสติปัญญา ผู้สอนควรมีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้อันแน่วแน่ที่จะสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถทำสิ่งใหม่ๆ มิใช่แต่เพียงเป็นคนคอยลอกเลียนแบบผู้อื่น เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักประดิษฐ์และสืบเสาะหาความรู้ เป็นผู้มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักที่จะพิสูจน์สิ่งต่างๆ ไม่ยอมเชื่ออะไรง่ายๆ โดยไม่มีเหตุผล

๒. ผู้สอนควรใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์ กล่าวคือ ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องไม่เน้นแต่เพียงข้อเท็จจริงเท่านั้นการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด จัดเนื้อหาและอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนและคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนด้วย ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพบกับความแปลกใหม่ โดยการเสนอปัญหาที่เกินขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนเพียงเล็กน้อย เพื่อให้ผู้เรียนหาหนทางที่จะแก้ปัญหาที่เน้นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยกิจกรรมการเสาะแสวงหาความรู้และค้นพบ ให้ผู้เรียนที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาที่แตกต่างกันทำงานร่วมกันมากขึ้น โดยอาจแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรถามคำถามมากกว่าการให้คำตอบ โดยเฉพาะคำถามประเภทปลายเปิด เมื่อถามคำถามแล้วผู้สอนควรรอคำตอบของผู้เรียน เพราะผู้เรียนต้องการเวลาที่จะคิดหาคำถามและปรับเปลี่ยนขยายโครงสร้างของสมองเพื่อตอบคำถามนั้นๆการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนคำนึงถึงเหตุผลของผู้เรียนมากขึ้น โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลของตนเองเป็นใหญ่ ทำให้ผู้เรียนได้หลายๆ แนวความคิด เป็นการพัฒนาสติปัญญาให้สูงขึ้น นอกเหนือจากแนวคิดตามทฤษฎีของเปียเจต์แล้ว แนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ได้อีกแนวคิดหนึ่งคือแนวคิดของบรูเนอร์ ซึ่งสอนให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองตามลำดับดังนี้

๑) นำเสนอปัญหา

๒) ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำความเข้าใจกับปัญหา

๓) ให้ผู้เรียนแก้ปัญหาพร้อมกับกำหนดวัสดุอุปกรณ์มาให้

- ๔) ให้ผู้เรียนแสดงผลการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ๕) อธิบายเพิ่มเติมโดยผู้เรียนและผู้สอนในเรื่องที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหา
- ๖) สรุปผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

การสอนโดยวิธีสอนแบบค้นพบด้วยตนเองจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนดังนี้ คือ

- ๑) เป็นการเพิ่มพูนศักยภาพทางสติปัญญาของผู้เรียน
- ๒) ก่อให้เกิดแรงจูงใจภายใน
- ๓) ผู้เรียนได้ฝึกความคิดและการกระทำ ทำให้ได้เรียนรู้วิธีจัดระบบความคิดและ

วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

- ๔) ทำให้มีความรู้คงทนและถ่ายโยงการเรียนรู้ได้
- ๕) ทำให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้
- ๖) ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้น
- ๗) ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ ไม่ได้เรียนรู้โดยการท่องจำ

แต่ก็มีข้อจำกัดคือ ต้องใช้เวลามากในการจัดการเรียนรู้ครั้งหนึ่งๆ

สำหรับหลักการสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้นั้น บรูเนอร์ได้เสนอไว้ดังนี้

- ๑) เนื้อหาวิชาที่สอนควรจัดแบ่งแยกออกเป็นส่วนย่อยๆ และจัดลำดับให้เหมาะสมกับผู้เรียน

- ๒) การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนและแรงจูงใจ

๓) แบบของการเสนอการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นลงมือปฏิบัติกับของจริง
ชั้นเรียนรู้จากรูปแบบของภาษาและจินตนาการ ชั้นเรียนรู้จากการใช้ตัวเลขแทนสัญลักษณ์ในการแทนค่า

- ๔) วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้คงทนและถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ คือ วิธีสอนแบบค้นพบด้วยตนเอง

๕) การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ท้าทายความคิดและการกระทำโดยจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหา

๖) การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญและจำเป็นมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหาความรู้ เพราะบรูเนอร์ถือว่าความรู้เป็นกระบวนการ ไม่ใช่เป็นผลผลิต กล่าวคือ ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนในการแสวงหาความรู้ต่างๆ ซึ่งต่างจากการจัดการเรียนรู้โดยทั่วๆ ไปที่มุ่งให้ผู้เรียนจำสิ่งต่างๆ โดยที่ผู้สอนเป็นผู้บอกให้^{๒๙}

๙.ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งหากศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วจะเห็นความสัมพันธ์กันดังนี้

- ๑. การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะแยกจากกันไม่ได้ เมื่อมีการจัดการเรียนรู้ก็ต้องมีการเรียนรู้ควบคู่กันไป

^{๒๙}มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ,อ้างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐ – ๑๒.

๒. การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้สอนกับผู้เรียนต้องร่วมมือกันจึงจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

๓. การจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี ทำให้การเรียนรู้สนุกสนานและผู้เรียนเกิดความพอใจในการเรียน

๔. การจัดการเรียนรู้ที่ดียอมทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยง่ายและได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้สอน

๕. การจัดการเรียนรู้ที่ดียอมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี คือ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ

๑๐. หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ผู้สอนจึงมีหลักเกณฑ์ที่จะเป็นแนวทางในการเลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้

๑. เลือกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ หากเป็นทักษะก็ควรเป็นทักษะที่ปฏิบัติแล้ว ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. เลือกประสบการณ์ที่ผู้เรียนพึงพอใจ สนุก น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและความพึงพอใจ ซึ่งจะเป็นผลให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

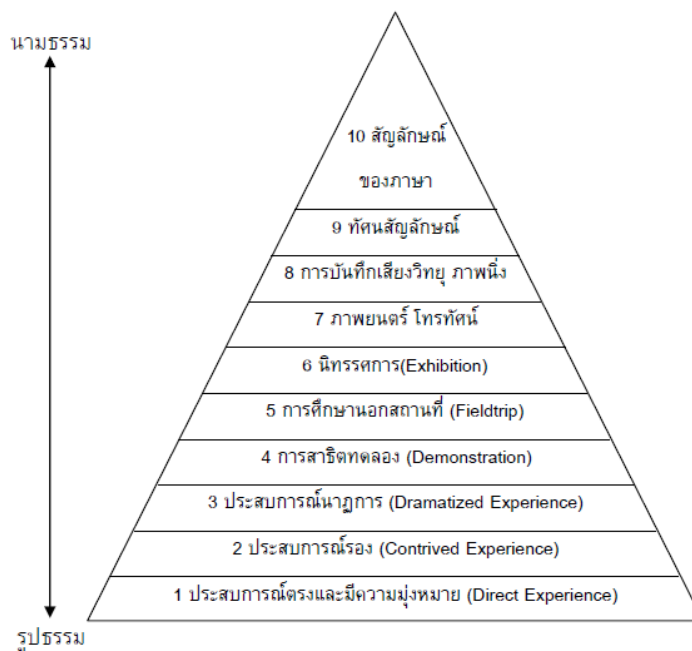
๓. เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ และควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมเพื่อจัดกิจกรรมใหม่ได้ต่อเนื่อง

๔. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้หลายๆ ด้าน

๕. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่จำเป็นว่าผู้เรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมอย่างเดียวกันหมด ควรมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เลือกทำอย่างหลากหลาย

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้สอนจึงควรจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามลำดับความสำคัญ จากรูปธรรม (Concrete) ไปสู่นามธรรม (Abstract) ซึ่ง เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale) นักการศึกษาชาวอเมริกันได้จัดลำดับความสำคัญของการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนไว้ ๑๐ พวกต่อกันเป็นขั้นรูปกรวย เรียกว่า กรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ^{๓๐}

^{๓๐}มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ , อ่างใน เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๓ .

ภาพที่ ๒.๑ แสดงพีระมิตประสบการณ์

จากแผนภาพกรวยประสบการณ์ อธิบายได้ดังนี้

๑. ประสบการณ์ตรง (Direct experience) คือ การเรียนรู้ที่ต้องใช้ของจริงหรือการให้ผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้า ทดลอง หรือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕

๒. ประสบการณ์รอง (Contrived experience) หมายถึง เมื่อผู้สอนไม่สามารถจัดประสบการณ์ตรงจากของจริงให้ผู้เรียนได้สัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ผู้สอนก็อาจใช้หุ่นจำลองมาให้ผู้เรียนได้สัมผัส ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์รอง ซึ่งคล้ายคลึงกับประสบการณ์ตรงมากที่สุด

๓. ประสบการณ์จำลอง (Dramatized experience) คือ การแสดงละครในห้องเรียนหรือที่เรียกว่าบทบาทสมมติ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงทำให้มีการเรียนรู้จากการกระทำผู้แสดงยอมเข้าใจเรื่องราว จำเรื่องได้ ส่วนผู้ดูก็จะจำได้ดีและสนใจมากกว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่นๆ

๔. การสาธิต (Demonstration) ได้แก่ การแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นเป็นลำดับขั้นไป เช่นการทดลองวิทยาศาสตร์ การประกอบอาหาร ฯลฯ บางกรณีอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสาธิตด้วยซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ดีเช่นเดียวกัน

๕. การศึกษานอกสถานที่ (Fieldtrip) นับเป็นประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดูได้เห็น ได้ซักถาม ได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ มากเหมือนกัน ก่อให้เกิดความคิด มองเห็นปัญหามาซึ่งความรู้จากการได้รับประสบการณ์ตรงเช่นเดียวกัน

๖. นิทรรศการ (Exhibition) การให้ผู้เรียนได้ร่วมจัดนิทรรศการหรือการนำผู้เรียนไปชมนิทรรศการ ก็เป็นประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนได้ดู ได้เห็น ได้สัมผัสจับต้อง เป็นอีกทางหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความรู้ เกิดความคิด เป็นประสบการณ์ที่ดีกว่าประสบการณ์อื่นๆ ที่เป็นนามธรรม

๗. ภาพยนตร์และโทรทัศน์ เป็นประสบการณ์ที่มีความเป็นรูปธรรมที่มีทั้งภาพและเสียงใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

๘. การบันทึกเสียง วิทู และภาพนิ่ง ได้แก่ แผ่นเสียง แถบบันทึกเสียง วิทู สไลด์ फिल्मสตริป รูปภาพและอุปกรณ์เหล่านี้ ผู้เรียนอาจจะได้ยินเสียงหรือได้มองเห็นภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ประสบการณ์ข้อนี้ทำให้ผู้เรียนสนใจได้ไม่น้อยทีเดียว

๙. ทักษะสัญลักษณ์ (Visual symbols) ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ เป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้ผู้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็ว ใช้ช่วยประกอบคำอธิบายของผู้สอนให้แจ่มแจ้ง

๑๐. สัญลักษณ์ของภาษา หรือ วจนสัญลักษณ์ (Verbal symbol) ได้แก่ คำพูด และตัวหนังสือหรือภาษานั้นเอง เป็นประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมมากที่สุด แต่ก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่จะพึงเสียมิได้ ดังนั้นในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยายจึงยังเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งหากผู้สอนใช้เสริมกับการจัดประสบการณ์อื่นๆ ให้ผู้เรียนก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น^{๓๑}

๒.๔ ศิล ๕

ศิลป ๕ ภาษาทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า นิจศิล คือ ที่พึงรักษาเป็นนิตย อคาริยวินัย คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดกายและวาจาของผู้ครองเรือน มนุษยธรรม คือ ธรรมที่มนุษย์พึงประพฤติทำให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีการเรียกทับศัพท์ว่า เบญจศิล คือ ศิล ๕ ข้อ

๒.๔.๑ นิยามและความหมายแห่งศิลป ๕

คำว่า ศิล คำเดียว พระพุทธโสมหารจารย์ได้แสดงความหมายไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค โดยอ้างอาจารย์ทั้งหลายว่า อาจารย์อื่นๆ พรรณนาอรรถในศิลศัพท์นี้ไว้ โดยนัย เช่นว่า ศิลศัพท์มีความว่า สิริระ คือ สูงดุจอว้ยะ คือ ศิริระ มีความหมายว่า สีสะ มีความหมายว่า สิตละ คือ เย็น มีความหมายว่า สีวะ (เกษม) พระภิกษุอาจารย์ผู้แต่งวิสุทธิมรรคได้อธิบายขยายความหมายแห่งศิลศัพท์นี้ซึ่งปรากฏในเชิงอรรถว่า ศิลหมายถึง สิริระกับสีสนั้นเป็นอันเดียวกัน คือ แปลว่า หัวเหมือนกัน ท่านขยายไว้ว่า เมื่อหัวขาดแล้ว ร่างกายทั้งหมดก็เสีย ใช้การไม่ได้ฉันใด เมื่อศิลแตกทำลายเสียแล้วร่างกายคือคุณธรรมทั้งปวง ก็เสียไปหมดฉันนั้น เพราะฉะนั้น ศิล จึงมีอรรถว่า สิริระหรือสีสะ ความหมายว่า สิตละ (เย็น) เข้าใจได้ง่าย คือ มีศิลแล้วก็จะจับเรื่องร้อนได้ (คนมีศิลเป็นคนเย็น ไม่ทำความเดือดร้อนให้ใคร)^{๓๒}

ศิลป ๕ หมายถึง ศิลที่มนุษย์พึงสมทานรักษามีจำนวน ๕ ข้อ คือ ภาษาทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า นิจศิล ดังข้อความที่พระอรรถกถาจารย์กล่าวไว้ในคัมภีร์อรรถกถาทั้งหลาย เช่น "ผู้สมทานศิล ๕ ที่กำหนดเป็นนิจศิล สมทานศิล ๘ โดยกำหนดเป็นอุโบสถศิลเป็นต้น"^{๓๓}

คำสอนเรื่องศิลในคัมภีร์วิสุทธิมรรค พระพุทธโสมหารจารย์อธิบายไว้ในสิลนิตะและธุดงค์นิตะ^{๓๔} แต่ในนิตะซึ่งกล่าวถึงศิลโดยตรง ได้แก่ สิลนิตะซึ่งว่าด้วยศิลการรักษาศิลอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการปฏิบัติธรรมเท่านั้น

๒.๔.๒ ความเป็นมาแห่งศิลป ๕

^{๓๑} มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓ - ๑๕ .

^{๓๒} ดูรายละเอียดใน วิสุทธิ. (ไทย) ๑/๑/๑๖.

^{๓๓} นิจศิลอุโปสถนิยามาทวเสน ปณจ อภุส สีสานิ สมทิตยตสส. ขุ.อิติ.อ.(บาลี) ๓๑๗ (มมร.).

^{๓๔} พระพุทธโสมหาระ, คัมภีร์วิสุทธิมรรค, หน้า ๙.

จากการศึกษาความเป็นมาแห่งศีล ๕ ข้อ พบว่า มีมนุษย์ละเมิดศีลข้อทึนนาทานก่อนตั้งข้อความเรื่อง มนุษย์ต้นกับในอัครัญญสูตร ดังข้อความพอสรุปได้ว่า วาเสฏฐะและภราทวาชะ ครั้งนั้น สัตว์ผู้หนึ่งมีนิสัยโลภ รักษาส่วนของตนไว้แล้วถือเอาส่วนอื่นที่เขาไม่ให้มาบริโภค คนเหล่านี้ใช้ฝ่ามือ บ้างกอดดินบ้างท่อนไม้บ้าง ทำร้ายวาเสฏฐะและภราทวาชะ ในเพราะเรื่องนั้นเป็นเหตุ การถือเอา สิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้จึงปรากฏ การครหาจึงปรากฏ การพูดเท็จจึงปรากฏ การถือทณหาฐจึง ปรากฏ^{๓๕} จากข้อความนี้ คำว่า ถือเอาส่วนอื่นที่เขาไม่ให้ คือ การละเมิดศีลข้อทึนนาทาน คำว่าใช้ ฝ่ามือบ้าง กอดดินบ้าง ท่อนไม้บ้าง ทำร้าย คือการละเมิด ปาณาติบาต คำว่า การพูดเท็จ จึงปรากฏ คือการละเมิดข้อมุสาวาท ข้อความเหล่านี้มิได้ใช้ถ้อยคำเป็นศีล ๕ เป็นเพียงปรากฏการณ์ที่ล่วงละเมิด อันเป็นเหตุให้มีการห้ามประพฤติดังนั้น ศีล ๕ ที่ปรากฏเป็นที่ทราบกันนั้นเรียงข้อปาณาติบาตเป็น ข้อที่ ๑ ศีล ๕ มีมาก่อนกาลที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ดังข้อความที่ผู้วิจัยสำรวจการบำเพ็ญ บารมีของพระโพธิสัตว์ชาดกมีเรื่องการสมาทานรักษาศีล ๕ จำนวนหลายเรื่อง ขอรวบรวมนำมาพอเป็น ตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

พระอรรกถาจารย์ได้เล่าเรื่องที่พญาเนื่อนิโครธสอนให้พระเจ้ากรุงพาราณสีสมาทาน รักษาศีล ๕ ไว้ในนิโครธชาดก ว่า พระมหาสัตว์ทูลขอภัยแก่สรรพสัตว์กะพระราชาอย่างนี้แล้วได้ลุก ขึ้นยืนให้พระราชาคงอยู่ในศีล ๕ แล้วแสดงธรรมแก่พระราชาด้วยสืลาของพระพุทธเจ้า^{๓๖}

ในกุกกุรชาดก พระโพธิสัตว์ได้แสดงธรรมสอนพระราชาประพฤติดัธรรมในพระชนกและ ชนนี้แล้วทูลว่า ข้าแต่มหาราชจำเดินแต่นี้ไป พระองค์จะเป็นผู้ไม่ประมาณ แล้วให้พระราชาดำรงอยู่ใน ศีล ๕ จึงได้ถวายคือเศวตฉัตรแด่พระราชา^{๓๗}

พระอรรกถาจารย์เล่าเรื่องไว้ในกุลาวกชาดก ว่า มขมาณพนั้นเจริญด้วยบุตรและธิดา ทั้งหลายได้เป็นทานบดื รักษาศีล ๕

ในมหาหังสชาดก พระโพธิสัตว์ทูลถวายขอพระองค์อย่าได้ทรงประมาท จงเสวยราชสมบัติ โดยชอบธรรมเถิดแล้วให้พระราชาประดิษฐานอยู่ในศีล ๕ ประการ^{๓๘}

ในเนมิราชชาดก พระเจ้าเนมิราชโปรดให้สร้างโรงทาน ๕ แห่ง ทรงบริจาคทรัพย์วันละ ๕๐๐,๐๐๐ กหาปณะ ทุกๆ วัน ทรงเบญจศีลเป็นนิจ^{๓๙}

ในวิรุทธชาดกพระเจ้าโกรพยราชทรงพอพระราชหฤทัยในการทรงสกาท้าวเธอทรงตั้งอยู่ใน โอวาทของวิรุทธบัณฑิต ทรงบำเพ็ญทานรักษเบญจศีล (ศีล ๕) และอุโบสถศีล^{๔๐}

จนถึงชาติที่พระโพธิสัตว์ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระอรรกถาจารย์ได้เล่าเรื่องที่พระมารดา ของพระโพธิสัตว์รักษาศีล ๕ ไว้ในคัมภีร์ชาดกอรรกถาว่า ธรรมดาพระพุทธรมารดาอย่ามโมโลเลใน

^{๓๕} ดุรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๒๙/๙๕-๙๖.

^{๓๖} ดุรายละเอียดใน ขุ.ชา. (ไทย) ๓/๑/๒๔๓.

^{๓๗} ดุรายละเอียดใน ขุ.ชา. (ไทย) ๓/๑/๒๘๖.

^{๓๘} ดุรายละเอียดใน ขุ.ชา. (ไทย) ๔/๑/๔๔๐.

^{๓๙} ดุรายละเอียดใน ขุ.ชา. (ไทย) ๔/๒/๒๔๑.

^{๔๐} ดุรายละเอียดใน ขุ.ชา. (ไทย) ๔/๓/๓๕๓.

บุรุษ ไม่เป็นนักเลงสุรา แต่จะเป็นผู้บำเพ็ญบุญมีมาตลอดแสนกัป จำเดิมแต่เกิดจะมีศีล ๕ ไม่ขาดเลย และพระเทวีทรงพระนามว่า มหามายา นี้ทรงเป็นเช่นนี้^{๔๑}

พระอรกถาจารย์ได้เล่าเรื่องที่พระมารดาของพระพุทธเจ้าต้องเป็นผู้รักษาศีลไว้ในคัมภีร์ ทีฆนิกายมหารรคคอรกถาว่า เมื่อพระพุทธเจ้ายังไม่ทรงอุปติพวกมนุษย์กระหย่งไหวรับศีลในสำนักของพวกดาบสและปริพาชก แม้พระมารดาของพระโพธิสัตว์ของเราในสำนักของพวกดาบสและปริพาชก แม้พระมารดาของพระโพธิสัตว์ของเราทั้งหลายก็ทรงรับศีลในสำนักของฤๅษีกาลเทวิล แต่เมื่อพระโพธิสัตว์เสด็จสู่พระครรภ์ ใครๆ ก็ไม่สามารถจะนั่ง ณ บาทมูลได้ แม้จะรับศีลบนอาสนะเสมอกันก็เป็นอาการดูหมิ่น เพราะฉะนั้น ท่านจึงกล่าวว่า พระมารดาพระโพธิสัตว์ทรงรับศีลด้วยพระองค์เอง^{๔๒}

จากความเป็นมาที่ผู้วิจัยรวบรวมมานี้ ทำให้ทราบว่า ศีล ๕ เป็นหลักปฏิบัติของชาวโลกมาตั้งแต่สมัยพระเจ้ามหาสมมติ เมื่อพระเจ้ามหาสมมติเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ก็ได้มีการบำเพ็ญศีลบารมี พระโพธิสัตว์ได้สอนให้ประชาชนสมาทานรักษาศีล ๕ ตามที่ปรากฏขาดทั้งหลาย

ศีล ๕ ถือได้ว่าเป็นสมบัติของชาวลำมานาก่อนสมัยพุทธกาล มีลักษณะเป็นสากลอีกทั้งยังเป็นกฎระเบียบทางธรรมชาติสำหรับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า พระพุทธเจ้าจะทรงเสด็จอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตามแต่ ศีล ๕ ก็ถือเป็นหนึ่งในธรรมะที่มีมาแต่ดั้งเดิมดังปรากฏในจกัถวตติสูตรที่พระเจ้าจักรพรรดิทรงสอนประชาชนให้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจ้าจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ เว้นจากการประพฤติดูไม่เหมาะสมทางเพศ เว้นจากการกล่าวเท็จและเว้นจากการบริโภคสุรายาเมาโดยผู้ที่ประพฤติดูผิดจะถูกลงโทษด้วยการจับแขวนไพลีหลัง เอาเชือกมัดให้แน่น โจนผมและตกลงเสียงดังแห่ประจานไปตามถนนก่อนจะประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะจึงทำให้ศีล ๕ มีอิทธิพลมาในสังคมอินเดียสมัยนั้น จนกลายเป็นคุณธรรมขึ้นพื้นฐานสำหรับนักบวชทั่วไป แต่ปรากฏว่าหลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงจนเหลือเพียง ๔ ข้อ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ ไม่มีเพศสัมพันธ์และไม่อวดอุตริมนุชยธรรม^{๔๓} และเมื่อพระศรีศากยมนิพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นและทรงประกาศพระศาสนา พระพุทธองค์ก็ทรงยอมรับเอาข้อห้ามทั้ง ๕ ข้อมาสั่งสอนและเผยแผ่ไปสู่ผู้คนอย่างแพร่หลาย เรียกว่า "ศีล" บ้าง "สิกขาบท" บ้าง

ศีล ๕ อันเป็นกระบวนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมตามทัศนะทางพระพุทธศาสนา ปรากฏในสูตรต่างๆ มีจกัถวตติสูตรและอัครัญญสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงความเป็นมาของศีลโดยเล่าถึงสภาวะทางธรรมชาติว่า เดิมทีนั้นมนุษย์อยู่กันอย่างสงบสุข โดยอาศัยการรู้จักประมาณตน ในเวลาต่อมาเมื่อมนุษย์มีความเห็นแก่ตัวและการเบียดเบียนกัน การลักขโมยเป็นต้น ก็เกิดขึ้น ความสงบสุขก็หายไป ฉะนั้นเพื่อให้คนในสังคมตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมกลัวบาปและมีความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นต้น พระเจ้าทัฬหะนิมิ จึงได้พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้ว่า "พวกท่านไม่พึงฆ่าสัตว์ ไม่พึงถือเอาสิ่งของเจ้าของไม่ได้ให้ ไม่พึงประพฤติดูผิดในกามทั้งหลาย ไม่พึงกล่าวคำเท็จและไม่พึงดื่มน้ำเมาจนบริโภคตามเดิณเถิด"^{๔๔} ข้อความข้างต้นมีเนื้อความขยายว่า ไม่ว่าใครก็ตามที่ทำผิดศีล ย่อมได้รับการ

^{๔๑} คุรยลละเอียดใน ขุ.ชา. (ไทย) ๓/๑/๘๓.

^{๔๒} คุรยลละเอียดใน ที. ม. (ไทย) ๒/๑/๑๐๔.

^{๔๓} คุรยลละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๐๒/๗๓.

^{๔๔} คุรยลละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๖/๕๓.

ติเตียนและรับผลของกรรมที่ตนได้ทำไว้ พระพุทธได้ตรัสสอนเรื่องศีลไว้เพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมทุกด้าน (ทางภายนอกคือด้านร่างกายและทางด้านภายในคือจิตใจ) ด้วยทั้งสองทางนี้จะต้องเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กันตามเหตุปัจจัยต่างๆ ที่จะอำนวยความสะดวกนี้ให้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในขอบเขตหรือ สิทธิเสรีภาพที่ตนจะพึงได้และที่สำคัญมนุษย์นั้นเป็นสัตว์ประเสริฐที่สามารถดเว้นการกระทำต่างๆ มีเว้นจากการเบียดเบียนกันและกัน เป็นต้น โดยใช้ศีล ๕ เป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิต เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตคือการอยู่ร่วมกันอย่างปรกติสุขของคนในสังคมและเพื่อการเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ความในจักรวตติสูตร^{๔๕} และอัครัญญสูตร^{๔๖} ได้กล่าวถึงกำเนิดของสังคมนมนุษย์เมื่อเริ่มแรกทีเดียวมนุษย์อยู่ด้วยกันอย่างปรกติสุข มีการดำเนินชีวิตพืชพันธุ์ธัญญาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ต่อมาเมื่อมนุษย์มีมากขึ้น ความโลภความเกียจคร้านเข้าครอบงำจิตใจจึงทำให้มีการสังฆอาหาร มีการแบ่งปันผลผลิตกัน ทำให้ผู้ที่ไม่สามารถควบคุมความโลภ เป็นต้น ได้แสดงพฤติกรรมผิดศีลเป็นเหตุให้การลักขโมย การกล่าวเท็จ การฆ่าฟันกัน การประพฤติดินในกามก็เกิดขึ้น เมื่อมีความขัดแย้งเช่นนี้ขึ้นจึงได้มีข้อบัญญัติขึ้น เพื่อให้คนในสังคมใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานต่างๆ ที่จะพัฒนาขึ้นไปเป็นปัญหาในระดับสังคมต่อไป เพราะศีล ๕ นั้นเป็นเครื่องมือในการกำจัดกิเลสขั้นหยาบของมนุษย์ได้ในบางส่วนแต่ไม่ทำให้กิเลสตัณหาของมนุษย์หมดสิ้นไปได้ ศีลจึงเป็นเพียงเครื่องมือขั้นพื้นฐานที่จะทำให้มนุษย์พัฒนาตนเองให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตได้ อันเป็นกระบวนการการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมตามที่คณะทางพระพุทธศาสนา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ได้แบ่งศีลเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับทั่วไป ได้แก่ ระดับธรรมหรือระดับที่ยังเป็นธรรม คือ เป็นข้อแนะนำสั่งสอนหรือหลักความประพฤติที่แสดงและบัญญัติไปตามกฎธรรมดาแห่งความดีความชั่ว ที่เรียกว่ากฎแห่งกรรม ผู้ทำดีทำชั่วหรือรักษาศีลละเมิดศีล ย่อมได้รับผลดีผลชั่วเองตามธรรมดาของเหตุปัจจัยหรือตามกฎแห่งกรรมนั้น ระดับเฉพาะได้แก่ ระดับวินัยหรือระดับที่เป็นวินัย คือ เป็นแบบแผนข้อบังคับที่บัญญัติคือวางหรือกำหนดขึ้นไว้เป็นทำนองประมวลกฎหมาย สำหรับมุ่งหมายของหมู่คณะหรือชุมชนนั้นโดยเฉพาะ ผู้ละเมิดบทบัญญัติแห่งศีลประเภทวินัยนี้มีความผิดอาญาของหมู่ซ้อนเข้ามาอีกชั้นหนึ่ง เพิ่มจากอกุศลเจตนาที่จะได้รับผลตามกฎแห่งกรรมของธรรมชาติ^{๔๗}

ในระดับเฉพาะหรือระดับวินัยท่านเห็นว่าเป็นเจตนารมณ์ทางสังคมของศีล ดังนั้นย่อมครอบคลุมเมื่อการจัดระเบียบชีวิตด้านนอกทั้งหมด เท่าที่จะช่วยทำให้สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปกิจการทั้งหลายของชุมชน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและมีสถานะที่เกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของชีวิตด้านในที่เจริญงอกงามนั้นจะสะท้อนผลดีออกมาแก่ชีวิตด้านนอก คือเหมาะแก่การที่ทุกคนจะปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะจะได้สามารถฝึกจิตและปัญญาให้เจริญ เพื่อจะได้ประสบชีวิตที่มีความสุขแท้จริง พร้อมด้วยจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบานในท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมที่สงบเรียบร้อยร่มเย็นเป็นสุข

^{๔๕} ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๓/๕๐.

^{๔๖} ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๕๐/๗๑.

^{๔๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๔๓๑-๔๓๒.

สรุป ศิล หมายถึง ข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติเบื้องต้นในการเว้นจากทำชั่วโดยการรักษากาย และวาจาให้เป็นปกติ เพื่อช่วยให้กิจกรรมของสังคมดำเนินไปได้อย่างปกติสุขทั้งส่วนปัจเจกบุคคล และสังคมโดยรวม ศิล ๕ นั้นประกอบด้วย

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์
๒. อทินนาทานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการลักทรัพย์
๓. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤตินอกกาม
๔. มุสาวาทา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดเท็จ
๕. สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา เวรมณี เจตนางดเว้นเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่ม น้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท^{๔๘}

๒.๔.๓ ความหมายของศิลป^{๔๙}

ศิลป แปลว่าปกติ คือปกติ ๓ ด้านร่างกายปกติที่จะไม่เบียดเบียนไม่ทำร้ายใครวาทะ ปกติที่จะไม่พูดเท็จหลอกลวงใส่ร้ายผู้อื่น ใจปกติที่ไม่คิดทำร้ายคิดไม่ดีกับผู้อื่นจะไม่ทำร้ายคนอื่นให้ได้รับความเดือดร้อนไม่พูดโกหกหลอกลวงจะพูดแต่ความจริงแก่กัน และที่สำคัญที่สุด จะไม่คิดในทาง ที่ไม่ดีต่อกัน ซึ่งตรงกับหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนา (โอวาทปาติโมกข์) ได้แก่ การไม่ทำบาป ทั้งปวงการทำความดีให้ถึงพร้อมการทำจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์อันเป็นหลักคำสอนทาง พระพุทธศาสนาที่เราสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและโรงเรียนโดยสามารถเริ่มต้น รักษาได้ง่ายๆ เพียงมีความตั้งใจรักษาความปกติของตนเอง รักษากาย วาจา และใจ ให้เรียบร้อย ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นเช่นเพื่อนๆ ไม่ละเมิดระเบียบวินัยของทางโรงเรียนที่ได้ เอาไว้หรือไม่ทำให้เพื่อนของเราได้รับความเดือดร้อนเราต้องพยายามระวังไม่ให้เกิดความคิดที่ไม่ดีเกิดขึ้น โดยการรักษากายวาจาและใจให้เรียบร้อยแค่นั้นเองก็เชื่อว่าเป็นผู้ที่มีศิลปแล้ว

ศิลป ๕ สำหรับทุกคน คือ ๑ เว้นจากการทำลายชีวิต ๒ เว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ได้ ให้ ๓ เว้นจากการประพฤตินอกกาม ๔ เว้นจากการพูดเท็จ ๕ เว้นจากของเมาคือสุราเมรัยอันเป็น ที่ตั้งแห่งความประมาท^{๕๐}

ศิลป คือข้อปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่กำหนดการปฏิบัติกายและวาจาเช่นศิลป ๕ ศิล ๘ การรักษากายวาจาให้เรียบร้อยเป็นธรรมข้อหนึ่งในทศพิธราชธรรม^{๕๑}

ศิลป คือ ความประพฤติดีทางกายวาจาการรักษากายและรักษาวาจาให้เรียบร้อยเป็นข้อ ปฏิบัติสำหรับควบคุมกายวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามรักษาความปกติตามระเบียบวินัยปกติ

^{๔๘}ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๘๖/๒๒๕.

^{๔๙} หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กประจำพุทธศักราช ๒๕๕๖ ศิล ๕ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พิมพ์พระราชทานเนื่องในวโรกาสพิธีวันวิสาขบูชาพุทธศักราช ๒๕๕๖ หน้า ๓.

^{๕๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). “พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ชำระเพิ่มเติมช่วงที่ ๑ ทับ/ยติ”. โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภากรุงเทพมหานคร. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๗) ;๒๕๕๔. หน้า ๓๙๑.

^{๕๑} พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานพ. ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องใน โอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔กรุงเทพฯราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๖ศิลป-ศุ นะ หน้า ๑๑๔๖.

มารยาทที่ปราศจากโทษและข้อพยาบาลในการหัดฝึกกายวาจาให้ดียิ่งขึ้นความสุจริตทางกายวาจา และอาชีพนิกัใช้เป็นคำเรียบง่ายสำหรับคำว่าอริสติกศึกษา

๒.๔.๔ ประเภทของศีล

๑ .ศีล ๕ เบญจศีล เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับชีวิตเพราะการที่เราได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นต้องมีศีล ๕ เป็นปรกติคือปรกติของคนเราจะไม่ทำร้ายคนอื่น ๆ ให้ได้รับความเดือดร้อนไม่พูดโกหกหลอกลวงจะพูดแต่ความจริงแก่กันเป็นต้น

๒.ศีล ๘ (อุโบสถศีล) หรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารักษาศูโบสถ-ศีล ในกาลก่อนเช่นเดียวกันพระเจ้าจักรพรรดิที่ท่านมีศีล ๕ เป็นปรกติแต่พอถึงวันพระท่านจะรักษาศูโบสถศีลหรือสมาทานศีล ๘ อันเป็นการชำระวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นโดยการรักษาศีลแปดในโอกาสพิเศษที่ต้องการได้เพื่อเป็นการยกระดับจิตใจให้ละเอียดยิ่งขึ้นไป

๓. ศีล ๒๒๗ (ปาฏิโมกขสังวร) เป็นศีลสำหรับพระภิกษุในพระพุทธศาสนาผู้ที่มุ่งทำความบริสุทธิ์ เพื่อความหลุดพ้น เป็นการฝึกอบรมตนเองอย่างเข้มงวดสนั่นชนิดนี้เป็นการเกื้อกูลต่อการประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างดียิ่ง

๑.สมาทานวิริติ คือ การงดเว้นด้วยการตั้งใจไว้เช่นตั้งใจไว้ว่าจะไม่ฆ่าสัตว์จะไม่รับทรัพย์จะไม่ประพฤติดิฉันในกามจะไม่พูดเท็จจะไม่ดื่มสุราเมรัยเราก็เป็นได้ตามความตั้งใจนั้นอย่างที่เราปฏิบัติในปัจจุบันสมาทานศีลและถือนั่นอยู่ในศีลที่สมาทานนั้น คนที่จะรักษาศีลต้องมีสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือสัจจะ คือความตั้งใจเอาไว้แล้วทำอะไรไปอย่างนั้น

๒.สัมปัตตวิริติ คือ งดเว้นเมื่อได้พบกับเหตุการณ์ที่เป็นเหตุให้ล่วงละเมิดศีลไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อนเช่นเห็นกระเป๋าสตางค์ของคนอื่นลืมทิ้งไว้เอาไว้ในที่ที่ไม่มีใครเห็นนอกจากตัวเองทั้งที่ตอนนั้นเราไม่มีสตางค์ไปซื้อขนมแต่เพราะเราเห็นใจผู้อื่นจึงไม่เอาไปและนำไปแก้มคุณครูจะเห็นได้ว่าบางคนอาจจะไม่ล่วงละเมิดเพราะตั้งใจไว้ก่อนเช่นตั้งใจไว้ว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ก็ไม่กล้าทำที่ตั้งใจไว้แต่บางคนไม่ล่วงละเมิดโดยที่ไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อนต่อเมื่อมีเหตุที่จะให้ล่วงละเมิดเกิดขึ้นเฉพาะหน้าก็คิดงดเว้นไม่ล่วงละเมิดได้เองเช่นเห็นงูพิษหรือเข้ามาในบ้านรู้ว่า เป็นงูพิษถ้ากัดใครเขาอาจถึงตายจึงหยิบไม้มาหมายจะทิ้งเราให้ตายแต่แล้วเกิดความเมตตาสงสารว่า งูมันก็มีชีวิตเช่นเดียวกับเรามันก็คงกลัวตายเหมือนเราอย่าทำร้ายมันเลยแล้วย่นต์หมายถึงในห้วงใจคิดระงับการทำเช่นนั้นก็เป็นสนใจเป็นหินที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าโดยไม่ได้เจตนางดเว้นมาก่อน

๒.๔.๕ ความสำคัญของศีล ๕

มีความสำคัญมากในชีวิตของเราโดยสิ้นเป็นสิ่งที่ควบคุมการแสดงออกทางกายวาจาเนื่องจากชีวิตของเราพบว่ามีผู้คนมากมายเรามีความสัมพันธ์กันไม่ทางใดก็ทางหนึ่งซึ่งช่วยสร้างความเป็นอยู่และสังคมให้เรียบร้อยเกื้อกูลแก่การดำรงชีวิตของเราและจะเอื้ออำนวยให้ทุกคนสามารถสร้างชีวิตที่งดงามยิ่งขึ้นไปเพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุดของชีวิต

ดังนั้น ถ้าทุกคนไม่มีศีลก็จะทำให้ได้รับความเดือดร้อนกันไปหมดอยู่กันลำบากสังคมเราเดือดร้อนวุ่นวายด้วยเหตุใดประการเช่นความยากจนความขัดแย้งความทะเลาะวิวาทกันโดยสาเหตุสำคัญที่มองข้ามไปก็คือการที่คนในสังคมเราขาดความควบคุมตนด้วยหินล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นทางร่างกายบ้างทางวาจาบ้างจนทรัพย์สินบ้างเราจึงรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินถ้าคนในสังคม

ของเราครอบคลุมจนได้ด้วยศีลไม่ประทุษร้ายกันทางกายทางวาจาและสังคมเราจะอยู่ อย่างสงบสุข และน่ายู่มากกว่านี้

๒.๕ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕

ธรรมสำหรับมนุษย์หมายความว่าธรรมที่ทำให้คนให้เป็นคนที่ควรแก่การเคารพนับถือไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเป็นการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นความเป็นปกติของคนคือ ความเรียบร้อยสวยงามคนที่ไม่เรียบร้อยสวยงามไปไม่ได้ ได้แก่ คนที่ผิดปรกติตนเอง คนที่ไม่ปรกตินั้นก็เป็น ที่ผิดแปลกไปจากคนอื่น ๆ เช่นปรกติคนเราจะไม่ฆ่ากันไม่ทำร้ายกันเพราะคนที่ศีลศัฏฐกัฏฐีต่างก็รักชีวิต ของตนเองด้วยกันทั้งสิ้นไม่ประสงค์จะให้ใครฆ่าแกงหรือมาทำร้ายร่างกายตนหรือทรมานตนให้ได้รับความลำบากคนที่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตของคนอื่นศาลาจึงเชื่อว่าคนผิดคนควรผิดปรกติของคนปรกติคนเรา จะต้องไม่ขโมยทรัพย์สมบัติของกันและกันนอกใครใครก็ยอมรับความห่วงแหน ในทรัพย์สินของตนไม่ประสงค์จะให้ใครมาเบียดเบียนและร่วมกันในทรัพย์สินของตนคนที่ขโมยทรัพย์ของผู้อื่นจึงถือว่า ผิดปรกติของตน

ปรกติของคนเราจะต้องไม่ล่วงละเมิดรับของกันเพราะลูกใครภรรยาใครสามีใครใครก็หวง ไม่ประสงค์จะไม่เคยจางหายจริงใจหรือสามีตีตราสังกัดทราบว่ามีค่าของเขาคนที่รังแกข่มเหงล่วงเกิน ผู้อื่นจึงเสียว่าผู้ทำผิดปรกติของคน

ปรกติของคนเราจะต้องไม่โกหกไม่หลอกลวงกันเพราะทุกคนไม่ปรารถนาจะให้ใครมา โกหกหลอกลวงตนปรารถนาแต่ความซื่อสัตย์ความจริงด้วยกันทั้งสิ้น คนที่โกหกหลอกลวงผู้อื่นจึงเชื่อว่าทำผิดปรกติของคน

ปรกติของคนเราจะต้องรักษากายวาจาใจให้เรียบร้อยบำบัตทุกขบำรุงสุขให้แก่ร่างกาย ของตนไม่ปรารถนาจะให้ร่างกายได้รับความลำบากด้วยทุกขเวทนาทางทั้งพยายามเสริมสร้างร่างกาย ให้เจริญด้วยกำลังและความสำนึกเมื่อสติปัญญา จึงต้องงดเว้นจากการทำร่างกายตนเองด้วยการไม่ทำ ตนให้ผิดปรกติเหตุคนที่ดื่มสุราเมรัยแล้วเสียเพราะมันบ่ต้องการกัญชาเฮโรอีนเป็นต้นซึ่งกลายเป็นคน ติดยาเสพติดให้โทษเป็นคนขาดสติสัมปชัญญะทรงอยู่ในฐานะแห่งความเป็นผู้ประมาทเชื่อว่าเป็นผู้ทำ ร้ายร่างกายตนเองจึงจัดว่าเป็นคนทำผิดปรกติ

ศีล ๕ ประเพณีนี้เรียกว่ามนุษยธรรมแปลว่าธรรมสำหรับมนุษยธรรมที่เป็นทำให้คนเป็น มนุษย์อย่างสมบูรณ์และเป็นคนที่เกิดมาเป็นคนเพราะผู้ที่เกิดมาเป็นคนมนุษย์ได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยมนุษยธรรมนี้มาก่อนการเกิดมาเป็นคนมนุษย์เป็นเรื่องที่ยากแท้ดังพระพุทธ ดำรัสว่า “ การได้อัตภาพมาเป็นมนุษย์เป็นเรื่องยาก ” ไม่พยายามรักษาสภาพปรกติไว้จะกลายเป็น ผู้ทำลายปรกติของตนเอง ผู้ที่ทำลายศีลจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำลายมนุษยธรรมผู้ที่ทำลายมนุษยธรรมชื่อ ว่าเป็นผู้ทำลายความปรกติของตนเอง

พื้นฐานการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ คือ การไม่เบียดเบียนผู้อื่นไม่ว่าด้วยกายหรือวาจาและ การไม่ทำลายสติสัมปชัญญะซึ่งคัมศีลของตนศีลขั้นต้นชุดนี้นิยมเรียกกันว่าศีล ๕

ศีล ๕ เป็นหลักความประพฤติที่จะสร้างความเรียบร้อยให้แก่สังคม ปราศจากการ เบียดเบียนกันและกันการนำศีล ๕ มาเป็นข้อปฏิบัติของตนเพียรพยายามตั้งใจรักษาศีลการปฏิบัติได้

เพียงแม้ศีล ๕ พอสมควรแก่การเรียกว่าเป็นชาวพุทธพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่านำไปประพฤติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเรียบร้อยโดยการฝึกหัดความประพฤติ ๕ อย่างมีดังต่อไปนี้

ศีลข้อ ๑ เจตนาละเว้นจากการฆ่า คือ การไม่ทำลายชีวิตเป็นการใช้ชีวิตโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นทางร่างกายโดยการเว้นจากการฆ่าเว้นจากการเบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น

ความสำคัญ

ชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนรักสัตว์ทั้งหลายก็รักชีวิตของชีวิตกลัวชีวิตจะต้องตายรักสุขเกลียดทุกข์ทั้งดิ้นรนต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อให้ชีวิตคนปลอดภัยอยู่อย่างมีความสุขย่อมไม่ยอมให้ใครมาเดือดร้อนรังแกหรือทำลายให้ได้รับความทุกข์

เรารักชีวิตของเราไม่ยอมให้ใครมาทำร้ายเธอถ้าจะทำร้ายชีวิตเบียดเบียนชีวิตของผู้อื่นเขาไม่พอใจความเจ็บปวดเราย่อมไม่พอใจที่จะมีคนมาทำร้ายเราและหากเราทำร้ายคนอื่นเขาก็ย่อมได้รับความเจ็บปวดและไม่พอใจเช่นกันดังนั้นเราจึงไม่เบียดเบียนรังแกทำลายสัตว์ต่างๆให้ได้รับความเดือดร้อนหรือทำให้ตายแล้วด้วยเจตนาเป็นต้น

ข้อควรปฏิบัติ

ไม่ทำร้ายหรือทำลายเราเราจึงต้องไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตต้องรับและเลี้ยงดูสัตว์ให้ดีไม่กักขังสัตว์ขณะเดียวกันเราก็ต้องระมัดระวังและไม่เข้าใกล้สัตว์ที่ดุร้ายหรือมีพิษด้วย

ศีลข้อ ๒ เจตนาละเว้นจากการลักทรัพย์ คือ ไม่เอาของที่เขาไม่ได้ให้หรือไม่ลักขโมยเป็นการใช้ชีวิตโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นทางด้านทรัพย์สินเว้นจากการลักทรัพย์ด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่นให้ลักทรัพย์

ความสำคัญ

สิ่งมีชีวิตทั้งหลายย่อมห่วงหาอาลัยของของตนกว่าเราจะสร้างหรือหามาได้ก็ต้องใช้แรงกายสพหายตนะในการทำงานแรกกว่าจะได้มาก็ลำบากก็ต้องรักษาสงของที่เราหามาได้ฉันใดผู้อื่นก็เช่นกันถ้าใครขโมยของเราเราก็จะไม่พอใจและถ้าเขาขโมยของเราเราก็ไม่พอใจเช่นกันเช่นมีมีคนมาขโมยรถบังคับของเพื่อนที่คุณแม่เพิ่งซื้อให้ใหม่เพื่อนย่อมเสียใจที่รถบังคับภายนอกจากนั้นคุณยังค้นแม้ว่ารักษาของให้ดีขึ้นไม่ว่าหากของของเราถูกขโมยไปเราย่อมเสียใจและหากเราไปขโมยของคนอื่นเขาก็ย่อมเสียใจมันเรานั้นเราไม่ควรเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้และไม่ลักขโมยเพราะเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและยังทำให้เราต้องคอยหวาดระแวงไม่ไว้วางใจกันทำให้สังคมไม่มีความสุข

ข้อควรปฏิบัติ

เราควรจะรู้จักแบ่งปันสิ่งของของผู้อื่นไม่เห็นแก่ตัวเช่นเพื่อนๆสืมเอาดินสอมาจากบ้านมาขอยืมเราเราก็ควรแบ่งปันให้เพื่อนยืมเป็นการแสดงน้ำใจต่อเพื่อนนอกจากนั้นเราไม่ควรนำสิ่งของของเพื่อนหรือของผู้อื่นมาเป็นของตนเพื่อต้องการสิ่งใดที่ไม่ใช่ของตนต้องขออนุญาตเจ้าของก่อนเสมอ

ศีลข้อ ๓ เจตนาละเว้นจากการประพฤติดินในกาม คือ ไม่ประพฤติผิดในกามทั้งหลายเป็นการใช้ชีวิตโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นทางด้านคู่ครองบุคคลที่รักลงแค้นไม่นอกใจคู่ครองของตน

ความสำคัญ

ชีวิตทั้งหลายย่อมมีของรักและของหวงไม่ยอมให้ใครมาแย่งชิงไปถ้าใครมาแย่งสิ่งที่รักไปเราย่อมไม่พอใจและถ้าไปแย่งของผู้อื่นอื่นย่อมไม่พอใจเหมือนกับเราเช่นถ้าเรามีคนรักเราย่อมรักคน

รักของเราไม่อยากให้ใครมาแย่งคนรักของเราไปแต่หากมีคนมาแย่งคนรักของเราไปเราก็ยอมเสียใจ
ดังนั้นเมื่อเรามีคนรักหรือคู่ครองที่ถูกต้องแล้วก็ไม่ควรจะนอกใจคู่ครองของตน

ข้อปฏิบัติ

ที่สวยงามเรื่องสวยงามชีวิตทั้งหลายอยู่รอดเพราะความรักเช่นพ่อแม่มีความรักต่อเราและ
เราได้รับความรักจากพ่อแม่เลี้ยงเราจนเติบโตขึ้นถึงทุกวันนี้เป็นต้นดังนั้นเราต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันใน
สังคมอย่างรักใคร่ปรองดองกันไม่แย่งชิงของรักของคนอื่นไม่ลวงละเมิดผู้อื่นไม่รังแกเพื่อนและไม่ทำให้
เพื่อนต้องอับอายเสียใจเคารพซึ่งกันและกันและให้ความเคารพผู้ใหญ่

ศีลข้อ ๔ เจตนาละเว้นจากการพูดเท็จ คือ ไม่พูดเท็จเป็นการใช้ชีวิตโดยไม่เบียดเบียน
ผู้อื่นด้วยวาจาเท็จโกหกหลอกลวงทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายโดยเว้นจากการพูดเท็จพูดไม่เป็น
ความจริงพูดโกหก

ความสำคัญ

คนเราทั้งหลายต้องการความจริงใจไม่มีใครชอบคนหลอกลวงหากมีคนพูดไม่จริงและ
หลอกลวงเราเราย่อมไม่พอใจและหากเราไปพูดไม่จริงและหลอกลวงผู้อื่นเขาก็ย่อมไม่พอใจ
เช่นเดียวกันเช่นมีเพื่อนมาโกหกเราว่าพรุ่งนี้ไม่มีสอบเราจะหยุดอ่านหนังสืออยู่บ้านทำให้ไม่ได้ไปสอบ
กับเพื่อนเมื่อเรารู้ความจริงว่าเราไม่ได้ประสบกับเพื่อนเราย่อมเสียใจดังนั้นเราควรพูดจาด้วยความ
จริงใจไม่โกหกหลอกลวงผู้อื่นให้เข้าใจผิดและได้รับความเดือดร้อนเพราะใครๆก็ชอบความจริงใจ

ข้อควรปฏิบัติ

เรามีความจริงใจในการที่จะพูดคุยกับผู้อื่นไม่โกหกเพื่อนให้ได้รับความเดือดร้อนถึงแม้ว่า
เราจะเป็นการพูดเล่นก็ไม่เหมาะสมเพราะจะทำให้เราเป็นคนไม่มีความน่าเชื่อถือพูดจาด้วยถ้อยคำ
สุภาพน้ำเสียงรุ่มรวยไพเราะใช้เหตุใช้ผลไม่ใช้อารมณ์เช่นเมื่อเราจะพูดกับคุณพ่อคุณแม่ก็ไม่ควรพูดจาให้
ไพเราะเมื่อเรามีเรื่องไม่เข้าใจกันกับเพื่อนก็ควรใช้เหตุผลในการทักคนไม่ใช้อารมณ์และคำพูดที่ไม่
เพราะพูดความจริงใจกับมันเพื่อนเป็นต้น

ศีลข้อที่ ๕ เจตนาละเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย คือ ไม่เสพของมึนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่ง
ความประมาทเป็นการใช้ชีวิตที่ไม่ประมาทหมั่นระวังจากการใช้สิ่งเสพติดที่ทำให้เสียสติสัมปชัญญะ

ความสำคัญ

โลกภายนอกมีสิ่งที่จะมองเรามากมายแต่โลกในใจของเราต้องตื่นและเบิกบานการดื่มสุรา
ได้มีอะไรส่งผลให้ขาดสติสัมปชัญญะสามารถกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมเป็นการดำเนิน
ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงตนเองและผู้อื่นเราไม่มีสติในการควบคุมตนเองแล้วเราก็สามารถผิดศีลในทุกข้อไม่ว่า
จะเป็นการทำร้ายผู้อื่นการนำสิ่งของที่เรไม่ได้ให้การแย่งชิงความรักของผู้อื่นการพูดให้ตลกกลวและ
ยังทำให้เราเกิดโรคภัยไข้เจ็บมากมายและอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนทำให้คนที่เรารักต้อง
เสียใจเป็นต้นดังนั้นเราจึงไม่เสพของมึนเมาซึ่งเป็นการใช้ชีวิตที่ไม่ประมาทและขาดสติ

ข้อควรปฏิบัติ

ต้องรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีโดยเลือกน้ำที่เป็นประโยชน์หลีกเลี่ยงเครื่องดื่มที่มี
แอลกอฮอล์ไม่ดื่มน้ำอัดลมหรือน้ำสีที่จะเป็นภัยต่อสุขภาพเพราะเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกายแต่
จะทำร้ายชีวิตของเราเราควรเลือกสรรสิ่งที่ดีโดยควรเลือกดื่มน้ำสะอาดดื่มนมหรือน้ำผลไม้ที่มี

ประโยชน์ต่อสุขภาพน้ำที่ทำให้สุขภาพแข็งแรงต่อร่างกายของเราปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บและจะนำไปสู่การเจริญเติบโตทางร่างกายจิตใจในอนาคตต่อไป

ศิลปะทั้ง ๕ เป็นสิ่งที่ดีงาม

เมื่อพิจารณาจากศิลปะทั้ง ๕ ข้ออันเป็นการไม่เบียดเบียนกันในด้านต่างๆแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและเป็นการสร้างความสงบสุขของสังคมดังต่อไปนี้

ข้ออันเป็นการไม่เบียดเบียนกันในด้านต่างๆแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและเป็นการสร้างความสงบสุขของสังคมดังต่อไปนี้ข้อ

ข้อที่ ๑ มุ่งให้ปลูกไมตรีจิตมิตรไมตรีคิดเบียดเบียนกันในชีวิต

ข้อที่ ๒ มุ่งให้แสวงหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ

ข้อที่ ๓ มุ่งให้ไม่ละเมิดสิทธิของกันและกัน

ข้อที่ ๔ มุ่งให้ไม่ทำลายเกียรติศักดิ์ศรีความนับถือความน่าเชื่อถือ

ข้อที่ ๕ มุ่งให้ไม่ประมาทและทำลายตน

๒.๕.๑ การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕

ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับความสะดวกสบายทางด้านวัตถุมากขึ้นในขณะเดียวกันความเสื่อมทางจิตใจก็ทวีขึ้นจนเป็นที่วิตก ดังจะเห็นได้จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสลับซับซ้อนแก่ชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจนักเรียนให้มีความใฝ่รู้ ความมีวินัย เสียสละ รับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และแนวทางการจัดกิจกรรมคุณธรรมด้านศิลปะ ๕ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการ

๑.๑ ออกแบบสมุดบันทึกการตรวจศิลปะ ๕

๑.๒ ทำสมุดบันทึกการตรวจศิลปะง่ายๆ ต่อการปฏิบัติพร้อมคำกล่าวคำอาราธนา ศิลปะและประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติศิลปะ ๕ แจกแก่นักเรียนและคณะครูทุกคน นักเรียน

๑.๓ กล่าวคำอาราธนาและสมาทานศิลปะ ๕ ทุกเช้าหลังเคารพธงชาติ-หลังตบะลึกถึงความดีที่จะทำในวันนี้-ก่อนกลับทบทวนการกระทำประจำวันบันทึกลงสมุดตรวจศิลปะ ๕ และนั่งสมาธิแผ่เมตตาให้สรรพสัตว์

๒. ผลที่ได้รับในระยะสั้น

๒.๑ นักเรียน รู้ถึงข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติเบญจศีล-เบญจธรรม-ครูแนะนำให้ นักเรียนท่องให้คนในบ้านฟังเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน -โรงเรียนทำสารประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครองร่วมกัน ตระหนักในการประพฤติศิลปะ ๕ ซึ่งเป็นพื้นฐานของคนปกติควรมีอันเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติธรรม และคุณความดีอื่นๆ

๒.๒ ผลระยะยาว นักเรียนมีนิสัยปฏิบัติศิลปะ ๕ อย่างถาวร รู้จักละอายความชั่ว และการกลัวต่อการทำบาป

๓. เทคนิคและความคุ้มค่าของสมุดบันทึกศิลปะ

๓.๑ นอกจากใช้ตรวจศิลปะแล้ว ยังคิดแบบกิจกรรมบันทึกสำนึกความดีที่ทำ และกิจกรรมบันทึกรับ-จ่ายประจำวันไว้ในเล่ม

๓.๒ ราคาต้นทุนเล่มละ ๒๐ บาท ใช้ได้ประมาณ ๒๐๐ วัน ลงทุนส่งเสริมวันละ ๑๐ สตางค์ต่อ ๓ กิจกรรม

๓.๓ ออกแบบสมุดบันทึกการตรวจศีล ๕ ทำแจกสมุด-กล่าวคำอาราธนาและสมาทานศีล ๕ ทุกเช้า-บันทึกศีล ๕ ประจำวัน-หลักตาระลึกถึงความดีที่จะทำในวันนี้-ก่อนกลับนั่งสมาธิแผ่เมตตาให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย

๔. กิจกรรมคุณธรรมด้านอื่นๆ ได้แก่

๔.๑ กิจกรรมปลูกจิตสำนึกความกตัญญูโดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันไหว้ครูวันสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์วันพระเจ้าตากสินมหาราช

๔.๒ กิจกรรมวิเคราะห์ฝึกคิดแบบพุทธ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์แนวคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อนำไปปฏิบัติ

๔.๓ กิจกรรมเข้าวัดทำบุญตักบาตรในวันพระ โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนไปทำบุญในวันพระโดยมีครูพาไป

๔.๔ กิจกรรมสวดมนต์อบรมคุณธรรมประจำสัปดาห์เพื่อสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ อบรมคุณธรรมให้กับนักเรียนโดยครู และพระ สร้างคุณธรรมให้กับนักเรียน

๔.๕ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ทุกชั้นต้องได้รับการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมอย่างน้อยปีการศึกษาละครั้ง

๔.๖ กิจกรรมทำดีต้องได้ดี เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและให้กำลังใจในการทำความดีต้องได้ดีโดยมอบบัตรความดีเพื่อชิงรางวัลประจำสัปดาห์ ประจำเดือนและประจำภาคเรียน ซึ่งจะมีรางวัลที่ได้รับการสนับสนุนจากการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ

๔.๗ กิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์คุณธรรมความพอเพียง สร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงด้วยการประหยัดและออมทรัพย์นักเรียนผาดกอมทรัพย์ทั้งโรงเรียนได้เงินปีละประมาณ ๗ แสนบาท ผักเฉลี่ยคนละ ๑,๒๐๐ บาท ซึ่งสามารถแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในระหว่างเรียนและในช่วงเปิดภาคเรียนใหม่

๔.๘ กิจกรรม ๕ ห้องชีวิต เนรมิตนิสัยของนักเรียนให้มีความสะอาด มีระเบียบ วินัยช่วยเหลือตัวเองได้ ที่โรงเรียนและที่บ้าน ได้แก่-ห้องนอนมีการฝึกการเก็บที่นอนหมอนมุ้ง-ห้องน้ำฝึกให้นักเรียนล้างส้วมได้โดยไม่รังเกียจ-ห้องแต่งตัวหรือมุมแต่งตัวของนักเรียนฝึกให้นักเรียนพิจารณาความงามที่ไม่ยุ่งเหยิง-ห้องครัวฝึกการจัดอุปกรณ์การท าอาหารวางให้เป็นระเบียบรับประทานอาหารแล้วล้างจานเองได้-ห้องทำงานได้แก่โต๊ะของนักเรียนหรือมุมท ากการบ้านที่บ้าน

๔.๙ กิจกรรมตลาดนัดพอเพียงแลกเปลี่ยนประมูลของมือ ๒ เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองได้เห็นคุณค่าของสิ่งของที่ไม่ใช่แล้ว นำมาขาย แลกเปลี่ยน ซึ่งสิ่งของของแต่ละบ้านที่ไม่ใช่แต่ก็ยังเก็บไว้เป็นขยะรกบ้านกิจกรรมนี้เป็นอุบายที่จะทำให้บ้านของนักเรียนสะอาดขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการเยี่ยมบ้าน ๑๐๐%โดยให้ครูประจำชั้นเดินทางไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนทุกคน เพื่อหาข้อมูลในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก่อนไปทางโรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ไปยังนักเรียนและผู้ปกครองว่าจะมีการคัดเลือกบ้านสะอาดเป็นระเบียบเพื่อมอบรางวัลเกียรติในวันแม่แห่งชาติ

และนอกจากนี้ก็ส่งเสริมนักเรียนและผู้ปกครองนำสินค้าที่ผลิตได้เองนำมาจำหน่าย และทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยปุ๋ย EM ซึ่งโรงเรียนได้ทำแจก

๔.๑๐ กิจกรรมผู้ใหญ่วิจิตศรึนางแก้ว โดยให้ผู้ใหญ่บ้านในเขตบริการของโรงเรียนคัดเลือกผู้ใหญ่วิจิตศรึนางแก้ว ๕-๑๐ คน เพื่อดูแลความประพฤติและช่วยเหลือเด็กขาดแคลน ส่งเสริมนักเรียนให้เป็นเด็กดีมีคุณธรรม หลีกเลียงยาเสพติดโดยจัดอบรมความรู้แก่ผู้ใหญ่วิจิตศรึนางแก้ว”ที่ปัทมราษฎร์วิจิตร ศรึนาง แก้ว”ให้เป็นสัญลักษณ์^{๕๒}

ก. กิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีลในวันสำคัญทางศาสนา

วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เป็นวันที่มีเหตุการณ์ที่สำคัญ อันเนื่องด้วยพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า เหตุการณ์ที่สำคัญดังกล่าว เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่พุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า คือบริษัทสี่อันได้แก่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ให้น้อมรำลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยในหลักที่สำคัญ เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อจรรโลงให้พระพุทธศาสนา ดำรงคงอยู่สถิตสถาพร เป็นคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ตนเองและแก่สัตว์โลกทั้งปวง ซึ่งมีใช้จำกัดอยู่เพียงมนุษยชาติเท่านั้นและวันสำคัญในพระพุทธศาสนา ตามลำดับความสำคัญ และตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น คือ

๑. วันมาฆบูชา ซึ่งจะตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ แต่ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส คือมีเดือน ๘ สองครั้ง วันมาฆบูชาก็จะเลื่อนไปเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ วันนี้เป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง "โอวาทปาติโมกข์" แก่พระสงฆ์เป็นครั้งแรก

๒. วันวิสาขบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตามปฏิทินจันทรคติของไทย และมักจะตรงกับเดือนพฤษภาคม หรือมิถุนายน แต่ถ้าปีใดมีอธิกมาส คือ มีเดือน ๘ สองหน ก็เลื่อนไปเป็น วันขึ้น ๑๕ ค่ำ กลางเดือน ๗ หรือราวเดือนมิถุนายน โดยในปีวันวิสาขบูชา มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น ๓ ประการ คือ เป็นวันพระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้และตรัสรู้โพธิญาณ และเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน

๓. วันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี โดยในปีวันอาสาฬหบูชา วันนี้เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมที่ทรงตรัสรู้เป็นครั้งแรก จึงถือได้ว่าวันนี้เป็นวันเริ่มต้นประกาศพระพุทธศาสนาแก่ชาวโลก และด้วยการที่พระพุทธเจ้าทรงสามารถ แสดงเปิดเผย ทำให้แจ้งแก่ชาวโลก ซึ่งพระธรรมที่ทรงตรัสรู้ได้ จึงถือได้ว่าพระองค์ได้ทรงกลายเป็นสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าโดย สมบูรณ์

๔. วันเข้าพรรษา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น ซึ่งวันเข้าพรรษาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ต่อเนื่องมาจากวันอาสาฬหบูชา พุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งพระมหากษัตริย์และคนทั่วไป ได้สืบทอดประเพณีปฏิบัติการทำบุญในวันเข้าพรรษามาช้านานแล้วตั้งแต่สมัยสุโขทัย

๕. ออกพรรษา ถือว่า เป็นวันของการสิ้นสุดระยะในการจำพรรษา หรือออกจากการอยู่ประจำที่วัดในช่วงฤดูฝนตลอด ๓ เดือนของพระภิกษุสงฆ์ โดย วันออกพรรษา ตรงกับวันขึ้น ๑๕

^{๕๒} ส่งเสริมการรักษาศีล, [ออนไลน์], ที่มา: www.northbkk.ac.th/n13 [๒๐ เมษายน.๕๕].

คำ เดือน ๑๑ ของทุกปี ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า "วันมหาปวารณา" คำว่า "ปวารณา" นั้นแปลว่า "อนุญาต" หรือ "ยอมให้" เป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันได้ เพราะในระหว่างเข้าพรรษา พระสงฆ์บางรูปอาจมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข การให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนได้ ทำให้ได้รู้ข้อบกพร่องของตน และยังเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยซึ่งกันและกันด้วย

ข. กิจกรรมต่างๆ ที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา

๑. ชาวพุทธที่ไปทำบุญที่วัดในวันพระ คือ เมื่อถึงวันพระ ชาวพุทธก็ไปทำบุญที่วัด เตรียมอาหารคาว หวาน จัดใส่ปันโต พร้อมนำดอกไม้ ธูป เทียนบูชาพระประธานที่วัด

๒. ชาวพุทธไปรักษาศีลอุโบสถ รักษาศีล ๕ ศีล ๘ จะค้างที่วัด ชาวพุทธจะไปรักษาศีลอุโบสถที่วัด นิยมสวมชุดสีขาว เพื่อระวังจิตใจของตนเองให้ขาวสะอาดบริสุทธิ์ เหมือนผ้าสีขาวที่ใส่ หรือสวมชุดสุภาพเรียบร้อย

๓. ตอนค่ำชาวพุทธไปนำดอกไม้ ธูปเทียนไปเวียนเทียน ๓ รอบที่พระอุโบสถ

๒.๕.๒ เข้าร่วมจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านศีล ๕

การบูรณาการเชื่อมโยงโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ประชาเป็นสุข สู่ โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองในประเทศไทยที่ผ่านมาประสบปัญหามากมาย ประกอบด้วย การกระทำผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การระบาดของ สิ่งเสพติดให้โทษและอบายมุข การแตกแยกทางความคิด การเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ล้วนเกิดจากการขาดสติ ขาดจิตสำนึกด้านศีลธรรม จึงส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง และก่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานราชการที่มีภารกิจในการส่งเสริมให้สังคมไทยมีศีลธรรม ตามแนวทางพระพุทธศาสนา จึงสนองนโยบาย โดยกำหนดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริม ให้พุทธศาสนิกชน ทุกระดับ ทุกเพศทุกวัย ได้นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเน้นให้มี “หมู่บ้านศีล ๕” เกิดขึ้นทั่วประเทศ ตามดำริ ของ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ได้ประทานโอวาทไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ความว่า “อันว่าศีล ๕ เป็นการสำคัญของมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล ๕ ด้วยกัน สังคมนั้น ๆ คือ ประชาชน ย่อมอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มุ่งเน้นคืนความสุขให้คนในชาติ โดยได้มอบภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ กำหนดพื้นที่เป้าหมายพร้อมกันทั่วทั้งประเทศ จึงพร้อมกันจัดโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ขึ้นทั่วประเทศ และขยายผลไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่นับถือพระพุทธศาสนาด้วยโดยรณรงค์เชิญชวนประชาชนให้รักษาศีล ๕ ข้อ คือ^{๕๓}

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี งดเว้นจากการทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป

๒. อทินนาทานา เวรมณี งดเว้น จากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้ให้

๓. กาเมสุ มิฉฉาจารา เวรมณี งดเว้นจากการประพฤติดีกาม

^{๕๓}โครงการหมู่บ้านศีล ๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.google.co.th/> [๒๒ เมษายน ๕๙],

๔. มุสาวาทา เวรมณี งดเว้นจากการกล่าวเท็จ

๕. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี งดเว้นการดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

หากเมื่อใดทุกฝ่ายยอมรับว่าหมู่บ้านนี้ รักษาศีล ๕ ได้แล้ว จะได้รับการประกาศและขึ้นป้ายหน้าหมู่บ้าน ว่า "หมู่บ้านรักษาศีล ๕" ซึ่งเชื่อว่า ถ้าหากทุกฝ่ายร่วมมือกันอย่างจริงจัง จะทำให้ชุมชน และสังคมไทยมีศีลธรรม ลดปัญหาอาชญากรรม ลดความขัดแย้ง ปัญหาการระบาดของสิ่งเสพติด และปัญหาอื่น ๆ ได้ด้วย และสอดคล้องกับ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ที่ต้องการให้ส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านต่างๆ ปฏิบัติตามหลักศีล ๕ เพื่อให้เกิดเป็นหมู่บ้านศีล ๕ รวมทั้งการสนับสนุนและฟื้นฟูกิจกรรมโครงการหน่วยอบรมประจำตำบล (อ.ป.ต.) เพื่อเป็นหน่วยรองรับในการขับเคลื่อนโครงการ ซึ่งขณะนี้ พระสงฆ์ ได้ลงพื้นที่ ให้ความรู้ประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ แล้วได้มอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นหน่วยงานหลัก ในการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวศีล ๕ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกหน่วยงาน/องค์กร ทุกสถานศึกษา/โรงเรียน ทุกตำบล ทุกอำเภอ จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านศีล ๕ ทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล จัดกิจกรรมคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบศีล ๕ และคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ รวมทั้งจัดให้มีการรายงานผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านศีล ๕ นอกจากนี้ จังหวัดยังได้ส่งเสริมกิจกรรมของคณะสงฆ์ จัดกิจกรรมพระธรรมทูตสัญจร จัดหาพระวิทยากร และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมสัญจรให้ความรู้ แนวทางปฏิบัติตามหลักศีล ๕ และจัดโครงการสนับสนุนหมู่บ้านศีล ๕ เช่น โครงการจังหวัดลพบุรีเมืองสะอาดอย่างยั่งยืน กิจกรรม ๕ ส. เพื่อพัฒนาหน่วยงานองค์กรทุกภาคส่วน โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง โครงการผู้ว่าฯพาคนเข้าวัด แต่งไทยใส่บาตร เนื่องในวันธรรมสวนะ โครงการเข้าค่ายถือศีลปฏิบัติ เป็นต้น เชื่อได้ว่า การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ประชาเป็นสุข ของจังหวัดลพบุรี จะประสบความสำเร็จ^{๕๔}

๒.๕.๓ การดำเนินชีวิตตามหลักศีล ๕

การเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และเทคโนโลยีที่พัฒนามาก ขึ้นเรื่อยๆจนทำให้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของศาสนาลดลงเห็นได้จากคนที่ คนส่วนใหญ่เข้าวัดกั้นน้อยลงและใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมเพิ่มความสุขให้ตัวเอง หรือดูได้จากปัจจุบันมีการก่ออาชญากรรมมากขึ้นในสังคมไทย เช่น การลักทรัพย์ การทำร้ายร่างกายกันเป็นต้นซึ่งความพอเพียงถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างพอดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องได้กับหลักธรรมศีล ๕ ของพระพุทธศาสนา คณะผู้จัดทำจึงจัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อรณรงค์ให้นักศึกษาลด ละเลิกจากอบายมุขทั้งหลายและส่งเสริมให้มีการเข้าวัดทำบุญปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตต่อไป

๒.๕.๓.๑ การรักษาศีล ๕

ศีล (Morality) คือ ความปกติ และการรักษาศีลก็คือ ความตั้งใจรักษาปกติของตน อันเป็นหลักปฏิบัติที่ไม่ทำให้เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น และเป็นหลักแห่งความประพฤติที่จะทำให้เกิดความสะอาดทางกาย และวาจา ศีลมีหลายประเภท เช่น ศีล ๕, ศีล ๘, ศีล ๑๐ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

^{๕๔} โครงการหมู่บ้านศีล ๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.google.co.th/lol๒> เมษายน ๕๙].

ความสามารถของผู้ปฏิบัติ แต่ศิลปะที่ควรกระทำเพื่อให้เกิดความปกติในสังคมก็คือ ศิลปะ เพราะสะดวกและง่ายที่จะปฏิบัติ มีดังนี้ คือ^{๕๕}

๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต
๒. เว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้
๓. เว้นจากการประพฤติดิในกาม
๔. เว้นจากกล่าวคำเท็จ
๕. เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย

โดยสรุป ศิลปะทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นหลักจำเป็นในสังคมมนุษย์ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปกติ ทั้งในตนเองและสังคม เพราะช่วยควบคุมความประพฤติมิให้พลาดลาลงในความชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงจัดอยู่ในระดับศีลธรรมอันเป็นมูลฐานที่จะนำไปสู่ความสงบของจิตใจ ถ้าหากความสะอาดทางกายและวาจาไม่มีแล้ว เราก็ไม่สามารถทำจิตใจให้สงบได้สรุปได้ว่า ทางสายกลางข้อ ๓-๔-๕ เป็นการปฏิบัติทางศิลปะเพื่อให้เกิดความปกติทางกายและวาจาเท่านั้น

๒.๕.๓.๑ ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจธรรม ๕

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น จำเป็นที่แต่ละคน ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมจะต้องทำตนให้เป็นคนเต็มคน ที่เรียกว่าเป็นมนุษย์ หรือเป็นคน ๑๐๐% เพื่อให้การอยู่ร่วมกันดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีความสงบสุข เกิดศานติสุข ไม่มีเวรภัยต่อกันและกันหลักธรรมที่จะทำคนให้เป็นให้เต็มคน อันยังผลให้การอยู่ร่วมกันมีความสุขมีความสงบสุขนั้นก็คือเบญจศีลเบญจธรรม ดังตารางเปรียบเทียบที่ ๒.๑

ตารางที่ ๒.๑ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเบญจศีลเบญจธรรม ๕

เบญจศีล	เบญจธรรม
๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต	๑. เมตตา กรุณา ความรักความปรารถนาให้มีความเจริญ และความสงสารช่วยให้พ้นทุกข์
๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้	๒. สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพในทางสุจริต
๓. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติดิในกาม	๓. กามสังวร ความสำรวมในกาม ความสำรวมระวังยับยั้งควบคุมตนในทางกามารมณ์ไม่ให้หลงไหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส
๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากกล่าวคำเท็จ	๔. สัจจะ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง
๕. สุราเมรัยเมชฆปาณานา เวรมณี เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย	๕. มีสติสัมปชัญญะ ระลึกได้และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ฝึกตนให้เป็นผู้รู้จักยั้งคิด รู้ตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ

^{๕๕} คุณธรรมจริยธรรม: การรักาศิล ๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.flickr.com/photos/> [๒๒ เมษายน ๕๕].

สรุปจากตารางที่ ๒.๑ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเบญจศีลเบญจธรรม คือ

๑. การเว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต มีความสัมพันธ์กับ เมตตา กรุณา คือ ความรัก ความปรารถนาให้มีความสุข และความสงสารช่วยให้พ้นทุกข์

๒. การเว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้ มีความสัมพันธ์กับ การเลี้ยงชีพ ในทางสุจริต

๓. การเว้นจากการประพฤติดินในกาม มีความสัมพันธ์กับ ความสำรวมในกาม ความสำรวมระวังยับยั้งควบคุมตนในทางกามารมณ์ไม่ให้หลงไหล

๔. การเว้นจากการกล่าวคำเท็จ มีความสัมพันธ์กับ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง

๕. การเว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย มีความสัมพันธ์กับ ระลึกได้และรู้ตัว อยู่เสมอ คือ ฝึกตนให้เป็นผู้รู้จักยั้งคิด รู้ตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ

๒.๕.๓.๓ หลีกเลี้ยงอบายมุข ๖

ผู้ไม่ปรารถนาที่จะสร้างความเสียหายให้แก่ตัวเอง ต้องปิดประตูแห่งความเสื่อมเสีย ละเว้นจากอบายมุข ปิดช่องทางแห่งความเสื่อม ๖ ประการ คือ^{๕๖}

๑. ไม่เสพสุรายาเมาให้ที่ให้โทษ

๒. ไม่เอาแต่เที่ยวไม่รู้เวลา

ไม่จ้องหาแต่การบันเทิง

๔. ไม่หลงไปในการพนัน

๕. ไม่พัวพันมัวมิตรชั่ว

๖. ไม่จมอยู่ในความเกียจคร้านการงาน

โดยสรุป อบายมุข ปากทางแห่งความเสื่อม คือหมายถึงว่า ตัวอบายมุขนั้นยังใช้ความเสื่อมโดยตรง แต่มันเป็นเหมือนทางเดินที่จะนำไปสู่ความเสื่อม เมื่อใดที่เราเริ่มติดใจหรือลุ่มหลง ในอบายมุข ไม่ว่าจะเป็นชนิดใด ก็เท่ากับว่าเราเริ่มเดินทางไปสู่ความเสื่อมแล้ว ยิ่งเดินนานหรือติดใจ ลุ่มหลงนาน ก็เท่ากับว่าได้จมอยู่ในความเสื่อมนั้นลึกมากและถอนตัวได้ยาก ซึ่งปัจจุบันผู้คนสมัยนี้ไม่ค่อยจะรู้จักว่าความเสื่อมเป็นอย่างไร เพราะเกิดมากี่อยู่ในสังคมที่มีแต่อบายมุขอยู่เต็มบ้านเต็มเมือง เสียแล้ว จึงไม่รู้จักว่าอบายมุขนั้นมันเป็นสาเหตุให้เกิดความเสื่อมได้อย่างไร เหมือนหนอนที่เกิดอยู่ในอุจจาระก็ไม่รู้จักคำว่าเหม็นหรือสกปรก

๒.๖ ประวัติความเป็นมาโรงเรียน

โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์^{๕๗}

โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ ๑ หมู่ ๕ ถนนคลอง ๑๐ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต ๒ ก่อตั้งโรงเรียนขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๗๖ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ อักษรย่อของ

^{๕๖} อุดมพร อมรธรรม, *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*, (สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๕๙), หน้า ๑๑๗-๑๒๐.

^{๕๗} โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ (ออนไลน์), แหล่งที่มา : http://data.bopp-obec.info/web/index_view_history.php?School_ID=1013270114&page=history [๖ กันยายน ๒๕๖๑]

โรงเรียนคือ พ.ศ. สี่ประจำโรงเรียนคือ สีสชมพู-ฟ้า สีสชมพูหมายถึงความรักความสามัคคี สีสฟ้า หมายถึง ความมีชีวิตชีวาและความจริงใจความหมายในภาพรวมคือ ความรักความสามัคคี และความจริงใจต่อกัน ต้นไม้ประจำโรงเรียนคือ ต้นอินทนิล

วิสัยทัศน์ โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีจิตสาธารณะ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตและนำชุมชนมีส่วนร่วม

ปรัชญา “ สุวิชาโน ภาววัง โหติ ” ผู้รู้ดี เป็นผู้เจริญ

ปณิธาน โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๒. ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ
๓. นำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ
๕. พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
๖. ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน
๗. ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระครูวิธานนุยุต (นิพนธ์ ญาณวีโร/โสดา) ได้วิจัยเรื่อง กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (การบริหารการศึกษา) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคีการสอนศีลธรรมในโรงเรียนกุสว้างสามัคคี กิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับชุมชน บ้าน วัด และโรงเรียน คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติ ปฏิบัติตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ ศีล ๕, พรหมวิหาร ๔, อธิปไตย ๔ และฆราวาสธรรม ๔ เป็นการจรรโลงศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำบุญ และปลูกฝังจิตสำนึก ให้นักเรียนรู้จักการเข้าวัด ลำดับการทำบุญตามหลักพระพุทธศาสนา มีอารมณ์ที่อ่อนโยน จิตใจสงบ มีสมาธิในการเรียนพฤติกรรมทางศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกุสว้างสามัคคีที่แสดงออกทางกาย และวาจา ได้แก่ การไหว้พระ และการฝึกสมาธิ แม่เมตตา การเคารพบิดา มารดา และครูอาจารย์การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พุดจาไฟเราะ พุดคำสัตย์ การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ ความรู้ความเข้าใจ

และนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินชีวิต การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การทำบุญตักบาตร การเข้าค่ายอบรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต^{๕๘}

แนวทางการบริหารกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนของ โรงเรียนกุสว้างสามัคคีได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีรวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคีโรงเรียนได้ดำเนินการประเมินผล โดยให้คณะครูผู้เกี่ยวข้องทุกคน เป็นผู้ประเมินจาก ร่องรอย เอกสารการปฏิบัติงาน การสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ ตรวจวัดผลงาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญและมีการดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อต้องการ ให้เยาวชนมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทและความคาดหวังของชุมชน โดยให้คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจวางแผน ร่วมปฏิบัติร่วมประเมินผลเป็นผล ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจในภาระงาน เข้าใจหน้าที่บทบาท กิจกรรมต่างๆสามารถประสบผลสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าหลักการ กิจกรรม แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนกุสว้างสามัคคี สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาได้

อมร อำไพรุ่งเรือง ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า^{๕๙}

๑. หลักการและเจตนารมณ์ของการรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ก็คือเจตนารมณ์ที่มุ่งให้มนุษย์ในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไม่เบียดเบียนกันรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา นอกจากนั้นยังครอบคลุมถึงการจัดระบบโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและสภาพแวดล้อม อีกทั้งยังมีเจตนารมณ์ที่จะครอบคลุมให้สามารถแก้ไขปัญหาสังคมยุคใหม่ได้ทั้งหมด ดังนั้น เจตนารมณ์ของการรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ไม่เพียงแต่จะแก้ไขปัญหาเรื่องการละเมิดกันระหว่างบุคคลกับบุคคลแบบตรงไปตรงมาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงปัญหาที่กว้างขึ้น ดังได้กล่าวข้างต้น

๒. ปัจจัยส่วนบุคคลของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๒๑-๒๕ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด เป็นพนักงานบริษัท อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมานานมากกว่า ๕ ปี เขตที่อยู่อาศัยกระจายทั่วกรุงเทพมหานคร และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร และอพาร์ทเมนต์

^{๕๘} พระครูวีระญาณนุยุต (นิพนธ์ ญาณวีโร/โสดา), "กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น", วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

^{๕๙} อมร อำไพรุ่งเรือง, "การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชนกรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

๓. ทักษะที่มีต่อการรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในงาน และทักษะที่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การล่าสัตว์เป็นกีฬาที่น่าตื่นเต้น

๔. ทุกปัจจัยไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย เขตที่อาศัย และลักษณะสภาพแวดล้อมที่อาศัยในเขต กรุงเทพมหานคร มีผลต่อระดับทัศนคติที่มีต่อศีล ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕. พุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ละเมิดศีล ๕ โดยการ ฆ่าสัตว์หีบเงิน พอแม่ไปใช้โดยไม่บอกกล่าว มีเพศสัมพันธ์กับคู่รักของตนก่อนแต่งงาน โกหกพ่อแม่ และดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ดื่มสุรา และ ดื่มเบียร์, ไวน์ ส่วนพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ ส่วนใหญ่รักษาศีลอย่างเข้มงวดในบางโอกาส (เช่น เมื่อเข้าอบรมกรรมฐาน) และส่วนใหญ่รักษาศีลข้อ ๒ รองลงมารักษาศีลข้อ ๓ ข้อ ๑ ข้อ ๕ และ ข้อ ๔ ตามลำดับมีเป็นส่วนน้อยที่ไม่เคยรักษาศีล ๕ เลยและส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่ที่มีผลต่อการรักษาศีล ๕ และพบว่าสถานที่ที่มีผลมากที่สุดคือที่วัดรองลงมาคือที่บ้าน ที่ทำงาน ตามลำดับ

๖. ทุกปัจจัยไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย เขตที่อาศัย ลักษณะสภาพแวดล้อมที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และทัศนคติต่อการรักษาและล่วงละเมิดศีล ๕ พบว่า มีผลต่อพฤติกรรมการรักษาและล่วงละเมิดศีล ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๗. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนไทยไม่สามารถรักษาศีล ๕ ได้ เป็นเพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พุทธศาสนิกชนไม่ใส่ใจในศาสนาและเพราะความอยากได้อะไรก็มีไม่รู้จักพอของมนุษย์ ส่วนแนวทางแก้ไขพุทธศาสนิกชนกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ แนะนำให้ บอกให้รู้ถึงโทษของการทำร้ายสัตว์ รัฐบาลควรทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีงานทำ ควรบอกถึงข้อดีของการรักเดียวใจเดียว ควรรณรงค์ให้พูดแต่ความจริง ไม่โกหก ควรบอกให้รู้ถึงโทษของการดื่มสุราว่ามีข้อเสียอย่างไรบ้างส่วนแนวทางที่จะสามารถช่วยให้พุทธศาสนิกชนหันมารักษาศีล ๕ มากขึ้น ส่วนใหญ่แนะนำให้ พ่อแม่ให้การอบรมสั่งสอนตั้งแต่วัยเด็ก ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนามากขึ้น งดสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เกิดสิ่งล่อใจ เช่น ผับ คาราโอเกะและควรมีบทลงโทษที่จริงจังและรุนแรงมากขึ้น

พระพงษ์ศักดิ์ สนธิตระกูล ได้วิจัยเรื่อง "ศึกษาการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหาจากการละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทยตามวิธีพุทธวิธี : กรณีศึกษาเยาเสพติด" ผลการวิจัยพบว่า ศีลเป็นข้อปฏิบัติสนับสนุนการละชั่ว ทำดี ทำให้เกิดสภาพการเป็นอยู่ ที่เกื้อกูลแก่การปฏิบัติกิจต่างๆ ส่งผลให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันด้วยดี มีความสงบเรียบร้อย ศีลจึงเป็นคำสอนและหลักปฏิบัติที่สำคัญ เป็นหลัก ประพจน์สำหรับทุกคน ได้แก่ ๑) ปานาติปาตา เวรมณี คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำลายชีวิต ๒) อทินนาทานา เวรมณี คือ เว้นจากการลักขโมยหรือฉ้อโกง ๓) กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี คือ เว้นจากการประพฤติดินในกาม ๔) มุสาวาทา เวรมณี คือ เว้นจากการพูดเท็จ ๕) สุรา เมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี คือ เว้นจากการดื่มสุราเมรัยและยาเสพติดซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการวิจัยการที่เยาวชนไทยละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ เป็นการทำลายสติสัมปชัญญะที่เป็นตัวคุ้มครองศีล ทำให้เกิดความประมาท ขาดเหตุผล เกิดความวิปริต เพราะยาเสพติดทำให้เยาวชนไม่สามารถควบคุม

ตนเอง ส่งผมให้เบญจศีลทั้ง ๔ ข้อเบื้องต้นถูกละเมิดไปด้วย เมื่อเบญจศีลที่เป็นรากฐานสำคัญเพื่อควบคุมความสุขสงบเรียบร้อยถูกละเมิด สังคมก็ไม่สามารถอยู่ได้ยาเสพติดในสถานการณ์ปัจจุบันได้ถูกพัฒนามาโดยลำดับ จากยาเสพติดธรรมดาได้ผ่านกรรมวิธีสังเคราะห์ที่สลับซับซ้อน เป็นยาเสพติดชนิดใหม่ ซึ่งทำให้ผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจผู้เสพอย่างรุนแรงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าสู่วงจรของปัญหาเสพติดได้ง่าย เพราะเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้ อยากทดลอง มีการคบเพื่อนมากขึ้น มีค่านิยมที่เลียนแบบกลุ่ม มีโอกาสที่ละเมิดเบญจศีล ข้อที่ ๕ ได้มากที่สุด แม้ภาครัฐจะดำเนินการป้องกันอย่างเต็มที่ แต่ปัญหาเสพติดก็ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในการศึกษาการละเมิดเบญจศีล ข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทยตามพุทธวิธี ได้ใช้แนวทางแก้ไขปัญหาโดยใช้ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในหมายถึงการใช้หลักโยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดที่ถูก รู้จักคิด คิดเป็น ส่วนปัจจัยภายนอกหมายถึงการใช้ปรโตโมสะ คือ การรับฟังคำแนะนำ คำสั่งสอน เล่าเรียน หาความรู้ สนทนา ซักถามว่าอะไรควรอะไรไม่ควร ซึ่งปัจจัยทั้งสองนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ เยาวชนไทยดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง มีสติสัมปชัญญะ เป็นเครื่องกำกับความประพฤติและการกระทำอันจะทำให้การละเมิดเบญจศีล ข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทย จะไม่เกิดขึ้น^{๖๐}

พระครูวิธานนุยุต (นิพนธ์ ญาณวิโร,โสตา) ได้วิจัยเรื่อง กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาวาสามัคคี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (การบริหารการศึกษา) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาวาสามัคคีการสอนศีลธรรมในโรงเรียนกุสุมาวาสามัคคี กิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับชุมชน บ้าน วัด และโรงเรียน คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติ ปฏิบัติตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ ศีล ๕, พรหมวิหาร ๔, อิทธิบาท ๔, เป็นการจรรโลงศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำบุญ และปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนรู้จักการเข้าวัด ลำดับการทำบุญตามหลักพระพุทธศาสนา มีอารมณ์ที่อ่อนโยน จิตใจสงบ มีสมาธิในการเรียน พฤติกรรมทางศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกุสุมาวาสามัคคีที่แสดงออกทางกาย และวาจา ได้แก่ การไหว้พระและการฝึกสมาธิ แผ่เมตตา การเคารพบิดา และครูอาจารย์การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พุดจาไพเราะ พุดคำสัตย์ การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ ความรู้ความเข้าใจและนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินชีวิต การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาการทำบุญตักบาตร การเข้าค่ายอบรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต^{๖๑}

^{๖๐}พงษ์ศักดิ์ สนธิตระกูล, "ศึกษาการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหามาจากการละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทยตามวิธีพุทธวิธี", **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖),หน้า บทคัดย่อ.

^{๖๑}พระครูวิธานนุยุต (นิพนธ์ ญาณวิโร,โสตา),กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาวาสามัคคี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (การบริหารการศึกษา), **วิทยานิพนธ์พระพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๕),บทคัดย่อ.

อมร อำไพรุ่งเรือง ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิลปะและการล่วงละเมิดศิลปะ ๕ ของพุทธศาสนิกชน ของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า^{๖๒}

๑. หลักการและเจตนารมณ์ของการรักษาศิลปะ ๕ ในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท ก็คือเจตนารมณ์ที่มุ่งให้มนุษย์ในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไม่เบียดเบียนกันรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรานอกจากนั้นยังครอบคลุมถึงการจัดระบบโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและสภาพแวดล้อม อีกทั้งยังมีเจตนารมณ์ที่จะครอบคลุมให้สามารถแก้ไขปัญหาสังคมยุคใหม่ได้ทั้งหมด ดังนั้น เจตนารมณ์ของการรักษาศิลปะ ๕ ในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท ไม่เพียงแต่จะแก้ไขปัญหาเรื่องการละเมิดกันระหว่างบุคคลกับบุคคลแบบตรงไปตรงมาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงปัญหาที่กว้างขึ้น ดังได้กล่าวข้างต้น

๒. ปัจจัยส่วนบุคคลของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๒๑-๒๕ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด เป็นพนักงานบริษัท อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมานานมากกว่า ๕ ปี เขตที่อยู่อาศัยกระจายทั่วกรุงเทพมหานคร และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรและอพาร์ทเมนต์

๓. ทักษะที่มีต่อการรักษาและการล่วงละเมิดศิลปะ ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานครเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน และทัศนคติไม่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การล่าสัตว์เป็นกีฬาที่น่าตื่นเต้น

๔. ทุกปัจจัยไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย เขตที่อาศัย และลักษณะสภาพแวดล้อมที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลต่อระดับทัศนคติที่มีต่อศิลปะ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕. พุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ละเมิดศิลปะ ๕ โดยการ ฆ่าสัตว์เหยียบเงินพ่อแม่ไปใช้โดยไม่บอกกล่าว มีเพศสัมพันธ์กับคูรักริของตนก่อนแต่งงาน โกหกพ่อแม่และดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ดื่มสุรา และดื่มเบียร์,ไวน์ ส่วนพฤติกรรมการรักษาศิลปะ ๕ ส่วนใหญ่รักษาศิลปะอย่างเข้มงวดในบางโอกาส (เช่นเมื่อเข้าอบรมกรรมฐาน) และส่วนใหญ่รักษาศิลปะข้อ ๒ รองลงมารักษาศิลปะข้อที่ ๓ ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๕ และ ข้อที่ ๔ ตามลำดับมีเป็นส่วนน้อยที่ไม่เคยรักษาศิลปะ ๕ เลยและส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่ที่มีผลต่อการรักษาศิลปะ ๕ และพบว่าสถานที่ที่มีผลมากที่สุดคือที่วัดรองลงมาคือที่บ้าน ที่ทำงานตามลำดับ

๖. ทุกปัจจัยไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย เขตที่อาศัย ลักษณะสภาพแวดล้อมที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และทัศนคติต่อการรักษาและล่วงละเมิดศิลปะ ๕ พบว่า มีผลต่อพฤติกรรมการรักษาและล่วงละเมิดศิลปะ ๕ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๗. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนไทยไม่สามารถรักษาศิลปะ ๕ ได้ เป็นเพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พุทธศาสนิกชนไม่ใส่ใจในศาสนาและเพราะความอยากได้อะไรก็มีไม่รู้จักพอของมนุษย์ ส่วนแนวทางแก้ไขพุทธศาสนิกชนกรุงเทพมหานคร

^{๖๒}นายอมร อำไพรุ่งเรือง, "การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศิลปะ ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร; วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), บทคัดย่อ.

ส่วนใหญ่แนะนำให้บอกให้รู้ถึงโทษของการทำร้ายสัตว์ รัฐบาลควรทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีงานทำ ควรบอกถึงข้อดีของการรักเดียวใจเดียว ควรณรงค์ให้พูดแต่ความจริง ไม่โกหก ควรบอกให้รู้ถึงโทษของการดื่มสุรามีข้อเสียอย่างไรบ้าง ส่วนแนวทางที่จะสามารถช่วยให้พุทธศาสนิกชนหันมารักษาศีล ๕ มากขึ้น ส่วนใหญ่แนะนำให้พ่อแม่ให้การอบรมสั่งสอนตั้งแต่ยังเป็นเด็กควรมีการจัดกิจกรรมณรงค์ให้คนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนามากขึ้น งดสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เกิดสิ่งล่อใจ เช่น ผับ คาราโอเกะและควรมีบทลงโทษที่จริงจังและรุนแรงมากขึ้น

พระชัยณรงค์ วิทิต (รองมจร) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักศีล ๕ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม” ผลการวิจัยพบว่า ศีล ๕ เป็นหลักมนุษยธรรม เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤตินอกใจ การไม่พูดเท็จ และการไม่ดื่มสุราเมรัยศีล เป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรมเป็นลักษณะ มีความปรกติทางกายวาจาเป็นที่ตั้ง โดยมีองค์ประกอบของศีล ๕ แต่ละข้อ คือ เจตนา เป็นความไม่ก้าวล่วงทางกาย และวาจา ให้พ้น

จากความชั่วทั้งปวง ย่อมมีความสงบสันติสุขในชีวิตปัจจุบัน และอนาคตเป็นอันสงบ และในตรงกันข้าม โทษของการละเมิดศีล เป็นเหตุให้ประมาทเป็นบ่อเกิดแห่งภัยเวรโดยประการต่างๆ ย่อมประสบทุกข์ทั้งในปัจจุบัน และสัมปรายภพ บั่นทอนความก้าวหน้าความเจริญ และความสงบสันติสุขในการดำเนินชีวิต

พฤติกรรมของมนุษย์ เป็นผลอันเกิดจากการปฏิบัติโดยอาศัยระบบต่างๆ ทางร่างกาย และจิตใจ คือ ระบบประสาท กล้ามเนื้อ ระบบต่อม และสิ่งเร้าสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด สภาวะจิตใจที่รับรู้อารมณ์ จึงแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาทางกาย วาจาและใจ และแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่ออารมณ์นั้นๆ ทั้งด้านที่ดี และในด้านที่ไม่ดีกล่าวคือ พฤติกรรมด้านที่ไม่ดี เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่อโลกภายนอก ที่ประกอบด้วยการประพฤตินอกใจ ศีล ๕ มีการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤตินอกใจ ในกาม การพูดเท็จ การดื่มสุราเมรัย และขาดความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ ส่วนพฤติกรรมด้านที่ดี เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่อโลกภายนอก ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีหิริ โอตตัปปะ มีเมตตากรุณาประพฤติชอบทางกายวาจา และใจ เป็นที่ตั้ง

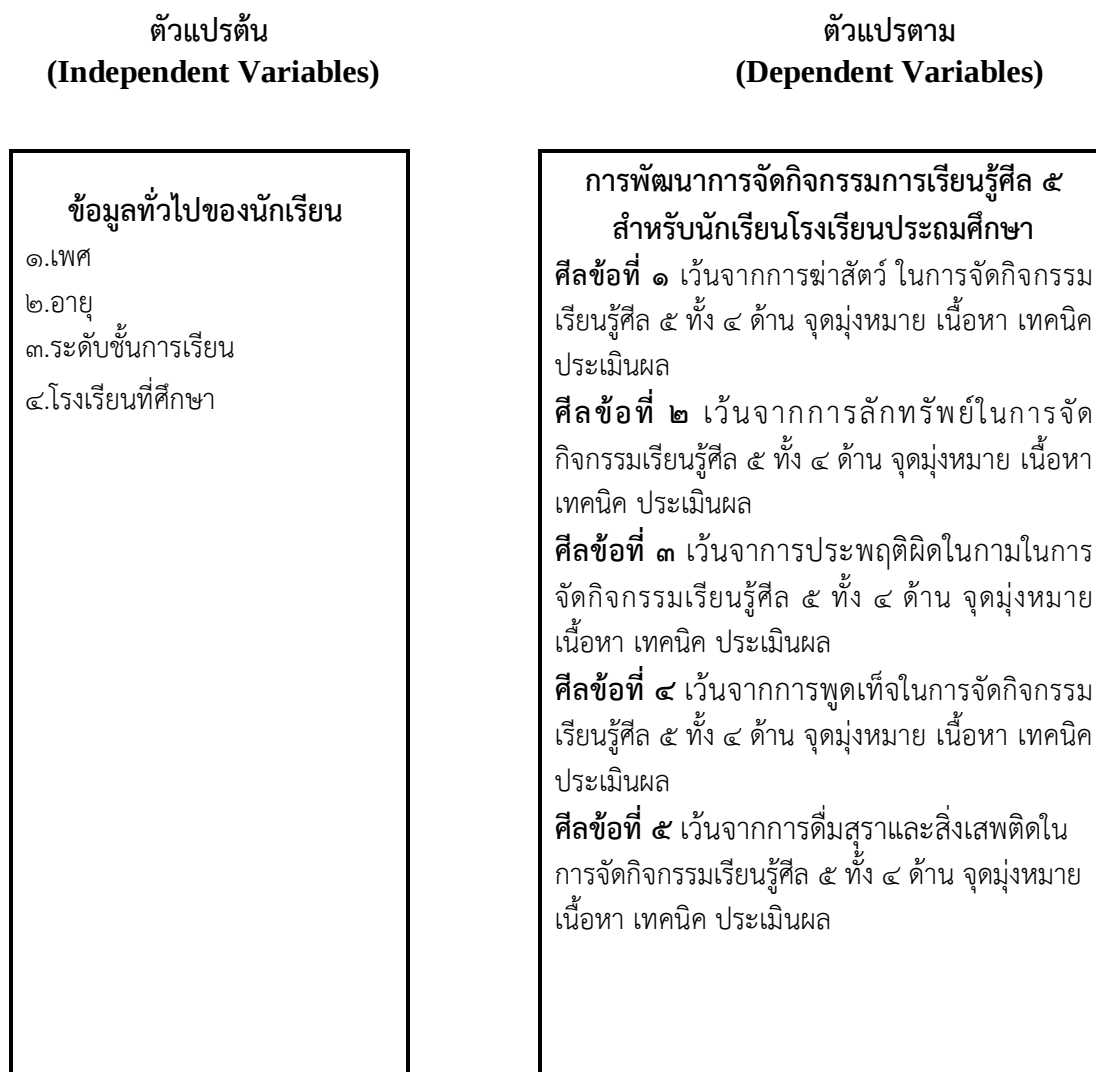
หลักศีล ๕ ประยุกต์พัฒนาพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ การนำหลักศีลไปประพฤติปฏิบัติพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ประพฤตินอกใจ ศีล ให้ประพฤติชอบทางกายวาจา และใจ โดยอาศัยองค์ธรรมในศีล ๕ ประการ คือ “เจตนา” เป็นเครื่องดเว้นพฤติกรรมที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นมาทางกายวาจา และใจ เพื่อให้ลด ละ เลิก เว้น พฤติกรรมที่ไม่ดี เป็นพื้นฐานให้เกิดคุณธรรมต่างๆ คือ ความมีเมตตา กรุณา มีหิริ โอตตัปปะ ความซื่อสัตย์สุจริตให้ดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา

หลักศีล ๕ ประยุกต์พัฒนาพฤติกรรมที่ดี คือ การนำหลักศีลไปประพฤติปฏิบัติโดยประกอบด้วยธรรมหลายๆ อย่าง โดยอาศัยจิตใจเป็นที่ตั้ง ให้ความประพฤติชอบทางกายวาจา มีความสงบเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น คือ (๑) มีเจตนาตั้งใจเว้น (๒) มีเจตสิก คือ ความงดเว้น (๓) มีความสังวรด้วยสติ (๔) มีความไม่ก้าวล่วง กิเลสอย่างหยาบทางกายวาจา จึงเป็นศีลประกอบด้วยสติสัมปชัญญะ มีความสำรวมระวัง ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสงบสันติดำเนินชีวิตถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา และดับทุกข์ได้ในที่สุด^{๖๓}

^{๖๓}พระชัยณรงค์ วิทิต (รองมจร), “การประยุกต์หลักศีล ๕ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยด้านตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เพื่อดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพที่ ๒.๒ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” ซึ่งผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี ระเบียบ และผลงานที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
๓. กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
๔. สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัย
๕. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
๖. ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างและที่ใช้ในการวิจัย (Try out)
๗. ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล
๘. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
๙. สรุปและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ครั้งนี้ คือนักเรียนในเขตตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๔ โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียน ๑๕๑ คน ข้อมูลดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	ระดับชั้นเรียน	ประชากร
๑	โรงเรียนวัดทศทิศ	๔๙
๒	โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์	๗๕
๓	โรงเรียนวัดอติสร	๒๗
รวม		๑๕๑

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

๑. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
๓. สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๔. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ
๕. นำเครื่องมือที่ปรับแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ IOC (Index of Item-Objective Congruence)^๑
๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้(Try out) กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะทำงานวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น(Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๒ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงทั้งฉบับได้เท่ากับ ๐.๙๗๒
๗. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี (ประถมศึกษาชั้น ๔-๖)

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม นำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ นำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

^๑Cronbach, Lee J, Essentials of psychological testing, 4th ed, (New York: Harepr & Row, 2971).

^๒ประยูร อาษานาม, คู่มือวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑).

ส่วนที่ ๑ เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว ตำแหน่ง ของผู้บริหาร และนักเรียน การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น ให้เลือกตอบ และกรอกข้อมูล

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้^๓

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น คำนำนักคะแนนของตัวเลือกตอบ

มากที่สุด	กำหนดให้มีความเท่ากับ	๕	คะแนน
มาก	กำหนดให้มีความเท่ากับ	๔	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้มีความเท่ากับ	๓	คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีความเท่ากับ	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้มีความเท่ากับ	๑	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

การแปลความหมายของข้อมูล ได้กำหนดเกณฑ์โดยการให้คะแนนเฉลี่ย เพื่อนำผลที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ของระดับ

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐	หมายถึงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙	หมายถึงมีความคิดเห็นในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙	หมายถึงมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙	หมายถึงมีความคิดเห็นในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙	หมายถึงมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามด้วยตนเองดังนี้

๑. นำแบบสอบถาม จำนวน ๑๕๑ ชุด โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ระดับชั้นประถมศึกษา (๔-๖) การเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บคืนภายใน ๒ สัปดาห์

^๓สุวริย์ โภคารภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.

๒. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ระดับชั้นประถมศึกษา (๔-๖) ทั้งหมด โดยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน ๓๐๒ ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืน ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓.๕ การวิจัยข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ และตรวจสอบระดับคะแนนของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติดังนี้

๑. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนา การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยี ทักษิณบริหารธุรกิจ เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๒. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบเพื่อหาแนวทาง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้น ๒ กลุ่ม

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังต่อไปนี้

๑. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐาน หาค่าร้อยละ (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t-test, ใช้เปรียบเทียบตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีค่าทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ ๐.๐๕

ตามสูตร (Percentage)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการ} \times 100}{\text{จำนวนเต็ม}}$$

การหาค่าเฉลี่ยใช้สูตร (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
f แทน ความถี่ของข้อมูล

Σfx	แทน	ผลรวมของค่าความถี่ทั้งหมด
X	แทน	จุดกึ่งกลางของอันตรภาคชั้น
N	แทน	ข้อมูลทั้งหมดของประชากร
n	แทน	ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (Standard Deviation)

$$S = \frac{\sqrt{n \Sigma fx^2 - (\Sigma fx)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	ข้อมูลทั้งหมดของประชากร
	n	แทน	ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อเสนอแนะจากนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ จากผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีผสมผสานระหว่างปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ๒) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ๓) เพื่อเสนอแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี และประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ นักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑๕๑ คน ๓ โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๔.๒ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๔.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๔.๔ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากผลการศึกษาเอกสารและทำการแจกแบบสอบถามจำนวน ๑๕๑ ฉบับ ได้รับกลับมา ๑๕๑ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งแบบสอบถามนั้นแบ่งเป็น ๓ ตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี และตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑๕๑ คน ๓ โรงเรียน ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

จำแนกตามเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๔๙	๓๒.๔๕
หญิง	๑๐๒	๖๗.๕๕
รวม	๑๕๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนเป็นหญิง ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๕ เป็นชาย ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๕

ตารางที่ ๔.๒ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

จำแนกตามอายุ	จำนวน	ร้อยละ
๘ ปี	๒	๑.๓๒
๙ ปี	๑๐	๖.๖๒
๑๐ ปี	๒๘	๑๘.๕๔
มากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป	๑๑๑	๗๓.๕๒
รวม	๑๕๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ จำนวนและค่าร้อยละนักเรียนจำแนกตามอายุ พบว่านักเรียนมีอายุมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๕๒ มีอายุ ๑๐ ปี ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๔ และมีอายุ ๘ ปี ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๒

ตารางที่ ๔.๓ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นการเรียน

จำแนกตามการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒๗	๑๗.๘๘
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๒๕.๑๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๘๖	๕๖.๙๕
รวม	๑๕๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๓ จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๕ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๘

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรงเรียน

จำแนกตามโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนทศทิศ	๔๙	๓๒.๔๕
โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์	๗๕	๔๙.๖๗
โรงเรียนวัดอดิสร	๒๗	๑๗.๘๘
รวม	๑๕๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๔ จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนจำแนกตามโรงเรียน พบว่า โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๖๗ โรงเรียนทศทิศ จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๕ โรงเรียนวัดอดิสร จำนวน ๒๗คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๘

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการปลูกฝังความกตัญญูแก่เด็กแก่นักเรียนประถมศึกษา ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ๑.ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒.ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ ๓.ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ๔.ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ๕.ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดการนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล หาค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ทั้ง ๕ ด้าน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ภาพรวม ๕ ด้าน

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ๕ ด้าน		n=๑๕๑ คน		
		$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
๑.	ศิลปะข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล	๔.๓๔	๐.๖๐	มาก
๒.	ศิลปะข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล	๔.๔๑	๐.๖๕	มาก
๓.	ศิลปะข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล	๔.๓๕	๐.๗๖	มาก
๔.	ศิลปะข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล	๔.๔๗	๐.๖๓	มาก
๕.	ศิลปะข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล	๔.๕๒	๐.๗๔	มากที่สุด
ภาพรวม ๕ ด้าน		๔.๔๒	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ แสดงว่าค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียนภาพรวม ๕ ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๗

รายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๔ รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเว้นจากการพูดเท็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๓ ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๕ ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖ และข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์

๑. ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์		n= ๑๕๑ คน	
		$\bar{X}$	S.D. ความคิดเห็น
๑.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	๔.๕๖	๐.๖๘ มากที่สุด
๒.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการทำร้ายสัตว์ทุกชนิด	๔.๓๐	๐.๘๔ มาก
๓.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการฆ่าสัตว์ทุกชนิด	๔.๒๙	๐.๘๙ มาก
๔.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการทรมานสัตว์ทุกชนิด	๔.๒๘	๐.๘๑ มาก
๕.	โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมละเว้นการฆ่าสัตว์	๔.๒๗	๑.๐๓ มาก
ภาพรวม		๔.๔๓	๐.๖๐ มาก

จากตารางที่ ๔.๖ แสดงว่าค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียนด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๐

รายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๖ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๘ รองลงมา อยู่ในระดับมากได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการทำร้ายสัตว์ทุกชนิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๔ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการฆ่าสัตว์ทุกชนิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๙ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการทรมานสัตว์ทุกชนิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๑ และรายชื่ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมละเว้นการฆ่าสัตว์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการลักทรัพย์

๒. ด้านเว้นจากการลักทรัพย์		n= ๑๕๑ คน		
		$\bar{X}$	S.D	ความคิดเห็น
๑.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการลักทรัพย์คนอื่น	๔.๓๐	๐.๙๗	มาก
๒.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่หยิบของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต	๔.๔๑	๑.๐๔	มาก
๓.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่เอาไรต์เอาเปรียบเพื่อนๆ	๔.๔๓	๐.๘๒	มาก
๔.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการไม่เมิดศีลข้อ ๒	๔.๔๙	๐.๘๓	มากที่สุด
๕.	โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตามศีลข้อ ๒	๔.๔๔	๐.๘๐	มาก
ภาพรวม		๔.๔๑	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ แสดงว่าค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียนด้านเว้นจากการลักทรัพย์ ภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๖

รายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการไม่ละเมิดศีลข้อ ๒ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๙ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๓ รองลงมา อยู่ในระดับมากได้แก่ โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตามศีลข้อ ๒ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๔ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่เอาไรต์เอาเปรียบเพื่อนๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๒ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมหยิบของผู้อื่นโดยได้รับอนุญาต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๔ และรายชื่อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการลักทรัพย์คนอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการประพุดิผิตในกาม

๓. ด้านเว้นจากการประพุดิผิตในกาม		n= ๑๕๑ คน		
		$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
๑.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนดูสื่อที่สร้างสรรค์	๔.๓๒	๑.๐๒	มาก
๒.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักเดียวใจเดียว	๔.๔๐	๐.๙๒	มาก
๓.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพอใจในของรักของตน	๔.๒๓	๐.๙๓	มาก
๔.	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนล่วงละเมิดของรักผู้อื่น	๔.๓๕	๑.๐๗	มาก
๕.	โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติคนที่เรารัก	๔.๔๖	๐.๘๗	มาก
ภาพรวม		๔.๓๕	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียน ด้านเว้นจากการประพุดิผิตในกาม ภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖

รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนล่วงละเมิดของรักผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๗ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักเดียวใจเดียว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๒ โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติคนที่เรารักมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๗ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนดูสื่อที่สร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๒ และรายชื่ออยู่ในระดับต่ำสุด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพอใจในของรักของตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการพูดเท็จ

๔. ด้านเว้นจากการพูดเท็จ	n= ๑๕๑ คน		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
๑. โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดแต่ความเป็นจริงใจ	๔.๕๒	๐.๘๕	มากที่สุด
๒. โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดสิ่งที่เกิดความสามัคคี	๔.๓๙	๑.๐๓	มาก
๓. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพูดคำที่สุภาพ	๔.๔๕	๐.๘๗	มาก
๔. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพูดกับทุกคนด้วยความปรารถนาดี	๔.๗๐	๐.๖๓	มากที่สุด
๕. โรงเรียนประเมินผลการใช้วาจาจากนักเรียน	๔.๓๒	๑.๐๐	มาก
ภาพรวม	๔.๔๗	๐.๖๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียน ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๓

รายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพูดกับทุกคนด้วยความปรารถนาดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๓ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดแต่ความเป็นจริงใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๕ อยู่ในระดับมากได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดสิ่งที่เกิดความสามัคคี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๓ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพูดคำที่สุภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๗ และรายชื่อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนประเมินผลการใช้วาจาจากนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด

๕. ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด		n= ๑๕๑ คน	
		$\bar{X}$	S.D. ความคิดเห็น
๑.	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษสุราและสิ่งเสพติด	๔.๔๖	๐.๙๖ มาก
๒.	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของการสูบบุหรี่	๔.๕๔	๐.๘๔ มากที่สุด
๓.	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากแหล่งอบายมุข	๔.๔๘	๐.๘๗ มาก
๔.	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นอันตรายของสื่อข้อที่ ๕	๔.๕๒	๑.๐๑ มากที่สุด
๕.	โรงเรียนประเมินการส่งเสริมกิจกรรมเห็นอันตรายของสื่อข้อที่ ๕	๔.๖๐	๐.๗๒ มากที่สุด
ภาพรวม		๔.๕๒	๐.๗๔ มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียน ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด ภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๔

รายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนประเมินการส่งเสริมกิจกรรมเห็นอันตรายของสื่อข้อที่ ๕ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๒ รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๔ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๔ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นอันตรายของสื่อข้อที่ ๕ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๐๑ อยู่ในระดับมากได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากแหล่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๗ อบายมุข และรายชื่อที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษสุราและสิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๖ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประเด็นทั้ง ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ๒) ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ๓) ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกามในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ๔) ด้านเว้นจากการพูดเท็จในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ๕) ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ซึ่งสรุปผลบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้ง ๕ ท่าน ซึ่งมีรายละเอียดจากคำสัมภาษณ์ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ศิลปะข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล

ศิลปะข้อที่ ๑ จากคำสัมภาษณ์ของ นายธีรเดช ภูทองชัย ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการฆ่าสัตว์ คือ สิ่งมีชีวิตต่างๆทุกคนต้องมีเมตตาให้ความช่วยเหลือสรรพสัตว์ตามกำลังความสามารถของตน สงสารเห็นอกเห็นใจและไม่คุกคามให้เกิดความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ^๑ สอดคล้องกับ นางสาวสุนทรี แก้วมณี ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะข้อที่ ๑ มีการบูรณาการในการเรียนการสอนของรายวิชา เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและโทษของการละเมิดศีลข้อนี้ ถ้าไม่ล่วงละเมิดแล้วนักเรียนจะได้เห็นอานิสงส์ของศีลข้อนี้^๒ สอดคล้องกับ นายสดชื่น ต้นดี ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะข้อที่ ๑ ครูมีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักมีความเมตตา เห็นความสุข ทุกข์ของสัตว์ทุกชนิด^๓ สอดคล้องกับ นางปณวรรณ เดชกล้า ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะข้อนี้ ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียนต้องมีความเมตตา กรุณา ไม่ควรทำร้ายหรือทรมานสัตว์ด้วยวิธีการต่างๆให้เกิดอาการพิการ ขาขาด แขนขาด จนให้เกิดความทุกข์ เพื่อ ชี้หรือแนะนำนักเรียนให้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของศีลข้อนี้^๔ สอดคล้องกับ นางสาวเบญจภา งามเลิศรัชกุล ให้สัมภาษณ์ว่า การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ครูแต่ละท่านควรให้นักเรียนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นคนมีความเมตตา กรุณาไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ ความเจ็บปวด เดือดร้อน หรือถึงแก่ความตาย พ่อแม่

^๑ สัมภาษณ์ นายธีรเดช ภูทองชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนทศทิศ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๒ สัมภาษณ์ นางสาวสุนทรี แก้วมณี, ครูโรงเรียนโรงเรียนทศทิศ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๓ สัมภาษณ์ นายสดชื่น ต้นดี, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนวัดท่าเลทอง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๔ สัมภาษณ์ นางปณวรรณ เดชกล้า, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ควรวางแนวทางสนับสนุนอบรมเลี้ยงดูหรือทางโรงเรียนต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังความมีเมตตาแก่นักเรียนการฆ่าสัตว์ ถือว่าเป็นการโหดเหี้ยมอำมหิตของมนุษย์ที่มีจิตใจต่ำทราม ควรมีบทลงโทษที่หนักที่สุด การละเว้นการฆ่าจะเป็นคุณธรรมที่สูงที่สุดในจิตของมนุษย์ทุกคนเพราะไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ย่อมต้องการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้ต้องชี้แนะหรือชี้แนะแนวทางให้นักเรียนเพื่อนำไปดำเนินชีวิตประจำวัน^๕

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ครูแต่ละท่านควรให้นักเรียนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นคนมีความเมตตากรุณาไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ ความเจ็บปวดเดือดร้อน หรือถึงแก่ความตาย พ่อแม่ควรวางแนวทางสนับสนุนอบรมเลี้ยงดูหรือทางโรงเรียนต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังความมีเมตตาแก่นักเรียนการฆ่าสัตว์ สิ่งมีชีวิตต่างๆทุกคนต้องมีเมตตาให้ความช่วยเหลือสรรพสัตว์ตามกำลังความสามารถของตน สงสารเห็นอกเห็นใจและไม่คุกคามให้เกิดความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศีล ๕ ทั้ง ๕ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล

ศีลข้อที่ ๒ จากคำสัมภาษณ์ของ นายธีรเดช ภูทองชัย ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการลักทรัพย์ คือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนการไม่เอาเปรียบเพื่อนๆ หรือคนอื่นด้วยวิธีการที่สกปรกเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของคนมาเป็นของตน ควรเคารพในสิทธิของคนอื่น ถือว่าสิ่งที่ไม่ควรทั้งสิ้น ควรประกอบอาชีพด้วยความสุจริตให้ได้สิ่งของต่างๆ มาด้วยความสามารถของตนเองเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ^๖ สอดคล้องกับ นางสาวสุนทรี แก้วมณี ให้สัมภาษณ์ว่า ศีลข้อที่ ๒ ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมของหายได้คืน ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์และยกย่องให้เกียรติแก่นักเรียนที่เก็บของหาย มาส่งคืน^๗ นายสดชื่น ต้นดี ให้สัมภาษณ์ว่า ศีลข้อที่ ๒ ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเรื่องความซื่อสัตย์ รู้จักเหตุผลของความสุขทุกข์เมื่อของที่ตนเองรักหายไป ตรงนี้เป็นจุดสำคัญ ให้นักเรียนทุกคนจะหยิบหรือเอาของบุคคลอื่นควรขออนุญาตก่อนค่อยหยิบไปเจ้าของสิ่งจะได้หายสงสัยว่าถูกลักขโมย^๘ สอดคล้องกับ นางปณรณณ์ เดชกล้า ให้สัมภาษณ์ว่า ศีลข้อที่ ๒ ครูส่งเสริมให้นักเรียนละเว้นจากการลักทรัพย์ของคนอื่นด้วยอาการแห่งขโมยด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น การเขียนประกวดเรียงความ เรื่อง ความสุจริต เป็นต้น^๙ สอดคล้องกับ นางสาวเบญจมา งามเลิศรักษกุล ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการลักทรัพย์ โรงเรียนและผู้ปกครองทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรมการส่งเสริมแก่นักเรียนอีกแนวทางหนึ่งเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของมีจิตใจที่บริสุทธิ์เกี่ยวกับเรื่องการยืมของหรือเอาของคนอื่นมาแล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ ในรูปแบบให้นักเรียนนำเสนอเป็นข่าวที่บ้านจากสื่อต่างๆ ให้เห็นถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นการขาดความน่าเชื่อถือเป็นที่รังเกียจของคนและสังคม

^๕ สัมภาษณ์ นางสาวเบญจมา งามเลิศรักษกุล, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๖ สัมภาษณ์ นายธีรเดช ภูทองชัย, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๗ สัมภาษณ์ นางสาวสุนทรี แก้วมณี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๘ สัมภาษณ์ นายสดชื่น ต้นดี, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๙ สัมภาษณ์ นางปณรณณ์ เดชกล้า, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

การลักทรัพย์คนอื่นไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการใดๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น ข้อนี้เวลาสอนครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียน คือ การจัดกิจกรรมของหายได้คืน สมมติว่านักเรียนเก็บของได้นำไปคืนเจ้าและให้เจ้าทำบันทึกความดีรับรองในการทำความดีของตนเองหรือนำมาให้ทางโรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ความของตน^{๑๐}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเรื่องความซื่อสัตย์ รู้จักเหตุผลของความสุขทุกข์เมื่อของที่ตนเองรักหายไป ตรงนี้เป็นจุดสำคัญ ให้นักเรียนทุกคนจะหยิบหรือเอาของบุคคลอื่นควรขออนุญาตก่อนค่อยหยิบไปเจ้าของสิ่งจะได้หายสงสัยว่าถูกลักขโมยโรงเรียนและผู้ปกครองทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรมการส่งเสริมแก่นักเรียนอีกแนวทางหนึ่งเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของมีจิตใจที่บริสุทธิ์เกี่ยวกับเรื่องการยืมของหรือเอาคนอื่นมาแล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ ในรูปแบบให้นักเรียนนำเสนอเป็นข่าวที่บ้านจากสื่อต่างๆ ให้เห็นถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นการขาดความน่าเชื่อถือเป็นที่รังเกียจของคนและสังคม การลักทรัพย์คนอื่นไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการใดๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น

ศิลปะที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดินในกาม ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล

ศิลปะที่ ๓ จากคำสัมภาษณ์ของ นายธีรเดช ภูทองชัย ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการประพฤติดินในกาม คือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนควรละเว้นและระมัดระวังมากในที่สุด เป็นเรื่องที่ไม่ควรประพฤติดินปฏิบัติให้ถูกต้องตามธรรมเนียมคลองธรรมและประเพณีที่ดีงามสังคม ครอบครัวไม่ควรไปล่วงละเมิดผิดศีลข้อ ๓ นี้ เพราะจะก่อให้เกิดความแตกแยกตามมาระหว่างสามีและภรรยา สุดท้ายก็ต้องแยกทางกัน^{๑๑} สอดคล้องกับ นางสาวสุนทรี แก้วมณี ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะที่ ๓ จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนโดยครูประจำชั้นและเชิญวิทยากรทั้งพระภิกษุ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องศีลข้อ ๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน^{๑๒} สอดคล้องกับ นายสดชื่น ตันดี ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะที่ ๓ ทุกคนไม่ว่าเพศไหนให้รู้จักรักตัวเองตัว มีมารยาทที่ต่อกัน ประพฤติปฏิบัติตามประเพณี ให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งชายและหญิงไม่ควรทำผิดศีลข้อนี้ เมื่อทำผิดแล้วความหายนะที่ตามมาแก่บุคคลคนนั้นไม่เลือกว่าชายหรือหญิง^{๑๓} สอดคล้องกับ นางปณวรรณ เดชกล้า ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะนี้ ครูสอนในรายวิชาต้องมีการบูรณาการให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของศีลข้อนี้ ให้ปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมไม่ควรเข้าไปคบพบแบบเชิงชู้สาวกับภรรยาหรือสามีคนอื่น^{๑๔} สอดคล้องกับ นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการประพฤติดินในกาม การชี้แนะนักเรียนให้นักเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการระมัดระวังตนเอง

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายธีรเดช ภูทองชัย, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวสุนทรี แก้วมณี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายสดชื่น ตันดี, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางปณวรรณ เดชกล้า, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

เพื่อเป็นการป้องกันต่างๆอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาชายต้องให้เกียรติหญิง ผู้หญิงก็ควรระมัดระวังตัว มีกิจกรรมทำร่วมกันต้องเป็นหมู่คณะ รักและช่วยเหลือกันเสมือนพี่น้อง^{๑๕}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการสอนในรายวิชาต้องมีการบูรณาการให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของศิลปะข้อนี้ ให้ปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมไม่ควรเข้าไปคบพบแบบเชิงชู้สาวกับภรรยาหรือสามีคนอื่น จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนโดยครูประจำชั้นและเชิญวิทยากรทั้งพระภิกษุ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องศิลปะข้อ ๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน

ศิลปะข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมายเนื้อหา เทคนิค ประเมินผล

ศิลปะข้อที่ ๔ จากคำสัมภาษณ์ของ นายธีรเดช ภูทองชัย ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการพูดเท็จ คือ มีการให้นักเรียนปฏิบัติตนด้วยการกล่าวคำปฏิญาณด้วยคำสัตย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นไม่ใช่คำพูดที่สอเสียดหรือยุยงให้เกิดความแตกแยกจากความสามัคคีของหมู่คณะ^{๑๖} สอดคล้องกับ นางสาวสุนทรี แก้วมณี ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะข้อที่ ๔ ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเด็กดีศรีสุนัน มีการให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย พูดที่ไพเราะแก่นักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี^{๑๗} สอดคล้องกับ นายสดชื่น ต้นดี ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะข้อที่ ๔ ครูทุกคนสอนให้นักเรียนมีนิสัยจะพูดอะไร ควรคิดให้รอบคอบก่อนพูด และมีสติสัมปชัญญะเสมอพูดแต่ความเป็นจริง เกิดประโยชน์ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง^{๑๘} สอดคล้องกับ นางปณวรรณ เดชกล้า ให้สัมภาษณ์ว่า ศิลปะข้อที่ ๔ การพูดอะไรก่อนที่จะพูดออกไป นักเรียนควรพิจารณาคำพูดให้รอบคอบก่อน เพราะการพูดเป็นเรื่องสำคัญ พูดให้ดีก็ได้ ไม่ดีก็ได้ ถ้ามีมีสาระและเป็นประโยชน์จะมีแต่คนนิยมชมชอบ นักเรียนควรพูดแต่สิ่งที่เป็นจริง^{๑๙} สอดคล้องกับ นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล ให้สัมภาษณ์ว่า การพูดเท็จเป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือควรจัดกิจกรรมอย่าง มีความหลากหลายให้แก่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องการทำอะไรก็ตามต้องทำด้วยความจริงใจ การพูดก็เช่นกัน นักเรียนต้องพูดความจริงเสมอ รักษาคำพูด ควรพูดวาจาที่มีเนื้อหาสาระของความจริง และนักเรียนคนใดคนหนึ่งพูดจาเพราะควรให้คำยกย่องชมเชยแก่เขาเพราะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนๆ ทุกคนชี้แนวทางให้นักเรียนใช้คำพูดที่มีประโยชน์เป็นสาระและเป็นความจริงในรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของ ไม่ควรพูดใส่ร้ายป้ายสีบุคคลอื่นด้วยถ้อยคำที่ประชดประชันหยาบคายให้เขาเกิดความรำคาญ^{๒๐}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านจากการพูดเท็จ ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเด็กดีศรีสุนัน มีการให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย พูดที่ไพเราะแก่นักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีครูทุกคนสอนให้นักเรียนมีนิสัยจะพูดอะไร ควรพิจารณาคำพูดให้รอบคอบก่อน ควรคิดให้รอบคอบก่อนพูด และมีสติสัมปชัญญะ

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวสุนทรี แก้วมณี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายสดชื่น ต้นดี, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นางปณวรรณ เดชกล้า, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายธีรเดช ภูทองชัย, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

เสมอพูดแต่ความเป็นจริง เกิดประโยชน์ทั้งผู้พูดและฟัง เพราะการพูดเป็นเรื่องสำคัญ พูดให้ดีก็ได้ไม่ดีก็ได้ ถ้ามีสาระและเป็นประโยชน์จะมีแต่คนนิยมชมชอบ นักเรียนควรพูดแต่สิ่งที่เป็นจริง

ข้อที่ ๕ เว้นจากการติ่มสุราและสิ่งเสพติด ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล

ข้อที่ ๕ จากคำสัมภาษณ์ของ นายธีรเดช ภูทองชัย ให้สัมภาษณ์ว่า การเว้นจากการติ่มสุราและสิ่งเสพติด คือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนหลีกเลี่ยงอบายมุขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความบั่นทอนต่อสติปัญญาของนักเรียน มีการจัดเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่นักเรียน^{๒๑} สอดคล้องกับ นางสาวสุนทรี แก้วมณี ให้สัมภาษณ์ว่า ข้อที่ ๕ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของยาเสพติดจากสื่อต่างๆ เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องแล้วจะเกิดอะไรขึ้นผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทำให้โทษทั้งหลาย^{๒๒} สอดคล้องกับ นายสดชื่น ต้นดี ให้สัมภาษณ์ว่า ข้อที่ ๕ ทางครูได้ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคุณและโทษของสิ่งเสพติดต่างๆ หากมีเพื่อนหรือใครมาชวนขอให้ปฏิเสธและมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา^{๒๓} สอดคล้องกับ นางปณวรรณ เดชกล้า ให้สัมภาษณ์ว่า ข้อที่ ๕ ชี้ให้นักเรียนเห็นว่า ทุกคนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดต่างๆ ที่ปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ที่เห็นประจำทุกวัน เป็นสิ่งที่ไม่ดีมีแต่โทษภัยอย่างมหันต์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง^{๒๔} สอดคล้องกับนางสาวเบญจภา งามเลิศลักษณ์กุล ให้สัมภาษณ์ว่า การติ่มสุราและสิ่งเสพติด เป็นการทำให้คนเราขาดสติสัมปชัญญะ ควรมีกิจกรรมอบรมเรื่องสมาธิแก่นักเรียนเพื่อพลังในการคุ้มกันเป็นเกราะกำลังให้นักเรียนมีสมาธิ ผลของการทำสมาธิทำให้นักเรียนเกิดมีสติระลึกอยู่เสมอว่าก่อนทำพูดอะไรต้องคิดให้รอบคอบก่อนทุกครั้งการดำเนินชีวิตประจำวันนักเรียนต้องมีสติสัมปชัญญะ คือ ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติดต่างๆ ที่เกิดความบั่นทอนชีวิตดำเนินชีวิตในปัจจุบันความความไม่ประมาท^{๒๕}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการติ่มสุราและสิ่งเสพติด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของยาเสพติดจากสื่อต่างๆ เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องแล้วจะเกิดอะไรขึ้นผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทำให้รู้จักคุณและโทษของสิ่งเสพติดต่างๆ หากมีเพื่อนหรือใครมาชวนขอให้ปฏิเสธและมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

^{๒๑} สัมภาษณ์ นางสาวสุนทรี แก้วมณี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายสดชื่น ต้นดี, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางปณวรรณ เดชกล้า, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวเบญจภา งามเลิศลักษณ์กุล, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นางปณวรรณ เดชกล้า, ๙ สิงหาคม ๒๕๕๙.

๔.๓ ผลการเสนอแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ข้อมูลของการวิเคราะห์เอกสารสภาพปัจจุบัน และเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ และข้อมูลของการสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการสรุปผลการเสนอแนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

ศิลปะข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ : มีความเมตตาต่อสัตว์ทุกชนิดให้อาหารเพื่อเป็นทานการสัตว์ไม่ว่าจะเป็นจำพวกใด ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจเพราะสัตว์และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างบนโลกต้องหวงแหนชีวิตของตนเอง

ศิลปะข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ : ไม่หยิบของของคนอื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต เก็บของคนอื่นได้ควรจะตำราวจหรือครูประจำชั้นให้ประชาสัมพันธ์หาเจ้าของ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ใช้ธรรมมะขัดเกลาจิตใจ

ศิลปะข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดินในกาม : ควรปลูกจิตสำนึกให้นึกถึงปัญหาที่จะตามมาและรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว ไม่ควรแย่งแฟนบุคคลอื่นจะทำให้เป็นที่ระแวงของแฟนหรือครอบครัวเขา ทุกเพศทุกวัยควรละเว้นการทำผิดศิลปะข้อนี้

ศิลปะข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ : โรงเรียนควรเข้มงวด เรื่องวัฒนธรรมภาษา จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น ควรพูดแต่ความจริง เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้ฟังทั้งอยู่ต่อหน้าและลับ เพราะการพูดความจริงจะก่อให้เกิดความสามัคคีหรือการส่งข้อความตามออนไลน์ต่างๆ

ศิลปะข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด : โรงเรียนควรรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น ต้องมีสติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิตไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดต่างๆ ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ควรห่างไกลจากสิ่งเสพติดทุกชนิดเพราะเป็นเครื่องมาซึ่งความหายนะแก่ตนเอง

สรุปได้ว่า แนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัตเพื่อสุขภาพ ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจในการรักษาศิลปะข้อที่ ๑ โรงเรียนควรประสานกับครอบครัวที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ใช้ธรรมมะขัดเกลาจิตใจโรงเรียนควรปลูกจิตสำนึกให้นึกถึงปัญหาที่จะตามมา และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว โรงเรียนควรเข้มงวด เรื่องวัฒนธรรมภาษา จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น โรงเรียนควรรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ศิล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จากบทสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต

อานิสงส์ของการรักษาศิล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล		
ศิลป ๕	จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล	อานิสงส์ของการรักษาศิล
ศิลปข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์	ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจ เพราะสัตว์และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างบนโลกต้องหวงแหนชีวิตของตนเอง	ทำให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจ อันเนื่องมาจากความประพฤติอันดีงาม
ศิลปข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์	ไม่หยิบของของคนอื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต เก็บของของคนอื่นได้ ควรแจ้งครูประจำชั้นให้ประชาสัมพันธ์หาเจ้าของ	หาสิ่งที่ปรารถนาได้ โภคทรัพย์ที่มีอยู่แล้วยังถาวรยั่งยืน
ศิลปข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม	การแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว ไม่ควรแย่งแฟนบุคคลอื่น	ไม่มีข้าศึกศัตรู เป็นที่รักของคนทั่วไป
ศิลปข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ	ปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก	มีอินทรีทั้ง ๕ ผ่องใส มีวาจาไพเราะอ่อนหวาน
ศิลปข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุรา และสิ่งเสพติด	ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุรา ขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น ต้องมีสติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิตไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดต่างๆ	มีสติมั่นทุกเมื่อ มีปัญญาคี มีความรู้มาก มีคนนับถือยำเกรง

ตารางที่ ๔.๑๑ อานิสงส์ของการรักษาศิล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา เทคนิค ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลป

ศิลปข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจ เพราะสัตว์และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างบนโลกต้องหวงแหนชีวิตของตนเอง อานิสงส์ของการรักษาศิล ทำให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจ อันเนื่องมาจากความประพฤติอันดีงาม

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ ไม่หยิบของคนอื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต เก็บของคนอื่นได้ ควรแจ้งครูประจำชั้นให้ประชาสัมพันธ์หาเจ้าของ หาสิ่งที่ปรารถนาได้ อานิสงส์ของการรักษาศีล โภคทรัพย์ที่มีอยู่แล้วยิ่งถาวรยั่งยืน

ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดินกาม การแต่งกายสุภาพแบบไทย รักษนวลสงวนตัว ไม่ควรแย่งแฟนบุคคลอื่น อานิสงส์ของการรักษาศีล ไม่มีข้าศึกศัตรู เป็นที่รักของคนทั่วไป

ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ ปลุกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลุกฝังตั้งแต่วัยเด็ก อานิสงส์ของการรักษาศีล มีอินทรีทั้ง ๕ ผ่องใส มีวาจาไพเราะอ่อนหวาน

ศีลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น ต้องมีสติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิตไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดต่างๆ อานิสงส์ของการรักษาศีล มีสติมั่นทุกเมื่อ มีปัญญาดี มีความรู้มาก มีคนนับถือยำเกรง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ คือ

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๒. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๓. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

๕.๑สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นนักเรียน โดยรวม ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด รองลงมา ได้แก่ ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม และข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ดังนี้

๑. ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมายเนื้อหา เทคนิค ประเมินผล : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด รายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการทำร้ายสัตว์ทุกชนิด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการฆ่าสัตว์ทุกชนิด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการทรมานสัตว์ทุกชนิด และรายข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมการละเว้นการฆ่าสัตว์ตามลำดับ

๒. ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมายเนื้อหา เทคนิค ประเมินผล : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด รายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการไม่ละเมิดศีลที่ข้อรองลงมา ได้แก่ โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตามศีลที่ข้อ ๒ โรงเรียนส่งเสริม

การจัดกิจกรรมไม่เอาวัดเอาเปรียบเพื่อนๆ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมหยิบของผู้อื่นโดยได้รับอนุญาต และรายชื่อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการลักทรัพย์คนอื่น ตามลำดับ

๓. ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศีล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมายเนื้อหา เทคนิค ประเมินผล : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รายชื่อทุกชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนล่วงละเมิดของรักผู้อื่น รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักเดียวใจเดียว โรงเรียนประเมินการจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติคนที่เรารักโรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนดูสื่อที่สร้างสรรค์ และรายชื่ออยู่ในระดับต่ำสุด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพอใจในของรักของตน ตามลำดับ

๔. ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศีล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมายเนื้อหา เทคนิค ประเมินผล : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รายชื่อทุกชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพูดกับทุกคนด้วยความปรารถนาดี รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดแต่ความเป็นจริงใจ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดสิ่งที่เกิดความสามัคคี โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพูดคำที่สุภาพ และรายชื่อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนประเมินผลการใช้วาจานักเรียน ตามลำดับ

๕. ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ศีล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน จุดมุ่งหมายเนื้อหา เทคนิค ประเมินผล : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดรายชื่อทุกชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนประเมินการส่งเสริมกิจกรรมเห็นอานิสงส์ของศีลข้อที่ ๕ รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของการสูบบุหรี่ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นอานิสงส์ของศีลข้อที่ ๕ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากแหล่งเรียนรู้ อบายมุข และรายชื่อที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษสุราและสิ่งเสพติด ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๑.การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์แต่ละท่านควรให้นักเรียนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นคนมีความเมตตากรุณาไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ ความเจ็บปวดเดือดร้อน หรือถึงแก่ความตาย พ่อแม่ควรรหาแนวทางสนับสนุนอบรมเลี้ยงดูหรือทางโรงเรียนต้องมึบทบาทสำคัญในการปลูกฝังความเมตตาแก่นักเรียนการฆ่าสัตว์ สิ่งมีชีวิตต่างๆทุกคนต้องเมตตาให้

ความช่วยเหลือสรรพสัตว์ตามกำลังความสามารถของตน สงสารเห็นอกเห็นใจและไม่คุกคามให้เกิดความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ

๒. การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเรื่องความซื่อสัตย์ รู้จักเหตุผลของความสุขทุกข์เมื่อของที่ตนเองรักหายไป ตรงนี้เป็นจุดสำคัญ ให้นักเรียนทุกคนจะหยิบหรือเอาของบุคคลอื่นควรขออนุญาตก่อนค่อยหยิบไปเจ้าของสิ่งจะได้หายสงสัยว่าถูกลักขโมยโรงเรียนและผู้ปกครองทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรมการส่งเสริมแก่นักเรียนอีกแนวทางหนึ่งเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของมีจิตใจที่บริสุทธิ์เกี่ยวกับเรื่องการยืมของหรือเอาคนอื่นมาแล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ ในรูปแบบให้นักเรียนนำเสนอเป็นข่าวที่บ้านจากสื่อต่างๆ ให้เห็นถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นการขาดความน่าเชื่อถือเป็นที่รังเกียจของคนและสังคม การลักทรัพย์คนอื่นไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการใดๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น

๓. การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านครูสอนในรายวิชาต้องมีการบูรณาการให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของศีลข้อนี้ ให้ปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมไม่ควรเข้าไปคบพบแบบเชิงชั่วสาวกับภรรยาหรือสามีคนอื่น จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนโดยครูประจำชั้นและเชิญวิทยากรทั้งพระภิกษุ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องศีลข้อ ๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน

๔. การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านจากการพูดเท็จ ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเด็กดีศรีสุนัน มีการให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย พูดที่ไพเราะแก่นักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีครูทุกคนสอนให้นักเรียนมีนิสัยจะพูดอะไร ควรพิจารณาคำพูดให้รอบคอบก่อน ควรคิดให้รอบคอบก่อนพูด และมีสติสัมปชัญญะเสมอพูดแต่ความเป็นจริง เกิดประโยชน์ทั้งผู้พูดและฟัง เพราะการพูดเป็นเรื่องสำคัญ พูดให้ดีก็ได้ ไม่ได้ก็ได้ ถ้าไม่มีสาระและเป็นประโยชน์จะมีแต่คนนิยมชมชอบ นักเรียนควรพูดแต่สิ่งที่เป็นจริง

๕. การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของยาเสพติดจากสื่อต่างๆ เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องแล้วจะเกิดอะไรขึ้นผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทำให้รู้จักคุณและโทษของสิ่งเสพติดต่างๆ หากมีเพื่อนหรือใครมาชวนขอให้ปฏิเสธและมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

๕.๑.๓ ข้อเสนอแนะทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

แนวทางของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัตเพื่อสุขภาพ ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจในการรักษาศีลข้อที่ ๑ โรงเรียนควรประสานกับครอบครัวที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ใช้ธรรมะขัดเกลาจิตใจโรงเรียนควรปลูกจิตสำนึกให้นักถึงปัญหาที่จะตามมา และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว โรงเรียนควรเข้มงวด เรื่องวัฒนธรรมภาษา จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น โรงเรียนควรรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา

ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ สภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นนักเรียน โดยรวม ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด รองลงมา ได้แก่ ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ ด้านเว้นจากการประพฤติผิดในกาม และข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ตามลำดับ ดังนี้

๑.ระดับมากที่สุด ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของการสูบบุหรี่ มี โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นอันตรายของสิ่งผิดที่ ๕ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากแหล่งเรียนรู้ อบายมุข และรายข้อที่มีระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษสุราและสิ่งเสพติด

๒. ด้านเว้นจากการพูดเท็จ : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการพูดเท็จ ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพูดกับทุกคนด้วยความปรารถนาดี รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดแต่ความจริงใจ โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดสิ่งที่เกิดความรู้สึก โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพูดคำที่สุภาพ และรายข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสื่อสารทางออนไลน์ด้วยความจริงตามลำดับ

๓. ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการลักทรัพย์ ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด รายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการไม่ละเมิดสิทธิ์ที่ขอ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตามสิทธิ์ที่ขอ ๒ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อนๆ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมหยิบของผู้อื่นโดย

ได้รับอนุญาต และรายชื่อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการลักทรัพย์คนอื่น ตามลำดับ

๔. ด้านเว้นจากการประพาศิตินในกาม : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการประพาศิตินในกาม ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนล่วงละเมิดของรักผู้อื่น รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักเดียวใจเดียว มีโรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติคนที่เรารัก โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนดูสื่อที่สร้างสรรค์ และรายชื่ออยู่ในระดับต่ำสุด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพอใจในของรักของตน ตามลำดับ

๕. ชื่อที่อยู่ในระดับต่ำสุด ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ : ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านเว้นจากการฆ่าสัตว์ ภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด รายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเล่นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการทำร้ายสัตว์ทุกชนิด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการฆ่าสัตว์ทุกชนิด โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการทรมานสัตว์ทุกชนิด และรายชื่ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการยุยงให้ผู้อื่นฆ่าสัตว์ ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพงษ์ศักดิ์ สนิทระกูล ได้วิจัยเรื่อง "ศึกษาการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหามาจากการละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทยตามวิธีพุทธวิธี : กรณีศึกษาเยาเสพติด" ผลการวิจัยพบว่า ศีลเป็นข้อปฏิบัติสนับสนุนการละชั่ว ทำดี ทำให้เกิดสภาพการเป็นอยู่ ที่เกื้อกูลแก่การปฏิบัติกิจต่างๆ ส่งผลให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันด้วยดี มีความสงบเรียบร้อย ศีลจึงเป็นคำสอนและหลักปฏิบัติที่สำคัญ เป็นหลัก ประพาศิตสำหรับทุกคน ได้แก่ ๑) ปานาติปาตา เวรมณี คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำลายชีวิต ๒) อทินนาทานา เวรมณี คือ เว้นจากการลักขโมยหรือฉ้อโกง ๓) กาเมสุ มิจฉาราวา เวรมณี คือ เว้นจากการประพาศิตินในกาม ๔) มุสาวาทา เวรมณี คือ เว้นจากการพูดเท็จ ๕) สุราเมรัยมัชฌิมาทฏฐานา เวรมณี คือ เว้นจากการดื่มสุราเมรัยและยาเสพติดซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการวิจัยการที่เยาวชนไทยละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ เป็นการทำลายสติสัมปชัญญะที่เป็นตัวคุ้มครองศีล ทำให้เกิดความประมาท ขาดเหตุผล เกิดความวิปริตเพราะยาเสพติดทำให้เยาวชนไม่สามารถควบคุมตนเอง ส่งผลให้เบญจศีลทั้ง ๔ ข้อเบื้องต้นถูกละเมิดไปด้วย เมื่อเบญจศีลที่เป็นรากฐานสำคัญเพื่อควบคุมความสุขสงบเรียบร้อยถูกละเมิด สังคมก็ไม่สามารถอยู่ได้ยาเสพติดในสถานการณ์ปัจจุบันได้ถูกพัฒนามาโดยลำดับ จากยาเสพติดธรรมดาได้ผ่านกรรมวิธีสังเคราะห์ที่สลับซับซ้อน เป็นยาเสพติดชนิดใหม่ ซึ่งทำให้ผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจผู้เสพอย่างรุนแรงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าสู่วงจรของปัญหาเสพติดได้ง่าย เพราะเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้อยากทดลอง มีการคบเพื่อนมากขึ้น มีค่านิยมที่เลียนแบบกลุ่ม มีโอกาสที่ละเมิดเบญจศีล ข้อที่ ๕ ได้มากที่สุด แม้ภาครัฐจะดำเนินการป้องกันอย่างเต็มที่ แต่ปัญหาเสพติดก็ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในการศึกษาการละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทยตามพุทธวิธี ได้ใช้

แนวทางแก้ไขปัญห โดยใช้ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในหมายถึงการใช้หลัก โยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดที่ถูก รู้จักคิด คิดเป็น ส่วนปัจจัยภายนอกหมายถึงการใช้ปร โตโฆสะ คือ การรับฟังคำแนะนำ คำสั่งสอน เล่าเรียน หาความรู้ สนทนา ซักถามว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ซึ่งปัจจัยทั้งสองนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ เยาวชนไทยดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง มี สติสัมปชัญญะ เป็นเครื่องกำกับความผิดและการกระทำอันจะทำให้การละเมิดเบญจศีล ข้อที่ ๕ ของเยาวชนไทย จะไม่เกิดขึ้น^๑

๕.๒.๒ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่มาจากการสรุปสัมภาษณ์

ด้านที่ ๑ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านนี้มาจากการฆ่าสัตว์แต่ละท่านควรให้นักเรียนรู้จักเอา ใจเขามาใส่ใจเราเป็นคนมีความเมตตากรุณาไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ ความ เจ็บปวด เดือดร้อน หรือถึงแก่ความตาย พ่อแม่ควรหาแนวทางสนับสนุนอบรมเลี้ยงดูหรือทางโรงเรียน ต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังความเมตตาแก่นักเรียนการฆ่าสัตว์ สิ่งมีชีวิตต่างๆทุกคนต้องมี เมตตาให้ความช่วยเหลือสรรพสัตว์ตามกำลังความสามารถของตน สงสารเห็นอกเห็นใจและไม่คุกคาม ให้เกิดความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ

ด้านที่ ๒ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านนี้มาจากการลักทรัพย์ การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบ วินัยเรื่องความซื่อสัตย์ รู้จักเหตุผลของความสุขทุกข์เมื่อของที่ตนเองรักหายไป ตรงนี้เป็นจุดสำคัญ ใ้ นักเรียนทุกคนจะหยิบหรือเอาของบุคคลอื่นควรขออนุญาตก่อนค่อยหยิบไปเจ้าของสิ่งจะได้หาย สงสัยว่าถูกลักขโมยโรงเรียนและผู้ปกครองทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรมการส่งเสริมแก่นักเรียนอีกแนวทางหนึ่งเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของมีจิตใจที่บริสุทธิ์ เกี่ยวกับเรื่องการยืมของหรือเอาคนอื่นมาแล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ ในรูปแบบให้นักเรียนนำเสนอเป็นข่าว ที่บ้านจากสื่อต่างๆ ให้เห็นถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นการขาดความน่าเชื่อถือเป็นที่รังเกียจของ คนและสังคมการลักทรัพย์คนอื่นไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการใดๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น

ด้านที่ ๓ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านครูสอนในรายวิชาต้องมีการบูรณาการให้นักเรียนได้ ตระหนักเห็นความสำคัญของศีลข้อนี้ ให้ปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมไม่ควรเข้าไปคบพบแบบ เชิงชู้สาวกับภรรยาหรือสามีคนอื่น จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนโดยครูประจำชั้นและเชิญวิทยากร ทั้งพระภิกษุ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องศีลข้อ ๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน

ด้านที่ ๔ การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านจากการพูดเท็จ ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเด็กดีศรีสุนัน

^๑พงษ์ศักดิ์ สนธิตระกูล, "ศึกษาการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหามาจากการละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ ของ เยาวชนไทยตามวิธีพุทธวิธี", วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

ละอาย ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น โรงเรียนควรบรรจุให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชัยณรงค์ วิทิโต (เรื่องมะรุต) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักศีล ๕ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม” ผลการวิจัยพบว่า ศีล ๕ เป็นหลักมนุษยธรรม เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤติผิดในกาม การไม่พูดเท็จ และการไม่ดื่มสุราเมรัยศีล ๕ เป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรม เป็นลักษณะ มีความปรกติทางกายวาจาเป็นที่ตั้ง โดยมีองค์ประกอบของศีล ๕ แต่ละข้อ คือ เจตนา เป็นความไม่กำเริบทางกาย และวาจา ให้พ้นจากความชั่วทั้งปวง ย่อมมีความสงบสันติสุขในชีวิต ปัจจุบัน และอนาคตเป็นอันสงบ และในตรงกันข้าม โทษของการละเมิดศีล เป็นเหตุให้ประมาทเป็น บ่อเกิดแห่งภัยเวรโดยประการต่างๆ ย่อมประสบทุกข์ทั้งในปัจจุบัน และสัมปรายภพ บันทอน ความก้าวหน้า ความเจริญ และความสงบสันติสุขในการดำเนินชีวิต

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การปลูกฝังความกตัญญูทวดเวทีแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต ๒ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงนโยบาย มีดังนี้

๑. ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับความกตัญญูทวดเวที :

ผู้บริหารและครูมีรูปแบบการปลูกจิตสำนึกในตัวเองและการแสดงออกภายนอก โดยการกระทำและปฏิบัติตนให้เหมาะสมด้านความกตัญญูเพราะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน เริ่มต้นการปลูกฝังตั้งแต่ครอบครัวและโรงเรียนควรวางรากฐานจากการสร้างความรัก ความเข้าใจรู้จักความกตัญญูทวดเวทีต่อผู้มีพระคุณ และการให้ความรู้ เข้าใจ ด้วยวิธีการอบรมให้รู้จัก บาปบุญ คุณและโทษที่เกิดจากความไม่กตัญญูโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อการปลูกฝัง

๒. ด้านระดับพฤติกรรมที่เป็นต้นแบบ

ผู้บริหารและครูควรมีแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมเริ่มต้นด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางโรงเรียนและทางครอบครัวให้เห็นเป็นประจักษ์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมเป็น อีกแนวทางหนึ่งเพื่อให้นักเรียน เรียนรู้เรื่องความเป็นต้นแบบที่ดีเพื่อให้ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นและครูเป็นต้นแบบที่ของนักเรียนในการดำเนินชีวิต

๓. ด้านแรงจูงใจในการปลูกฝัง

ผู้บริหารและครูมีการยกย่องนักเรียนที่ทำความดีเริ่ม ครูและเพื่อนๆ ในโรงเรียนและ ครอบครัว ด้วยการให้สิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อประสบผลสำเร็จในชีวิต และการชี้ให้นักเรียน มองเห็นผลของการทำความดีและผลที่ได้รับตอบแทนกลับมาเพื่อเป็นแรงใจ

๔. ด้านการกระตุ้นด้านคุณธรรม

ผู้บริหารและครูควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้วยรูปแบบที่หลากหลายให้ได้เรียนรู้ คุณธรรมเพื่อการกระตุ้น การประกาศเกียรติคุณความความดีงามที่เขาได้กระทำเป็นประโยชน์ต่อ

โรงเรียน ครอบครัวและสังคม เป็นการกระตุ้นทางหนึ่ง และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการเรียนรู้คุณธรรมด้วยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนให้รู้บุญคุณของบุคคลที่มีอุปการะ

๕. ด้านการให้แรงเสริม

ผู้บริหารและครูควรมีสร้างขวัญและกำลังใจให้นักเรียนที่มีคุณธรรม คือ การมอบรางวัลหรือการให้ทุนการศึกษาและให้กำลังใจด้วยชื่นชมกับนักเรียนหรือบุคคลที่ทำความดีมีประโยชน์แก่ตนและส่วนรวมและมีการประชาสัมพันธ์หน้าห้องเรียนหน้าเสาธง และการยกตัวอย่างบุคคลที่ได้รับรางวัลดีเด่นเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้เพื่อนๆ คล้อยตามและอยากจะทำความดีขึ้นมา

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป มีดังนี้

๑. ควรวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมแก่นักเรียน เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน
๒. ควรวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมพื้นฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านชีวิตประจำวันแก่นักเรียนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
๓. ควรวิจัยเรื่อง การสร้างคุณธรรมพื้นฐานแก่นักเรียนโดยเริ่มต้นจากครอบครัวเป็น เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ปกครอง
๔. ควรวิจัยเรื่อง ศูนย์การประชาสัมพันธ์นักเรียนดีมีคุณธรรมในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างการทำความดี

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาเดปีฎก ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. **พระไตรปิฎกภาษาไทย**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. **อรรถกถาบาลี**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

_____. **พระสูตรและอรรถกถา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และ ตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๔.

คณะกรรมการดำเนินการพัฒนานิสิตนักศึกษาออกชั้นเรียน. **รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการอบรม, ๒๕๕๐.

ประยูร อาษานาม. **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). “**พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ชำระเพิ่มเติมช่วงที่ ๑ ทับ/ยุดิ**”. โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภากรุงเทพมหานคร. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๗). ๒๕๕๔.

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ. ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.

ราชกิจจานุเบกษา, **หมวดที่ ๑ บททั่วไป ความหมายและหลักการ**. เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒.

วิทยากร เชียงกุล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท.วารสารการพัฒนาชุมชน.

ปีที่ ๓๐, ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙.

สุทธิวรรณ ตันติธรรมาวงศ์ รศ.ดร. และ ศศิกัญจน์ รศ.ดร. ทวิสุวรรณ,การส่งเสริมคุณธรรมที่มี

ประสิทธิภาพ: กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ. รายงานการวิจัย.

ทุนอุดหนุนการวิจัยจาก กรมศาสนา: กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานสถานะสังคมประจำปี

๒๕๕๒-๒๕๕๕. สำนักประเมินและเผยแพร่การพัฒนา: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษา. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม:

มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๐.

สุรพล บัวพิมพ์. การวางแผนการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘. อ่างทอง:

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง, ๒๕๔๘.

สุนน อมรวิวัฒน์, อ่างใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ,**คู่มือการ**

จัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. พระนครศรีอยุธยา:
เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง, ๒๕๕๓.

หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กประจำพุทธศักราช ๒๕๕๖ คีล ๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พิมพ์พระราชทานเนื่องในวโรกาสพิธีวันวิสาขบูชาพุทธศักราช ๒๕๕๖.

(๒) วิทยานิพนธ์:

พระชัยณรงค์ วิฑิต (รองมะรุต). “การประยุกต์หลักศีล ๕ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พงษ์ศักดิ์ สนธิตระกูล. “ศึกษาการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหามาจากการละเมิดเบญจศีลข้อที่ ๕ ของ

เยาวชนไทยตามวิธีพุทธวิธี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** สาขาวิชา

พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระครูวิธานนุยุต (นิพนธ์ ญาณวิโร,โสดา). “กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคี

อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (การบริหารการศึกษา)”. **วิทยานิพนธ์พระพุทธศาสตร**

มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๕.

อมร อำไพรุ่งเรือง. “การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่องละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

พฤติกรรม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.edupol.org/edu_P/systemedu/cschoo1/data/9.pdf [๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

Mr. A-ganit A. Khomweera “แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้”. ๒๕๕๑.(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/304229>. [๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑].

ส่งเสริมการรักษาศีล, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.northbkk.ac.th/n13 [๒๐ เมษายน ๕๙].

โครงการหมู่บ้านศีล ๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.google.co.th/> [๒๒ เมษายน ๕๙],

โครงการหมู่บ้านศีล ๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.google.co.th/> [๒๒ เมษายน ๕๙].

คุณธรรมจริยธรรม: การรักษาศีล ๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.flickr.com/photos/> [๒๒ เมษายน ๕๙].

(๔) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ นายธีรเดช ภูทองชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนทศทิศ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสุนทรี แก้วมณี, ครูโรงเรียนโรงเรียนทศทิศ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

สัมภาษณ์ นายสดชื่น ต้นดี, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนวัดท่าเลทอง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางปิ่นวรรณ เดชกล้า, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล, ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒. ภาษาอังกฤษ

Cronbach, Lee J, **Essentials of psychological testing**, 4th ed, (New York: Harepr & Row, 2971).

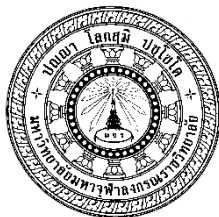
Gorton, R. A., **School administration and supervision: leadership, challenges and opportunities**. Dubuque: Wrn. C. Brown, 1983.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามสำหรับหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC)
- การแปลผลค่า IOC จากแบบสอบถาม
- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับหาคำดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC)

เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับระดับการพิจารณาของท่านเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

ซึ่งมีระดับเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +๑ หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือใช้ได้
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือต้องปรับปรุง
- ๑ หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือต้องตัดทิ้ง

ตัวอย่าง

ข้อ	รายการ	ระดับการพิจารณา			
		+๑	๐	-๑	หมายเหตุ
๐	มีการกล่าวทักทายอย่างสนิทสนมเป็นกันเอง	✓			

จากตัวอย่าง

ข้อ ๐ ท่านเห็นว่า ท่านมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ในด้านที่ ๑ กระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (ร่วมคิด) อยู่ในระดับใช้ได้

พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐิติโก (สร้อยทองคำ)
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร
สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา**

จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +๑ หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือใช้ได้
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือต้องปรับปรุง
- ๑ หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือต้องตัดทิ้ง

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนทางขวามือ ตามที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาตามหลักกัลยาณมิตร เพียงระดับเดียวในแต่ละข้อ ทุกข้อ

ข้อ	การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ใช้ศีล ๕ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น			
		+๑	๐	-๑	หมายเหตุ
ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์					
๑	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเว้นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	✓			
๒	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการทำร้ายสัตว์ทุกชนิด	✓			
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการฆ่าสัตว์ทุกชนิด	✓			
๔	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการทรมานสัตว์ทุกชนิด	✓			
๕	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการยุยงให้ผู้อื่นฆ่าสัตว์	✓			
ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์					
๑	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเว้นการลักทรัพย์คนอื่น	✓			
๒	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมหยิบของผู้อื่นโดยได้รับอนุญาต	✓			
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่เอาัดเอาเปรียบเพื่อนๆ	✓			
๔	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการไม่เมิดศีลข้อ ๒	✓			
๕	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตามศีลข้อ ๒	✓			
ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม					
๑	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนดูสื่อที่สร้างสรรค์	✓			
๒	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักเดียวใจเดียว	✓			
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพอใจในของรักของตน	✓			
๔	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติคนที่เรารัก	✓			
๕	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนล่วงละเมิดของรักผู้อื่น	✓			
ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ					
๑	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดแต่ความเป็นจริงใจ	✓			
๒	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดสิ่งที่เกิดความรู้สึก	✓			

๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพูดคำที่สุภาพ	✓			
๔	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพูดกับทุกคนด้วยความปรารถนาดี	✓			
๕	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสื่อสารทางออนไลน์ด้วยข้อความจริง	✓			
ศิลป์ข้อที่ ๕ เว้นจากการติ่มสุราและสิ่งเสพติด					
๑	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษสุราและสิ่งเสพติด	✓			
๒	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของการสูบบุหรี่	✓			
๓	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากแหล่งอบายมุข	✓			
๔	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นอันตรายของศิลป์ข้อที่ ๕	✓			
๕	โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา	✓			

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลป์ ๕
สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์
.....
.....
๒. เว้นจากการลักทรัพย์
.....
.....
๓. เว้นจากการประพฤติผิดในกาม
.....
.....
๔. ศิลป์ข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ
.....
.....
๕. เว้นจากการติ่มสุราและสิ่งเสพติด
.....
.....

การแปลผลค่า (IOC) จากแบบสอบถาม

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน ที่ได้ประเมินความสอดคล้อง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

- +๑ หมายถึง เหมาะสมว่า แบบสอบถามวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
 - หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แบบสอบถามวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
- ๑ หมายถึง ไม่เหมาะสมว่า แบบสอบถามไม่ได้วัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

แบบสอบถามที่ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับดี สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้จะต้องมีค่า IOC เกินกว่า ๐.๕ เป็นต้นไป

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน

(IOC Index of Objective Congruence)

เรื่อง

การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- +๑ = แน่ใจ หมายถึง แบบสอบถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน
- = ไม่แน่ใจ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้
- ๑ = ไม่แนใจ หมายถึง แบบสอบถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน					รวม/คน	ผลของ IOC	สรุปผล
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๗.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

๑๘.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๑.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน					รวม/คน	ผลของ IOC	สรุปผล
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๒๓.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๔.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ค่า IOC ได้ ๑.๐๐ ถือว่า ใช้ได้ ต่ำกว่า ๐.๐๕ ต้องปรับปรุงแก้ไข							๑.๐๐	ใช้ได้

สรุปผลการหา ค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่านตรวจเครื่องมือวิจัย ทุกท่านมีความเห็นว่าแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีให้ สอดคล้องกับตัวแปรทั้ง ๕ ด้าน คือ

ข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์

ข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์

ข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

ข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ

ข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด

โดยที่ ค่า IOC = +๑ คือ แบบสอบถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

ค่า IOC = ๐ คือ ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้

ค่า IOC = - ๑ คือ แบบสอบถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

โดยใช้วิธีเลือกข้อคำถามของแบบสอบถามที่มีค่ากำหนดทางสถิติที่ ๐.๐๕ ขึ้นไป จากคำถาม ทั้งหมด ๓๐ ข้อ ใช้ได้ ๓๐ ข้อ คือ มีข้อคำตอบของแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ในการหา ค่า (IOC) และได้ค่า IOC มากกว่า ๑.๐๐ ทุกข้อ นั้นหมายความว่าแบบสอบถามสามารถนำไปวัดผลของแบบสอบถาม ได้อย่างแน่นอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง แบบสอบถาม

๑. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ๒. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ๓. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

๒. แบ่งแบบสอบถามเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕
สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีทุกท่านที่เก็บข้อมูลวิจัยและขอกราบขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐิติโก (สร้อยทองคำ)

นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๘ ปี

☐ ๙ ปี

☐ ๑๐ ปี

☐ ๑๑ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับชั้นการเรียนรู้

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๔ การศึกษาอยู่โรงเรียน

☐ โรงเรียนวัดทศทิศ

☐ โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์

☐ โรงเรียนวัดอดิศร

☐ โรงเรียนชุมชนวัดท่าเลทอง

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วพิจารณาว่าการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีแต่ละข้อ ควรคะแนนอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

๕ หมายถึง มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะ ๕ มากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะ ๕ มาก
 ๓ หมายถึง มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะ ๕ ปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะ ๕ น้อย
 ๑ หมายถึง มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะ ๕ น้อยที่สุด

ข้อ	การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
ศิลปะข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์						
๑	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการละเล่นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
๒	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการทำร้ายสัตว์ทุกชนิด					
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการฆ่าสัตว์ทุกชนิด					
๔	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการทรมานสัตว์ทุกชนิด					
๕	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการยุงให้ผู้อื่นฆ่าสัตว์					
ศิลปะข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์						
๑	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมละเล่นการลักทรัพย์คนอื่น					
๒	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมหยิบของผู้อื่นโดยได้รับอนุญาต					
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อนๆ					
๔	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการไม่เมิดศิลปะข้อ ๒					
๕	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตามศิลปะข้อ ๒					
ศิลปะข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม						
๑	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนดูสื่อที่สร้างสรรค์					
๒	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักเดียวใจเดียว					
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพอใจในความรักของตน					
๔	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติคนที่เรารัก					
๕	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนล่วงละเมิดของรักผู้อื่น					
ศิลปะข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ						
๑	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดแต่ความเป็นจริงใจ					
๒	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพูดสิ่งที่เกิดความสามัคคี					
๓	โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนพูดคำที่สุภาพ					
๔	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนพูดกับทุกคนด้วยความปรารถนาดี					
๕	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสื่อสารทางออนไลน์ด้วยข้อความจริง					
ศิลปะข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด						
๑	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษสุราและสิ่งเสพติด					
๒	โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นโทษของการสูบบุหรี่					

๓	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากแหล่งอบายมุข					
๔	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเห็นอันตรายของสื่อที่ ๕					
๕	โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สื่อ ๕
สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์

๒. เว้นจากการลักทรัพย์

๓. เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

๔. สื่อข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ

๕. เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด

ขอเจริญพรขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียน

โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล

วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง

วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

ส่วนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ ๕ สำหรับนักเรียน

โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามประเด็นข้อสัมภาษณ์ต่อไปนี้

๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์

๒. เว้นจากการลักทรัพย์

๓. เว้นจากการประพฤติดีในกาม

๔. ศิลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ

๕. เว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติด

ขอเจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือเชิญ

- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย
- รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์
- หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

๑. ดร.เกษม แสงนนท์ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. รศ.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๔. รศ.ดร.วิชุดา หุ่นไไล อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๕. ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต นนทบุรี

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์จำนวน ๕ รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑. นายธีรเดช ภูกองชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทศทิศ
๒. นายสดชื่น ตันดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเลทอง
๓. นางปิ่นวรรณ เดชกล้า	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์
๔. นางสาวเบญจภา งามเลิศรักษกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอดิศร
๕. นางสุนทรี แก้วมณี	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนวัดทศทิศ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๒๑๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน รศ.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร. ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี)

วันที่ 15 ตุลาคม ๒๕๖1

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๒๑๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน รศ.ดร.วิชุดา หุ่นวิไล
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร. ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.วิชุดา หุ่นวิไล)

วันที่ ๗.๑.๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะสมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๒๑๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจการกรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร. ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ดำเนินงานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ)

วันที่ ๑๑...๓...๕๖

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /ว.๒๑๖๘ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุดคุณ, ดร. ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการ

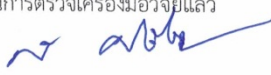
เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติโครงการให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้นงานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

วันที่

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /ว.๒๑๖๘ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เกษม แสงนนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุดคุณ,ดร. ประธานกรรมการ

๒. รศ.ดร.สิน งามประโคน กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(ดร.เกษม แสงนนท์)

วันที่ ๑๑.๑๐.๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๔๐๘๗.๐๖๘/๑๗๑

โรงเรียนวัดอติศร

๒ หมู่ ๑ ตำบลบึงทองหลาง

อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๑๒๑๕๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ส่งแบบสอบถามงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

จำนวน

๑

ชุด

ตามที่ พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ แจ้งให้โรงเรียนดำเนินการ
ตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย นั้น ทางโรงเรียนได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงขอส่งเอกสารดังกล่าว
มาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวบุญมา งามเดี๋ยวกุล)

ครูโรงเรียนวัดอติศร รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอติศร

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๕๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

www.mcu.ac.th

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยอธิการบดีโรงเรียนวัดพิทักษ์ราษฎร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา จูติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รัทสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจการกรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากผู้บริหารและครู เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจการกรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดีและขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผอ. ร. วัดพิทักษ์ราษฎร์

ขอแสดงความนับถือ

- ถวาม น. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หลังเรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

(ดร.เกษม แสงนนท์)

- จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

๑๔ ธ.ค. ๒๕๖๑

- ทราบน

- แจ้งคณะครูทราบแล้ว

ดำเนินการให้แก่นักเรียน

ตามแผนการสอนต่อไป

และสัปดาห์หน้าต่อไป

๒๕๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๙๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาบาล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิตดากำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากผู้บริหารและครู เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดีและขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผอ.ร.ร.

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อวิจัย ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา

เพื่อทราบ

- ผอ.ร.ร.

- ทราบ

๑๗ ธ. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๗๑.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

www.mcu.ac.th

๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดท่าเลทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา จิตโก นามสกุล สร้อยทองคำ รัทสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ เพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผอ. รร.

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แจ้งเรื่อง ขออนุญาต แจกแบบสอบถาม เพื่อทดสอบ

เครื่องมือวิจัย

เพื่อทราบ

- ผอ.รพท.

ทวน

- ผอ.รพท.

- ทวน

๒๕๖๑ ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทดลองวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๙๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าอิฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโก นามสกุล สร้อยทองคำ รัศประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากผู้บริหารและครู เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดีและขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๙๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนายูง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๓๗๐
โทร. ๐๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

โรงเรียนวัดทศทิศ
เลขที่รับ ๙๓๖
วันที่ 17 / ๕.๐. / ๖1
เวลา ๙.4๕

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทศทิศ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดประสิทธิ์ ฉายา ฐิติโค นามสกุล สร้อยทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๖๖ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากผู้บริหารและครู เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล ๕ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดีและขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผอ.ร.ร.วัดทศทิศ
- เพื่อโปรดทราบ
- เพื่อโปรดพิจารณา
มอบหมายให้กลุ่ม
งานดำเนินการ.....
☐ กลุ่มงานวิชาการ
☐ กลุ่มงานงบประมาณ
☒ กลุ่มงานบุคคล
☐ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
(๑/๖๓๓๖)
17 ๕.๐. ๖1

ทศ
- ๑๖๓๖๖๖ ๖๖๖๖๖๖
๑๖๓๖๖๖ ๖๖๖๖๖๖
๑๖๓๖๖๖ ๖๖๖๖๖๖

17 ๕.๐.๖1

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ภาคผนวก ค

ผู้ทรงคุณวุฒิ

-ภาพการสัมภาษณ์

ภาพการสัมภาษณ์
ภาพการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : พระครูปลัดประสิทธิ์ ฐิติโก (สร้อยทองคำ)
เกิดวัน : ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๑
ชาติภูมิ : ๔/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
การศึกษา : น.ธ.เอก, ป.บส.,ป.ธ.๔
พร.บ. สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่ง : เจ้าอาวาสวัดทศทิศาราม
อุปสมบท : ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๒
สังกัด : วัดทศทิศาราม ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ปีที่เข้าศึกษา : ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ปีที่สำเร็จการศึกษา : ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒
ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดทศทิศาราม เลขที่ ๒๐ หมู่ที่ ๒
ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
โทรศัพท์ : ๐๙๘-๒๖๙-๘๕๑๐